

Ενίσχυση των μαθητών με προώθηση της εκπαίδευσης για την ακεραιότητα

Εγχειρίδιο για τους εκπαιδευτικούς της
δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Ευχαριστίες

Ενίσχυση των μαθητών με προώθηση της εκπαίδευσης για την ακεραιότητα: Στο πλαίσιο του «Έργου Καταπολέμησης της Διαφθοράς στην Ελλάδα», το οποίο δημιουργήθηκε από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και την Εγκληματικότητα (UNODC) με την οικονομική στήριξη της Υπηρεσίας Στήριξης των Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (SRSS) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπονήθηκε εγχειρίδιο για τους καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στόχος του έργου είναι η παροχή τεχνικής στήριξης στην Ελλάδα στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς με σκοπό την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης κατά της Διαφθοράς (ΕΣΣΚΔ) σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ.

Η ανά χείρας εργαλειοθήκη διδακτικών πόρων αποτελεί μια εννοιολογικά προσαρμοσμένη έκδοση του *Εγχειριδίου για τους Εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης* που αναπτύχθηκε από την UNODC και τον Εκπαιδευτικό Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης UNESCO/UNODC σχετικά με την Παγκόσμια Εκπαίδευση για την Ιθαγένεια για το κράτος δικαίου: Κάνοντας το σωστό. Η εταιρική αυτή σχέση συνδυάζει τις εργασίες της UNESCO για την Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη και εκείνες της UNODC για την πρωτοβουλία Εκπαίδευση για τη Δικαιοσύνη(E4J). Η προσαρμογή του Εγχειριδίου υλοποιήθηκε με τη σύγκληση Συνεδρίασης της Ομάδας Εμπειρογνώμωνων (EGM) στην οποία συμμετείχαν Έλληνες καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και εμπειρογνώμονες από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας (ΥΠΑΙΘ), από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) και από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας και το ΥΠΑΙΘ αναγνωρίζουν και εκτιμούν δεόντως τις προσπάθειες και τον χρόνο που αφιερώνουν όσοι συμμετέχουν στην προετοιμασία, την παραγωγή και τον σχολιασμό της σημαντικής αυτής δημοσίευσης.

Η δημοσίευση αυτή αναπτύχθηκε υπό την επίβλεψη των Alex Petkov, Beatrice Fantacci, Χρήστου Βλάση, Hanna Fazilova και Πελαγίας Πατσουλέ από την UNODC. Ιδιαίτερες ευχαριστίες απευθύνονται στην Αντωνία Φελλίου για τον ηγετικό της ρόλο στην προσαρμογή και την επιμέλεια της δημοσίευσης.

Η επεξεργασία της δημοσίευσης χρησιμοποίησε σε μεγάλο βαθμό την καθοδήγηση και τις συνεισφορές εμπειρογνώμωνων από το ΥΠΑΙΘ, συμπεριλαμβανομένης της Βασιλικής Κοτσικοπούλου, από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας συμπεριλαμβανομένων των Άγγελου Μπίνη, Αναστασίας Σωτηροπούλου, Μαρίας Κωνσταντινίδου, Σοφίας Μαρόλλα, Κατερίνας Αδοσίδου, καθώς επίσης και από το ΙΕΠ συμπεριλαμβανομένων των Σοφίας Τζιοβάνογλου, Ντορέττας Αστέρη, Αναστασίας Βυθούλκα, Σοφίας Καραγιάννη. Οι γνώσεις, η εμπειρία και ο επανέλεγχος, – ιδίως από τους συναδέλφους της UNODC Lulua Asaad και Constantine Palicarsky – υπήρξαν κομβικά σημεία της δημοσίευσης αυτής.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Ellodie Beth Seo, καθώς και στην Ισμήνη Ανεμογιάννη, για τις πολύτιμες πληροφορίες και την καθοδήγηση που μας προσέφεραν για το Εγχειρίδιο UNODC-UNESCO.

Το έργο αυτό δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί χωρίς την αρχική συμβολή της Felisa Tibbitts, Λέκτορα Διεθνούς Προγράμματος Ανάπτυξης της Εκπαίδευσης του Teachers College στο Πανεπιστήμιο της Κολούμπια (ΗΠΑ) και προέδρου της UNESCO για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση του Πανεπιστημίου της Ουτρέχτης (Ολλανδία) και της Carolyn Nash, Διευθύντριας του Προγράμματος Διακυβέρνησης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Μιανμάρ στο Trócaire και ιδρυτού του Myanmar Centre for Civic Leadership.

Η δημοσίευση αυτή χρησιμοποίησε επίσης σε μεγάλο βαθμό τις πληροφορίες των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην Συνεδρίαση της Ομάδας Εμπειρογνομόνων (που πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά στις 19 Μαρτίου 2021), οι οποίοι συνέβαλαν αποφασιστικά στον εμπλουτισμό και την προσαρμογή του εγχειριδίου στο ελληνικό εκπαιδευτικό πλαίσιο. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε επίσης για τη συνεισφορά τους την Άννα Παναγιώτου, τον Απόστολο Βαγενά, την Άρτεμη Μαραβέα, τη Χρυσάνθη Βαμβούρη, τη Δέσποινα Δρετάκη, την Ευφροσύνη Παταπάτη, τον Ευστάθιο Βιολέτη, τη Γεωργία Μπόκολα, την Κορίννα Περτσινίδου, τον Λεωνίδα Τερζή και τον Πέτρο Παρασκευαΐδη.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	2
Λίστα ακρωνύμων.....	5
Κατάλογος πινάκων	6
Κατάλογος πλαισίων	6
Βασικοί όροι.....	7
ΑΡΘΡΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
1.1 Γιατί η εκπαίδευση είναι σημαντική για τη διαφάνεια των κοινωνιών	11
1.2 Ποιος είναι ο σκοπός του εγχειριδίου;.....	13
1.3 Για ποιον προορίζεται αυτό το εγχειρίδιο;.....	14
ΑΡΘΡΟ 2: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΡΟΥ.....	16
2.1 Καθορισμός των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων.....	16
2.2 Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος στην σχολική τάξη.....	25
2.3 Επιλογή των εκπαιδευτικών πόρων.....	26
2.4 Προσαρμογή των διδακτικών πόρων.....	28
2.5 Προετοιμασία: Ετοιμότητα εκπαιδευτικών.....	29
2.6 Εφαρμογή διαφόρων παιδαγωγικών τεχνικών.....	31
ΑΡΘΡΟ 3: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ.....	34
3.1 Επισκόπηση των πόρων.....	34
3,2. Πόροι αίθουσας διδασκαλίας.....	36
ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ.....	36
ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	54
ΠΟΡΟΙ ΕΚΤΟΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	86
ΠΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ-ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ.....	88
4.1 Προσεγγίσεις της αξιολόγησης.....	92
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	95
Παράρτημα Ιδέες προσαρμογής.....	103
Ευρετήριο κατά λέξη-κλειδί.....	108
Ευρετήριο ανά θέμα.....	111

Λίστα ακρωνύμων

ASPnet	Δίκτυο Σχολείων Συνδεδεμένων με την UNESCO
CoL	Νοοτροπία Νομιμότητας
EFL	Αγγλικά ως ξένη γλώσσα
FLE	Γαλλικά ως ξένη γλώσσα
GCED	Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη
ICT	Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών
IEP	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Moe	Υπουργείο Παιδείας (ΥΠΑΙΘ)
NIS	Εθνικό Σύστημα Ακεραιότητας (ΕΣΑ)
NTA	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
RoL	Κράτος Δικαίου
SDGs	Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης
SEL	Κοινωνικοσυναισθηματική μάθηση
UDHR	Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
UNESCO	Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών
UNODC	Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και την Εγκληματικότητα

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας Α. Τομείς μάθησης και αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα της Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη	16
Πίνακας Β. Ολιστική προσέγγιση για την προώθηση του κράτους δικαίου - από το «μαθαίνοντας για» στο «μαθαίνοντας να ενεργούμε»	18
Πίνακας Γ. Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη για τα μαθησιακά αποτελέσματα κράτους δικαίου	21
Πίνακας Δ. Επισκόπηση των πόρων	34

Κατάλογος πλαισίων

Πλαίσιο 1. Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία να ενισχύσουν το κράτος δικαίου;	31
Πλαίσιο 2. Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΑΣΕ/ODIHR για την αξιολόγηση των μαθητών στην εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα	95
Πλαίσιο 3. Προσαρμογή για τάξεις μεγάλου μεγέθους	105
Πλαίσιο 4. Προσαρμογή για διαθεσιμότητα των υλικών	106
Πλαίσιο 5. Προσαρμογή για πολιτιστική εξοικείωση	106
Πλαίσιο 6. Προσαρμογή για τοπική συνάφεια	107
Πλαίσιο 7. Προσαρμογή για διαφορετικούς μαθητές, τρόπους και ικανότητες εκμάθησης	108
Πλαίσιο 8. Προσαρμογή στη γλώσσα	109

Βασικοί όροι

Λογοδοσία

Η λογοδοσία αποτελεί βασική αρχή του κράτους δικαίου, σύμφωνα με την οποία κανείς δεν είναι υπεράνω του νόμου. Συνεπάγεται ότι όλα τα άτομα είναι υπόλογα για τις πράξεις τους βάσει των αναμενόμενων στοιχείων που επισημοποιούνται μέσω νόμων και κανόνων, είτε αυτά ενεργούν υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιοι υπάλληλοι είτε ως πολίτες.

Διαφθορά

Οι περισσότεροι από εμάς είμαστε εξοικειωμένοι με τον όρο "διαφθορά" και έχουμε υπόψη μας μια γενική ιδέα για το τι σημαίνει. Οι άνθρωποι συχνά συνδέουν τον όρο αυτό με απληστία, ανειλικρίνεια, μυστικότητα και έγκλημα, ήτοι έννοιες οι οποίες αποτελούν παραδείγματα αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς. Ο όρος συνδέεται επίσης με συγκεκριμένες ενέργειες, όπως δωροδοκία από επιχειρηματίες και υπεξαίρεση δημόσιου χρήματος από πολιτικά πρόσωπα. Παρά τους πολλούς ορισμούς και τις ποικίλες εννοιολογικές ερμηνείες της διαφθοράς, τα περισσότερα λεξικά και νομικά συστήματα συμφωνούν για τη βασική έννοια του όρου. Τα λεξικά Oxford και Merriam-Webster ξεκινούν, αντίστοιχα, με "ανέντιμη ή δόλια συμπεριφορά από όσους βρίσκονται στην εξουσία" και "ανέντιμη ή παράνομη συμπεριφορά από ισχυρούς ειδικά ανθρώπους". Η εξουσία σε αυτό το πλαίσιο δεν έχει απαραίτητα την έννοια της πολιτικής εξουσίας, αλλά μάλλον της εξουσίας λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Έτσι λοιπόν, μια ανάλογη συμπεριφορά μπορεί να προέρχεται όχι μόνο από εξέχοντα πολιτικά πρόσωπα, αλλά και από δημόσιους υπαλλήλους και από εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα. Η έννοια του όρου 'διαφθορά' εγκολπώνει διάφορες πράξεις όπως δωροδοκία, κατάχρηση, αθέμιτη χρήση επιρροής και κατάχρηση αξιώματος από άτομα με διάφορες ιδιότητες (πολιτικούς, δημόσιους υπαλλήλους, υπαλλήλους του ιδιωτικού τομέα και πολίτες) και, ως εκ τούτου, είναι δύσκολο να δοθεί ένας τυποποιημένος ορισμός ο οποίος να συνάδει με

τις διάφορες μορφές και εκδηλώσεις διαφθοράς.

**Νοοτροπία
Νομιμότητ
ας**

Η νοοτροπία νομιμότητας (COL) αναφέρεται στις πολιτιστικές και κοινωνικές προϋποθέσεις που στηρίζουν το κράτος δικαίου και διασφαλίζουν τον σεβασμό, την εφαρμογή και την προώθησή του. Όταν υπάρχει νοοτροπία νομιμότητας, όλοι έχουν πρόσβαση στο δικαστικό σύστημα, μεταξύ άλλων και για την εξέταση καταγγελιών. Η εμπιστοσύνη μεταξύ πολιτών και συστήματος απονομής δικαιοσύνης δημιουργείται μέσω επίσημων και άτυπων διαδράσεων και διαδικασιών που ανταποκρίνονται σε διαμορφωμένες θετικές προσδοκίες.

**Εκπαίδευση στην
Παγκόσμια
Ιδιότητα
Πολίτη**

Η εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη έχει ως στόχο να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους όλων των ηλικιών να αναλάβουν ενεργό ρόλο, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, στην οικοδόμηση πιο ειρηνικών, ανεκτικών, ασφαλών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών. Η Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη διαμορφώνεται γύρω από τρεις βασικές αρχές: τον σεβασμό της διαφορετικότητας, την αλληλεγγύη και την κοινή αίσθηση της ανθρωπίνης υπόστασης. Η αρχή της αλληλεγγύης στρέφεται γύρω από τις αξίες της γενναιοδωρίας, της φιλοξενίας, της ενσυναίσθησης και της ισόρροπης κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Η έννοια του σεβασμού της διαφορετικότητας ενυπάρχει στην αντίληψη της πολυπολιτισμικότητας, των ειρηνικών κοινωνικών σχέσεων και της ακεραιότητας της πατρίδας. Τέλος, η κοινή αίσθηση της ανθρωπίνης υπόστασης στρέφεται γύρω από την ιδέα της ανθρωπότητας ως αναπόσπαστου τμήματος του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος. Μολονότι υπάρχουν διαφορές στον τρόπο της πρακτικής θεώρησης των εννοιών αυτών στις επιμέρους κοινωνικές πραγματικότητες, αυτές είναι παρόλα αυτά κοινές σε παγκόσμιο επίπεδο και συνδέονται άμεσα με την έννοια της ακεραιότητας. Βοηθούν τους μαθητές να μαθαίνουν για αξίες και συμπεριφορές που είναι απαραίτητες για την αποκρυστάλλωση δεοντολογικής αντίληψης και κατανόησης των εννοιών της λογοδοσίας, της ακεραιότητας και της διαφάνειας. Για παράδειγμα, τα παιδιά δεν θα μπορούσαν να κατανοήσουν την αξία

Ακεραιότητα στον Δημόσιο Τομέα

της ακεραιότητας στη νεαρή τους ηλικία χωρίς να εμποδίσουν πρώτα μια παρουσίαση των αξιών της δικαιοσύνης και του σεβασμού. Η Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη ανταποκρίνεται στην ανάγκη της σύγχρονης εκπαίδευσης για επιμόρφωση των πολιτών του πλανήτη που έχουν επίγνωση της πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής αλληλεξάρτησης, καθώς επίσης των διασυνδέσεων σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Η Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη εμπεριέχει στάσεις ζωής που προωθούν τον κοινωνικό μετασχηματισμό, κάτι που επιτυγχάνεται με ευρεία κατανόηση του ρόλου του κάθε ανθρώπου ως παγκόσμιου πολίτη έναντι και σε σχέση με άλλους ανθρώπους.

Η ακεραιότητα στον δημόσιο τομέα έγκειται στη συνεπή ευθυγράμμιση και τήρηση των κοινών ηθικών αξιών, αρχών και προτύπων προάσπισης και προτεραιοποίησης του δημοσίου συμφέροντος έναντι των ιδιωτικών συμφερόντων στον δημόσιο τομέα.¹

Στην Ελλάδα, η πολιτική αυτή εφαρμόζεται μέσω προτύπων και εργαλείων διακυβέρνησης που παρέχονται στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας (ΕΣΑ).

Το Δικαίον

Κράτος

Το κράτος δικαίου είναι μια «αρχή διακυβέρνησης στην οποία όλα τα πρόσωπα, θεσμικά ιδρύματα και φορείς, δημόσιοι ή ιδιωτικοί, συμπεριλαμβανομένου του ίδιου του Κράτους, λογοδοτούν τηρώντας νόμους που έχουν δημοσιευτεί, τυγχάνουν καθολικής εφαρμογής, κυρώνονται από ανεξάρτητες δικαστικές αρχές και συνάδουν με τους διεθνείς κανόνες και πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα» (Ηνωμένα Έθνη, 2004, σ. 4). Με άλλα λόγια:

1. Κανείς δεν είναι υπεράνω του νόμου (συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων). Όλοι είναι υπόλογοι·
2. Οι νόμοι πρέπει να είναι σαφείς, να θεσπίζονται και να εφαρμόζονται δημοσίως και να εφαρμόζονται ομοιόμορφα·
3. Τα δικαιικά συστήματα πρέπει να είναι προσβάσιμα, δίκαια και

¹ Από τον ΟΟΣΑ: <https://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity/>

ανεξάρτητα (αμερόληπτα)·

4. Τα νομικά συστήματα και η επιβολή της νομοθεσίας θα πρέπει να συνάδουν με τους κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Διαφάνεια

Διαφάνεια σημαίνει ότι οι πληροφορίες σχετικά με μια διαδικασία λήψης αποφάσεων δημοσιοποιούνται και μπορούν εύκολα να επαληθευτούν τόσο από την άποψη των κανόνων όσο και από την άποψη της ταυτότητας των φορέων λήψης αποφάσεων. Η διαφάνεια αυξάνει την πιθανότητα εντοπισμού πράξεων διαφθοράς καθώς μειώνει τους φραγμούς στην πληροφόρηση καθιστώντας εφικτό τον έλεγχο και την παρακολούθηση. Η διαφάνεια αποτρέπει επίσης τη διαφθορά, διαμορφώνοντας μεγαλύτερες πιθανότητες εντοπισμού και σύλληψης των υπευθύνων. (UNODC, 2019b).

Δεοντολογία

Σχετικά με την έννοια της δεοντολογίας, ο Norman (1998, σ. 1) την ορίζει ως «προσπάθεια κατανόησης της φύσης των ανθρώπινων αξιών, του τρόπου ζωής με τον οποίο θα έπρεπε να ζούμε και αναγνώρισης των συστατικών στοιχείων της καλής συμπεριφοράς». Ο ορισμός του λεξικού για τη δεοντολογία είναι «η μελέτη ή η επιστήμη των ηθών» (Chambers, 1999). Η ηθική ορίζεται ως η «αίσθηση του σωστού και του λάθους» και το σχετικό επίθετο (ηθικός-ή) ως «το ανήκειν ή το σχετίζεσθαι με τις αρχές του καλού και του κακού, ή του σωστού και του λάθους» (Chambers, 1999).

ΑΡΘΡΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γιατί η εκπαίδευση είναι σημαντική για τη διαφάνεια των κοινωνιών

Η εφηβεία συνδέεται με μια περίοδο σημαντικής αναπτυξιακής διεργασίας όπου η ταυτότητα, η αίσθηση ότι ανήκει κανείς κάπου και η κοινωνικοποίηση - ιδίως μεταξύ ομάδων ομοτίμων - είναι ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία. Τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοποίηση των νέων και στην ανάπτυξη της εκτίμησής τους για τον διαμοιρασμό, τη δικαιοσύνη, τον αμοιβαίο σεβασμό και τη συνεργασία. Ως εκ τούτου, αποτελούν τις θεμελιώδεις αξίες και ικανότητες που αποτελούν δομικά στοιχεία για την κατανόηση εννοιών όπως η δικαιοσύνη, η ακεραιότητα και η διαφάνεια.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα που προάγουν τον κατά τα διεθνή ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες σεβασμό του κράτους δικαίου, ενδυναμώνουν τη σχέση μεταξύ των εκπαιδευομένων και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του δημοσίου με απώτερο στόχο να δοθεί στους νέους η δυνατότητα να γίνουν πρωταθλητές της ειρήνης, της δικαιοσύνης και της ακεραιότητας. Οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται συχνά στην πρώτη γραμμή αυτού του έργου και, μαζί με τις οικογένειες, αναλαμβάνουν σημαντικό διαπλαστικό ρόλο στη διαμόρφωση των αξιών, της στάσης ζωής και των συμπεριφορών των νέων.

Το κράτος δικαίου αποτελεί τη βάση ισχυρών και, ειρηνικών κοινωνιών που λειτουργούν υπό κανόνες διαφάνειας. Το κράτος δικαίου είναι μια «αρχή διακυβέρνησης στην οποία όλα τα πρόσωπα, θεσμικά ιδρύματα και φορείς, δημόσιοι ή ιδιωτικοί, συμπεριλαμβανομένου του ίδιου του Κράτους, λογοδοτούν τηρώντας νόμους που έχουν δημοσιευτεί, τυγχάνουν καθολικής εφαρμογής, κυρώνονται από ανεξάρτητες δικαστικές αρχές και συνάδουν με τους διεθνείς κανόνες και πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα» (Ηνωμένα Έθνη, 2004, σ. 4). Το κράτος δικαίου βασίζεται στο γεγονός ότι όλα τα πρόσωπα, οι θεσμοί και οι φορείς έχουν δικαιώματα προστασίας από τον νόμο και δικαιώματα πρόσβασης στη δικαιοσύνη, ενώ λογοδοτούν ενώπιον του νόμου (είτε πρόκειται για κυβερνήσεις, για επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα).

Στο επίκεντρο του κράτους δικαίου βρίσκονται η αμοιβαία εμπιστοσύνη και η ενεργή δέσμευση σε κανόνες και κώδικες συμπεριφοράς. Όπως αναφέρεται στον οδηγό πολιτικής της UNESCO και της UNODC (2019), *Ενδυνάμωση του κράτους δικαίου μέσω της εκπαίδευσης: Οδηγός για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής*:

Μια κοινωνία που υποστηρίζει το κράτος δικαίου δεν αποτελείται από άκριτους και υπάκουους πολίτες· αντίθετα, είναι μια κοινωνία της οποίας οι πολίτες κατανοούν και σέβονται τους δίκαιους νόμους, είναι ενήμεροι για τον τρόπο λειτουργίας τους, γνωρίζουν πώς να έχουν εποικοδομητική συνδιαλλαγή μαζί τους και πώς να τους αμφισβητούν, ανάλογα με τις ανάγκες, στο πλαίσιο των κατάλληλων μηχανισμών και θεσμικών οργάνων (σ. 9).

Το κράτος δικαίου αποτελεί ικανή και αναγκαία συνθήκη για μια ολοκληρωμένη εταιρική σχέση μεταξύ κράτους και κοινωνίας. Μια εταιρική σχέση η οποία «δεν στηρίζεται μόνο στις καλές προθέσεις αλλά σε διαρκή, συγκλίνοντα κίνητρα και ισχυρούς θεσμούς» (Johnston, 2001, σ. 3). Στο έγγραφο με τίτλο «Χρηστή Διακυβέρνηση: Κράτος δικαίου, διαφάνεια και Λογοδοσία» (2001), ο καθηγητής Johnston εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο η εμπιστοσύνη του κοινού οικοδομείται πάνω στο Κράτος Δικαίου:

Όπου το κράτος δικαίου είναι ισχυρό, οι άνθρωποι δεν υπερασπίζονται το νόμο από φόβο, αλλά επειδή τους αφορά άμεσα η αποτελεσματικότητά του. Πρακτικά, κάθε κράτος μπορεί, σε τελική ανάλυση, να θεσπίσει νόμους· τα διεφθαρμένα και κατασταλτικά καθεστώτα μπορούν να νομοθετούν κατά βούληση. Αντίθετα, το πραγματικό κράτος δικαίου επιζητεί τη συνεργασία κράτους - κοινωνίας και είναι καρπός πολύπλοκων και βαθιά ριζωμένων κοινωνικών διεργασιών. Οι παραβάτες δεν αντιμετωπίζουν μόνο νομικές κυρώσεις, αλλά και κοινωνικές κυρώσεις, όπως επικρίσεις στα μέσα ενημέρωσης, λαϊκή αποδοκιμασία και τιμωρίες από επαγγελματικές και εμπορικές ενώσεις. Μια προσέγγιση που βασίζεται αποκλειστικά στον εντοπισμό των παρατυπιών και των αδικημάτων και στις σχετικές κυρώσεις και ποινές μπορεί να λειτουργήσει για κάποιο χρονικό διάστημα, αλλά αυτό δεν βοηθά την ενσωμάτωση των νόμων και των πολιτικών στις κοινωνικές αξίες ή στη δημιουργία ευρύτερης και βαθύτερης υποστήριξης για το σύστημα (σ. 2)

Το κράτος δικαίου μπορεί να υπονομευθεί από την έλλειψη διαφάνειας και λογοδοσίας στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης μεταξύ κράτους και πολιτών. Όταν η ενημέρωση και οι πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες σε όλους, όταν οι κανόνες είναι ασαφείς και οι διαδικασίες δεν είναι ανοιχτές στον ενδελεχή έλεγχο, είναι πιθανόν τότε να αυξηθεί η διαφθορά και να υπονομευθεί η χρηστή διακυβέρνηση. Από την άλλη πλευρά, η κοινωνία των πολιτών (πολίτες, ομάδες συμφερόντων, πολιτικά κόμματα κ.λ.π) πρέπει επίσης να επαγρυπνά, να είναι προσεκτική και δραστήρια, να μη συμβιβάζεται ως προς την ανάγκη δεοντολογικών συμπεριφορών και ακεραιότητας όσων κυβερνούν σύμφωνα με τους κείμενους κανόνες και τις κατά τον νόμο διαδικασίες. Οι κοινωνίες που υπάρχουν και λειτουργούν χωρίς διαφθορά, με κανόνες διαφάνειας και λογοδοσίας, είναι τελικά δίκαιες κοινωνίες.

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2018) οι νέοι είναι πιθανότερο να απορρίπτουν τη διαφθορά και την παράνομη συμπεριφορά όταν το κράτος θεσπίζει και υλοποιεί προγράμματα αγωγής του πολίτη. Από άλλες επίσης μελέτες προκύπτει ότι οι επιτυχείς προσπάθειες ενδυνάμωσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας στο πλαίσιο του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα αποδίδουν μεγάλη έμφαση στην εκπαίδευση (βλέπε π.χ. Johnston 2001). Προγράμματα αυτού του είδους δεν έχουν άμεσα αλλά μάλλον μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, με την έννοια ότι αποβλέπουν στην ενίσχυση των προσωπικών αξιών και των προτύπων νοοτροπίας των πολιτών.

Έτσι λοιπόν η εκπαίδευση, έχοντας στο επίκεντρο τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, έχει κληθεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διαπαιδαγώγηση των μελλοντικών γενεών που δεν διαθέτουν

απλώς κριτική σκέψη, αλλά είναι επίσης ενημερωμένοι και μετά λόγου γνώσεως κοινωνικοί παράγοντες, έτοιμοι να δημιουργήσουν ειρηνικές, δίκαιες, χωρίς αποκλεισμούς και δεοντολογικές κοινωνίες. Στο πλαίσιο αυτό, η UNESCO (2018) προτείνει την προσέγγιση της Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη (GCED) η οποία ενσωματώνει τρεις βασικές έννοιες: «σεβασμό της διαφορετικότητας», «αλληλεγγύη» και «κοινή αίσθηση της ανθρώπινης υπόστασης», προκειμένου να διαμορφωθεί μια κοινή αντίληψη των κανόνων της κοινωνίας – καθώς επίσης και των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτούς. Οι βασικές αυτές έννοιες βοηθούν τους μαθητές να γίνουν υπεύθυνοι και προδραστικοί πολίτες στην τοπική, εθνική ή παγκόσμια κοινωνία στην οποία συμμετέχουν. Επιπλέον, η Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη συμβάλλει προς μια αίσθηση αλληλεγγύης και αμοιβαίας λογοδοσίας μεταξύ πολιτών και κυβερνήσεων, συνδράμοντας έτσι στη διαμόρφωση μιας νοοτροπίας διαφάνειας, ακεραιότητας και νομιμότητας.

Η Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη αποτελεί τον μεγεθυντικό φακό μέσω του οποίου το εγχειρίδιο αυτό βλέπει τον ρόλο της εκπαίδευσης την οποία θεωρεί ως μέσο προώθησης της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας με σκοπό την υποστήριξη του κράτους δικαίου. Η εκπαίδευση έχει τη δύναμη διαμόρφωσης προσωπικών αξιών όπως ακεραιότητα, ειλικρίνεια και δικαιοσύνη μέσω διδακτικών και μαθησιακών ευκαιριών. Με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες οι οποίες προάγουν την ευγενή άμιλλα και τον σεβασμό των κανόνων, καθώς και μέσω εκπαιδευτικών μεθόδων προώθησης της δημοκρατίας και της συμμετοχής χωρίς αποκλεισμούς, οι μαθητές μας μαθαίνουν να ζουν σε έναν δίκαιο κόσμο. Το παρόν εγχειρίδιο αντλεί στοιχεία από εμπειρίες άλλων εκπαιδευτικών διεργασιών, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, της ειρήνης και της βιώσιμης ανάπτυξης, προκειμένου να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα να ενθαρρύνουν την εμπιστοσύνη των νέων στα δημόσια ιδρύματα και να τους μετατρέψουν σε φορείς αλλαγών που θα είναι σε θέση να συμμετέχουν εποικοδομητικά στην κοινωνία με ενεργό και υπεύθυνο τρόπο.

1.2 Ποιος είναι ο σκοπός του εγχειριδίου;

Σκοπός του εγχειριδίου αυτού είναι:

- Να παραδώσει στους εκπαιδευτικούς μια σειρά επιλογών συναφών με την εκπαίδευση και προσβάσιμων - στην σχολική τάξη και εκτός αυτής - εκπαιδευτικών πόρων (συνόψεις σύντομων δραστηριοτήτων, μαθήματα, εκπαιδευτικές ενότητες) που αποσκοπούν στην μεταβίβαση των αρχών του κράτους δικαίου, στην προώθηση σχετικών με τη δεοντολογία αξιών και στην ακεραιότητα μεταξύ των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στην προσαρμογή των εκπαιδευτικών πόρων στο τοπικό περιβάλλον τους, παρέχοντας ιδέες προσαρμογής σε ένα ευρύ φάσμα μαθησιακών διεργασιών.

Το εγχειρίδιο αυτό παρέχει:

- Περιλήψεις των υφιστάμενων διδακτικών πόρων που έχουν επιλεγεί από τις υπηρεσίες του ΟΗΕ, τις ΔΜΚΟ, τις ΜΚΟ και τα υπουργεία που είναι αρμόδια για την ολοκλήρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη για δίκαιες και διαφανείς κοινωνίες και το κράτος δικαίου.
- Συνδέσεις με τον αρχικό εκπαιδευτικό πόρο που προσφέρει πρόσθετες μαθησιακές ευκαιρίες.
- Συμβουλές και υποδείξεις προσαρμογής, επέκτασης και παραπομπών σε διδακτικούς πόρους και
- Προτάσεις αξιολόγησης της μάθησης. Ιδιαίτερα για τα Αγγλικά ή άλλες γλωσσικές πηγές, έχει καταβληθεί προσπάθεια παροχής συμβουλών για προσαρμογές στους Έλληνες εκπαιδευτικούς και στις σχολικές τους τάξεις.

1.3 Για ποιον προορίζεται αυτό το εγχειρίδιο;

Το εγχειρίδιο μπορεί να είναι χρήσιμο:

- Σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών σε επίσημα σχολικά περιβάλλοντα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στην ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών να ενισχύσουν τους κανόνες του κράτους δικαίου προωθώντας αξίες και αρχές όπως η διαφάνεια, η δεοντολογία και η ακεραιότητα του δημοσίου μέσω της εκπαίδευσης, ενσωματώνοντάς την στα μαθήματα και τον προγραμματισμό τους.
- Σε επαγγελματίες οι οποίοι εργάζονται σε μορφές άτυπης εκπαίδευσης ή που ασχολούνται με νεαρά άτομα, για παράδειγμα σε αθλητικές ενώσεις, σε οργανώσεις της κοινότητας, σε κοινωνικές υπηρεσίες και στον τομέα της δικαιοσύνης.
- Σε γονείς που επιθυμούν να αναθρέψουν υπεύθυνους νέους πολίτες που θα συμβάλλουν ενεργά στην ειρήνη και τη δικαιοσύνη.

Οι εκπαιδευτικοί αναλαμβάνουν σημαντικό ρόλο στη ζωή των νέων, στην ανάπτυξη των γνώσεων, της στάσης ζωής και των δεξιοτήτων των μαθητών, διδάσκοντάς τους παράλληλα τον τρόπο υπεύθυνης και εποικοδομητικής συμμετοχής στις κοινωνικές διαδικασίες. Η διαδικασία αυτή υλοποιείται με το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών και μέσω του τρόπου με τον οποίο το περιεχόμενο αυτό περνά στους μαθητές (παιδαγωγική διαδικασία).

Οι τελικοί δικαιούχοι αυτού του εγχειριδίου είναι οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Καθώς οι νέοι ανακαλύπτουν τον εαυτό τους και τη θέση τους στον κόσμο, είναι σημαντικό να διδαχθούν τις δεξιότητες και τις συμπεριφορές που ισχυροποιούν την διαμόρφωση των κοινοτήτων και προωθούν την κοινωνική ειρήνη. Αυτό περιλαμβάνει την κατανόηση των πηγών σύγκρουσης, τη γνώση του τρόπου διαπραγμάτευσης, τη δυνατότητα λήψης δεοντολογικών αποφάσεων, τον

σεβασμό της διαφορετικότητας, τον εντοπισμό φαινομένων διαφθοράς και την κατανόηση της αξίας της ακεραιότητας. Κατά τη διάρκεια των κρίσιμων αυτών ετών εφηβείας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να στηρίξουν τους μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να εξελιχθούν σε υπέρμαχους της δικαιοσύνης και της ειρήνης, διδασκόμενοι συγκεκριμένα πρότυπα θετικών δράσεων και ακούγοντας ουσιαστικές υποδείξεις που προάγουν τη δικαιοσύνη, την ακεραιότητα, το Κράτος Δικαίου και μια νοοτροπία νομιμότητας.

«Όλοι όσοι έχουν αναλογιστεί την τέχνη της διακυβέρνησης της ανθρωπότητας έχουν πεισθεί ότι η μοίρα των αυτοκρατοριών εξαρτάται από την εκπαίδευση των νέων.»

(Αριστοτέλης)

ΑΡΘΡΟ 2: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΡΟΥ

Το άρθρο αυτό παρέχει βασικές γνώσεις και καθοδήγηση για την καλύτερη αξιοποίηση, πλοήγηση και προσαρμογή των δραστηριοτήτων, των σχεδίων μαθημάτων και των ενοτήτων που περιγράφονται στο εγχειρίδιο.

2.1 Καθορισμός των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

Η Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη παρέχει το γενικό πλαίσιο ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν τη δυνατότητα προαγωγής της κοινωνικής δικαιοσύνης. Το πλαίσιο αυτό βοηθά τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην προώθηση βασικών αξιών όπως η διαφάνεια και η ακεραιότητα στις σχολικές τάξεις. Στόχος της Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη είναι να δώσει στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να συμμετέχουν και να αναλαμβάνουν ενεργούς ρόλους, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, συνεισφέροντας προδραστικά για έναν πιο δίκαιο, ειρηνικό, ανεκτικό, χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλή και βιώσιμο κόσμο. Τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα της Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη έχουν τη βάση τους σε ένα όραμα μάθησης που καλύπτει τρεις τομείς δημιουργίας μια σφαιρικής μαθησιακής εμπειρίας: πρόκειται για τον γνωστικό, τον κοινωνικοσυναισθηματικό και τον συμπεριφορικό τομέα (βλ. Πίνακα Α).

Αν και εννοιολογικά διακριτοί, οι τρεις αυτοί τομείς δεν αντιπροσωπεύουν μεμονωμένες μαθησιακές διεργασίες. Πολύ συχνά υπάρχουν μεταξύ τους επικαλύψεις, σημεία αμοιβαίας ενδυνάμωσης και στήριξης, ενώ μπορούν επίσης να λειτουργούν παράλληλα. Για παράδειγμα, η κοινωνικοσυναισθηματική μάθηση απαιτεί κατανόηση των υφιστάμενων προκλήσεων στην κοινότητα (γνωστική λειτουργία) και λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων (συμπεριφορική λειτουργία).

Πίνακας Α Τομείς μάθησης και αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		
Ο γνωστικός τομέας περιλαμβάνει διεργασίες σκέψης στις οποίες παρεμβαίνει η απόκτηση, η οργάνωση και η χρήση της γνώσης και των πληροφοριών.	Ο κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας περιλαμβάνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που διευκολύνουν τη συναισθηματική ευεξία και τις επιτυχείς διαδράσεις των	Ο συμπεριφορικός τομέας περιλαμβάνει την ανάπτυξη της ικανότητας χρήσης μαθησιακού υλικού ή χρησιμοποίησης ανάλογου υλικού σε νέες και

	μαθητών με άλλους, συμπεριλαμβανομένων των ομοίων τους, των εκπαιδευτικών, των μελών της οικογένειας και της κοινότητάς τους.	συγκεκριμένες πρακτικές περιπτώσεις.
--	---	--------------------------------------

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		
Γνωστικός τομέας	Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας	Συμπεριφορικός τομέας
• Οι Εκπαιδευόμενοι αποκτούν γνώση και κατανόηση των τοπικών, εθνικών και παγκόσμιων ζητημάτων και σεβασμό της διαφορετικότητας. • Οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και ανάλυσης.	• Οι εκπαιδευόμενοι βιώνουν μια αίσθηση ότι ανήκουν σε μια κοινή ανθρωπότητα και ότι μοιράζονται αξίες και ευθύνες με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα. • Οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσουν προσεγγίσεις ενσυναίσθησης, συμπάθειας, αλληλεγγύης και σεβασμού έναντι διαφορών και διαφορετικότητας.	• Οι εκπαιδευόμενοι ενεργούν αποτελεσματικά και υπεύθυνα σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο για έναν πιο ειρηνικό και βιώσιμο κόσμο. • Οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσουν κίνητρα και προθυμία πραγματοποίησης των απαραίτητων δράσεων.

Πηγή: Προσαρμογή από UNESCO (2015), σ. 29

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καταβάλουν προσπάθειες βελτίωσης της ικανότητας των εκπαιδευομένων να χρησιμοποιούν τις γνώσεις που έχουν ή αποκτούν για να μεταβάλουν τις συμπεριφορές τους και να «κάνουν το σωστό» όταν αυτό απαιτείται από τις περιστάσεις, όπως, για παράδειγμα, να μπορούν να λαμβάνουν δεοντολογικές αποφάσεις και να υψώνουν τη φωνή τους κατά των αδικιών ή των διακρίσεων. Η μετάβαση από τη «γνώση» στην «πράξη» συνεπάγεται ότι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους σε πραγματικές καταστάσεις (βλ. Πίνακα Β)

Πίνακας Β. Μια ολιστική προσέγγιση για την προώθηση του κράτους δικαίου– από το «μαθαίνοντας για...» στο «μαθαίνοντας να ενεργούμε»

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
ΓΝΩΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	- Κατανόηση των απειλών και των πραγματικών κινδύνων λόγω έλλειψης διαφάνειας, ακεραιότητας και λογοδοσίας. - Κατανόηση του συστήματος διαφάνειας και ακεραιότητας, των κανόνων του κράτους δικαίου και της σημασίας και των επιπτώσεων τους στο ίδιο το κράτος και σε εμάς ως πολίτες. - Επίγνωση του πού μπορεί κανείς να απευθυνθεί για στήριξη και βοήθεια εάν και όταν χρειάζεται.	Γνώση των θεμάτων διαφάνειας, ακεραιότητας, διαφθοράς και των διαφόρων μορφών κινδύνων, των αιτίων και των συνεπειών τους.	ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΓΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	- Να έχουν κίνητρα, να αισθάνονται την υποχρέωση να λαμβάνουν δεοντολογικές και μετά λόγου γνώσεως αποφάσεις έχοντας εμπιστοσύνη στο σκεπτικό που οδήγησε σε αυτές. - Να μπορούν να αποτρέπουν απειλές κατά της διαφάνειας, της ακεραιότητας και	Κίνητρο δεοντολογικής απόκρισης	ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΥΜΕ

	της λογοδοσίας και να αποφεύγουν εμπλοκή με οποιαδήποτε μορφή αδικίας.		
	• Θετική δέσμευση με αξίες και ευθύνες σύμφωνα με τα ανθρώπινα δικαιώματα.	Δέσμευση με αξίες.	
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	• Ικανότητα υποστήριξης της διαφάνειας, της ακεραιότητας και των κανόνων του Κράτους Δικαίου με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα (και υιοθέτησης εναλλακτικών συμπεριφορών εφόσον χρειάζεται).	Ικανότητα ανάληψης δράσης, προώθησης και συμμετοχής σε διεργασίες αλλαγών, στα αίτια και στις επιπτώσεις.	

Πηγή: Προσαρμογή από UNESCO και UNODC (2019), σελ. 33

Τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα που περιγράφονται στον πίνακα Γ βασίζονται στους τρεις τομείς μάθησης της Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη (γνωστικός, κοινωνικοσυναισθηματικός και συμπεριφορικός). Παρέχουν μια ένδειξη των δεξιοτήτων, των αξιών, των γνώσεων και των αντιλήψεων που πρέπει να αναπτυχθούν προκειμένου να εμπνεύσουν στους εκπαιδευόμενους, με την πάροδο του χρόνου, τις αρχές του Κράτους Δικαίου συμπεριλαμβανομένης της ακεραιότητας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Οι νεότεροι μαθητές θα προχωρήσουν την εκπαίδευσή τους αφού ξεκινήσουν από μια βασική κατανόηση των εννοιών. Τα μαθησιακά αποτελέσματα επιτυγχάνονται σταδιακά μέσω επαναληπτικής προσέγγισης με την οποία διαμορφώνονται συνεχώς και προοδευτικά η επίγνωση, οι αξίες και οι δεξιότητες των εκπαιδευομένων στους τρεις τομείς. Η πλήρης ικανότητα και κατανόηση θα επιτευχθεί μόνο με επαναλαμβανόμενες μαθησιακές ευκαιρίες.

Σημειώστε παρακαλούμε ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα που περιγράφονται στον πίνακα Γ πρέπει να εννοούνται ως ενδεικτικά. Με κανένα τρόπο δεν πρέπει να θεωρηθούν ως ολοκληρωμένος

κατάλογος απαρίθμησης όλων των πιθανών αναμενομένων μαθησιακών αποτελεσμάτων που σχετίζονται με την Εκπαίδευση στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη για τη διαφάνεια, την ακεραιότητα και τη λογοδοσία.

Πίνακας Γ. Μαθησιακά αποτελέσματα για διαφάνεια και ακεραιότητα σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Γνωρίζει το θέμα της λογοδοσίας των τοπικών, εθνικών και παγκόσμιων συστημάτων και δομών διακυβέρνησης	L1.1 Κατανοεί τα χαρακτηριστικά του κράτους δικαίου (διαφάνεια, λογοδοσία και ισότητα ενώπιον του νόμου) L1.2 Κατανοεί τις προκλήσεις για την προάσπιση των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων L1.3 Κατανοεί και προσδιορίζει τις έννοιες του δημόσιου συμφέροντος, της ακεραιότητας και της δεοντολογίας	U1.1 Γνωρίζει τα εθνικά και παγκόσμια συστήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απονομής δικαιοσύνης U1.2 Κατανοεί το ρόλο των εκτελεστικών, νομοθετικών και δικαστικών κλάδων εξουσίας στη διασφάλιση του κράτους δικαίου U1.3 Γνωρίζει πώς να αναφέρει τη διαφθορά στις αρμόδιες αρχές U1.4 Γνωρίζει τα συστήματα λογοδοσίας της διεθνούς και της εθνικής διακυβέρνησης U1.5 Κάνει διάκριση ανάμεσα σε αυτό που καθιστά τους κανόνες δίκαιους ή άδικους στα σχολεία και την κοινότητα
Κατανοεί τα ζητήματα που επηρεάζουν τη διάδραση και τη διασυνδεσιμότητα των κοινοτήτων σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο	L2.1 Αξιολογεί τα βαθύτερα αίτια της αδικίας (π.χ. βία, διαφθορά, συγκρούσεις, φτώχεια και διακρίσεις) L2.2 Κατανοεί τα οφέλη του κράτους δικαίου και μια νοοτροπία ακεραιότητας και νομιμότητας για ειρηνικές και ευημερούσες κοινωνίες. L2.3 Αντιλαμβάνεται τις απειλές και τους κινδύνους διαφθοράς, εγκλημάτων και βίαιων ενεργειών.	U2.1 Εξετάζει με κριτικό πνεύμα την ευθύνη όλων των κοινωνικών παραγόντων να αποτελέσουν πρότυπα αμεροληψίας και κοινωνικής δικαιοσύνης (π.χ. κυβέρνηση, ιδιωτικός τομέας, φυσικά πρόσωπα και ομάδες) και τις διαφορές μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου συμφέροντος. U2.2 Κατανοεί τους πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες που προωθούν και/ή παρακωλύουν τη λειτουργία του κράτους δικαίου. U2.3 Κατανοεί τους μηχανισμούς με τους οποίους οι πολίτες εντάσσονται και συμμετέχουν υπεύθυνα σε διαδικασίες διαμόρφωσης κοινωνικών αλλαγών προς την κατεύθυνση της δικαιοσύνης και της διαφάνειας.

	L2.4	Κατανοεί ηθικές και ανήθικες συμπεριφορές σε άλλους και στον εαυτό του/της.		
Αναπτύσσει δεξιότητες κριτικής αναζήτησης και ανάλυσης	L3.1	Αξιολογεί το βαθμό μιας νοοτροπίας νομιμότητας εντός της κοινότητάς του (π.χ. εμπιστοσύνη στα θεσμικά όργανα, πρόσβαση στη δικαιοσύνη και δίκαιη μεταχείριση)	U3.1	Αξιολογεί με κριτικό πνεύμα τους τρόπους με τους οποίους η δυναμική της εξουσίας επηρεάζει τη φωνή των πολιτών, τη δέσμευσή και τη συμμετοχή τους στα κοινά
	L3.2	Μοιράζεται, αναπτύσσει και περιγράφει ιδέες για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την προώθηση της ακεραιότητας στην καθημερινή ζωή	U3.2	Αξιολογεί τις συνέπειες της διαφθοράς σε επίπεδο χώρας
	L3.3	Εντοπίζει περιπτώσεις διαφθοράς στην καθημερινή ζωή	U3.3	Προσδιορίζει διάφορα είδη διεφθαρμένων συμπεριφορών (στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ				
Καλλιεργεί και διαχειρίζεται ταυτότητες, σχέσεις και την έννοια ότι ανήκει κάπου	L1.1	Πρωθυμία στάση ανοιχτή στις διαπραγματεύσεις, τη διαμεσολάβηση και τη συμφιλίωση	U1.1	Εκφράζει την ανησυχία του για ζητήματα που υπονομεύουν την αίσθηση ότι ανήκει σε ένα τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο (π.χ. ανισότητες, περιθωριοποίηση και διακρίσεις)
	L1.2	Γνωρίζει πόσο τα συναισθήματα και οι συμπεριφορές μας επηρεάζουν τους ανθρώπους που προέρχονται από διαφορετικά ιστορικά υπόβαθρα	U12	Είναι ανθεκτικός όταν αντιμετωπίζει αντιξοότητες, αρνητική πίεση από ομότιμους ή κατάχρηση αξιώματος
	L1.3	Εχει θετική αίσθηση για τον εαυτό του/της από την ένταξη στην κοινότητα		

Μοιράζεται αξίες και ευθύνες που βασίζονται στα ανθρώπινα δικαιώματα	L2.1	Υποστηρίζει αξίες που βοηθούν τους ανθρώπους να ζουν μαζί ειρηνικά (π.χ. σεβασμός, αποδοχή, αλληλεγγύη, ενσυναίσθηση, ένταξη χωρίς διακρίσεις και ανθρώπινη αξιοπρέπεια)	U2.1	Διαθέτει αίσθημα ευθύνης ενός παγκόσμιου πολίτη, του οποίου οι ενέργειες επηρεάζουν τους άλλους
	L2.2	Σέβεται την ιδιοκτησία άλλων και τον δημόσιο χώρο	U2.2	Χρησιμοποιεί ένα προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση των αποφάσεων και των ενεργειών του/της
	L2.3	Συμμερίζεται την έννοια του δημόσιου συμφέροντος στην καθημερινή ζωή στο σχολείο και στην κοινότητα.	U2.3	Συμμερίζεται την έννοια του δημόσιου συμφέροντος και της λογοδοσίας σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.
Αναπτύσσει συμπεριφορές για την εκτίμηση και το σεβασμό των διαφορών και της διαφορετικότητας	L3.1	Εκτιμά και αποδίδει την αξία που πρέπει στις διαφορές απόψεων	U3.1	Ανοικτό πνεύμα για συνεργασία με διάφορες ομάδες
	L3.2	Διαθέτει ενσυναίσθηση όταν βλέπει άλλους να αντιμετωπίζουν διακρίσεις, διαφθορά, έλλειψη σεβασμού ή βία	U3.2	Τηρεί υποστηρικτική στάση έναντι διαφόρων ομάδων που υποστηρίζουν την ένταξη και τη δικαιοσύνη

Επιστρατεύει τις κατάλληλες δεξιότητες, αξίες, πεποιθήσεις και αντιλήψεις	L1.1	Συμμετέχει σε συνεργατικά έργα επί θεμάτων τοπικού και/ή παγκόσμιου ενδιαφέροντος	U11	Συμμετέχει στα κοινά λαμβάνοντας μέρος σε δράσεις υπέρ της ειρήνης, της δικαιοσύνης και της ακεραιότητας
	L1.2	Επιλύει σημαντικά και άμεσα δεοντολογικά διλήμματα	U1.	Επιλύει ηθικά διλήμματα με βάση την κατανόηση των συνεπειών των διαφόρων δράσεων
	L1.3	Επιδεικνύει σεβασμό για την ιδιοκτησία (π.χ. προσωπική, σχολική και κοινόχρηστη)	2	

Αισθάνεται την προσωπική και κοινωνική ευθύνη για έναν δίκαιο και βιώσιμο κόσμο	L2.1	Διαθέτει δεξιότητες όπως η διαπραγμάτευση, η διαμεσολάβηση και η διαχείριση συγκρούσεων στην καθημερινή ζωή	U21	Αμφισβητεί την αδικία και τις ανισότητες με απλές και παραγωγικές ενέργειες που δεν περιλαμβάνουν άσκηση βίας
	L2.2	Εκφράζει απόψεις για δεοντολογικά και νομικά ζητήματα και για τη σχέση τους με την τοπική πραγματικότητα	U22	Αναζητεί ευκαιρίες προώθησης του κράτους δικαίου, της διαφάνειας και της λογοδοσίας σε τοπικό, εθνικό και/ή σε παγκόσμιο επίπεδο
	L2.3	Προσφέρει εθελοντικά υπηρεσίες στην κοινότητα	U23	Συνεργάζεται με τους θεσμούς και τις διαδικασίες δικαιοσύνης εντός και εκτός σχολείου
	L2.4	Διαθέτει δεξιότητες σχετικά με τον τρόπο εναντίωσης στην αδικία και στη διαφθορά		
Αναπτύσσει κίνητρα και προθυμία ώστε να φροντίζει για το κοινό καλό	L3.1	Συμμετέχει στο κοινό καλό στο σχολείο και την τοπική κοινότητα	U31	Πρωθεί ενεργά τις αρχές του Κράτους Δικαίου, την καταπολέμηση της διαφθοράς, τη διαφάνεια, την ακεραιότητα και τη λογοδοσία μέσω της ευαισθητοποίησης, της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και/ή της συμμετοχής στα κοινά
	L3.2	Διαθέτει κίνητρα ώστε να φροντίζει άλλους περά από την κοινότητα, υπό τη στενή έννοια, στην οποία ανήκει.	U3. 2 U33	Συνεργάζεται με μηχανισμούς διακυβέρνησης στα σχολεία (όπως τα εκλογικά συμβούλια των μαθητών και τα κοινοβούλια των νέων) και/ή με μηχανισμούς της κοινωνίας Χρησιμοποιεί τεχνολογίες ώστε να ενημερώνεται για τα παγκόσμια ζητήματα και να συμμετέχει σε συλλογικές δράσεις

2.2 Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος στην σχολική τάξη

Ένα ευνοϊκό περιβάλλον στη σχολική τάξη είναι το βέλτιστο για τη διδασκαλία και τη μάθηση και μέσα στο οποίο οι μαθητές αισθάνονται ασφαλείς και σε καθεστώς φροντίδας. Όσα ακολουθούν μπορούν να βοηθήσουν στη δημιουργία ενός τέτοιου κλίματος στην αίθουσα διδασκαλίας:

- Διαμορφώνοντας δίκαιη μεταχείριση και δικαιοσύνη

Η προσέγγιση του εκπαιδευτικού στη σχολική τάξη είναι εξαιρετικά σημαντική στον καθορισμό των προσδοκιών για συμπεριφορές αμοιβαίου σεβασμού. Ένας εκπαιδευτικός που είναι ήρεμος, δίκαιος και λειτουργεί με διαφάνεια σχετικά με τις προσδοκίες και τη συμπεριφορά αποτελεί πρότυπο για τους μαθητές. Αυτό περιλαμβάνει τον καθορισμό ξεκάθαρων και κατάλληλων επιπτώσεων σε περιπτώσεις παραβίασης των κανόνων της τάξης και του σχολείου, διασφαλίζοντας ότι οι σχετικές κυρώσεις θα είναι δίκαιες, αναλογικές ως προς το μέγεθός της παράβασης και θα συνοδεύονται από θετική προτροπή επανόρθωσης.

- Ευκαιρίες θετικής δέσμευσης για τους εφήβους

Οι έφηβοι διαθέτουν δημιουργικότητα, ενθουσιασμό και έντονη αίσθηση του φυσικού δικαίου στη μάθηση και στο παιχνίδι τους. Στις περιπτώσεις που παρέχονται στους εκπαιδευόμενους ουσιαστικές ευκαιρίες παροχής δημιουργικής και εποικοδομητικής συμβολής στις διαδικασίες σχεδιασμού μαθημάτων και διακυβέρνησης του σχολείου, τα αναμενόμενα οφέλη περιλαμβάνουν: αυξημένη δέσμευση, ανάπτυξη δεξιοτήτων στον σχεδιασμό, στην επίλυση προβλημάτων, στην ομαδική εργασία και στην επικοινωνία, καθώς επίσης και ενισχυμένη αίσθηση υπερηφάνειας για τις σχολικές δραστηριότητες και την ίδια τη μαθησιακή εμπειρία.

- Τεκμηριωμένη οργάνωση της αίθουσας διδασκαλίας

Ιδανικά, η τάξη θα πρέπει να οργανωθεί πρακτικά με τρόπο που οι μαθητές να μπορούν να εργάζονται ανεξάρτητα και να διευθετούν με ευχέρεια τα θρανία τους για ομαδική εργασία. Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι υπάρχει ένας ανοικτός χώρος που ευνοεί την ομαδική εργασία. Εάν υπάρχει πρόβλημα χώρου, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναζητήσουν ανοικτούς χώρους έξω από την αίθουσα διδασκαλίας που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για δραστηριότητες και ομαδική εργασία (όπως η σχολική αυλή).

Εκτός από τους ανοικτούς χώρους, ένα ήσυχο μέρος όπου ο εκπαιδευτικός μπορεί να μιλήσει απευθείας στους μαθητές πρόσωπο με πρόσωπο, προσφέρεται για ενημέρωση σε θέματα συμπεριφοράς και επιτρέπει στους μαθητές να αισθάνονται ασφαλείς για να συζητήσουν τέτοια λεπτά θέματα, μακριά από άλλους μαθητές.

- Συμμετοχικές μέθοδοι διδασκαλίας

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να υιοθετήσουν μεθόδους συμμετοχικής διδασκαλίας ώστε οι μαθητές να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία και στις πρακτικές δραστηριότητες. Με τη χρήση παιχνιδιών ρόλων και δημιουργικών τεχνών οι μαθητές μπορούν να εξοικειωθούν και να εκτιμήσουν καλύτερα τις διαφορετικές εμπειρίες και απόψεις. Οι μέθοδοι αυτές αναπτύσσουν μαθησιακά αποτελέσματα όπως κριτική σκέψη και δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Ωστόσο, η διάδραση και η υποβολή ερωτήσεων μπορεί να μην είναι τόσο απλές για ορισμένους μαθητές. Οι έφηβοι δεν πρέπει ποτέ να εξαναγκάζονται αλλά να ενθαρρύνονται για να συμμετάσχουν στη διαδικασία, στο βαθμό κατά τον οποίο αισθάνονται άνετα με αυτό. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να διδάσκουν τους μαθητές πώς να ακούν και να απαντούν ο ένας στον άλλο με τον κατάλληλο τρόπο και με σεβασμό.

- Δημοκρατική σχολική τάξη και προσέγγιση

Μια δημοκρατική σχολική τάξη και/ή σχολική προσέγγιση αποτελεί για τους μαθητές προϋπόθεση εμπιστοσύνης για να συμμετάσχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τη μάθηση και την εκπαιδευτική τους εμπειρία (Δημοκρατική Παιδεία - EUDEC Greece). Το λειτουργικό αυτό πλαίσιο προβλέπει συλλογικές συμφωνίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εμπλεκομένων, καθώς και προσδιορισμό των ορίων συμπεριφοράς και των κυρώσεων παραβίασης κανόνων. Το σύστημα αυτό μπορεί να αποτελέσει μια καλή εμπειρική μάθηση κατανόησης και σεβασμού των αρχών της διαφανούς διακυβέρνησης και της ακεραιότητας του δημοσίου, καθώς και για τη διαβίωση σύμφωνα με τις αρχές της δεοντολογίας.

2.3 Επιλογή των εκπαιδευτικών πόρων

Στο εγχειρίδιο αυτό αναφέρονται διάφορα σημεία πρόσβασης των εκπαιδευτικών για την αναζήτηση των πιο χρήσιμων και συναφών με το εκπαιδευτικό τους αντικείμενο πόρων για τις τάξεις στις οποίες διδάσκουν. Στην αρχή του άρθρου 3 υπάρχει μια πρώτη επισκόπηση των εκπαιδευτικών πόρων. Επιπλέον, στο Πλαίσιο 8 παρουσιάζεται ένας κατάλογος εναλλακτικών δραστηριοτήτων και ιδεών παιχνιδιών. Στο τέλος του εγχειριδίου υπάρχει επίσης ένα ευρετήριο με λέξεις-κλειδιά και ένα ευρετήριο ανά σχολικό μάθημα.

- Ανά είδος και διάρκεια (βλ. Πίνακα Δ, σελ. 34)

Ο συγκεκριμένος «με μια ματιά» πίνακας παρέχει πληροφορίες για το είδος του διδακτικού πόρου (σύντομη δραστηριότητα, μάθημα, ενότητα και εκτιμώμενος χρόνος).

- Ευρετήριο ανά λέξη-κλειδί (βλέπε Παράρτημα, σελ. 106)

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναζητούν με λέξεις-κλειδιά διδακτικούς πόρους που χρειάζονται

και αφορούν ένα συγκεκριμένο θέμα ή έννοια (όπως λήψη αποφάσεων με δεοντολογικά κριτήρια και ένταξη).

- Ευρετήριο ανά σχολικό μάθημα (βλέπε Παράρτημα, σελ. 108)

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναζητούν πόρους ανά σχολικό μάθημα. Για κάθε πόρο θα υπάρχει διασταυρούμενη παραπομπή με ένα ή περισσότερο κλάδο μαθημάτων όπου μπορεί να εισαχθεί ή να ενσωματωθεί.

2.4 Προσαρμογή των διδακτικών πόρων

Καθώς οι εκπαιδευτικοί προετοιμάζονται να χρησιμοποιήσουν έναν πόρο, θα πρέπει να εξετάσουν πώς ίσως αυτός χρειαστεί να προσαρμοστεί ώστε να συνάδει με το εκπαιδευτικό και μαθησιακό περιβάλλον τους, τα εθνικά και τοπικά πολιτιστικά πρότυπα, ενώ παράλληλα θα πρέπει να είναι προσβάσιμος από όσο το δυνατόν περισσότερα διαφορετικά είδη εκπαιδευομένων. Οι προτάσεις προσαρμογής του Παραρτήματος (σελ. 81) περιλαμβάνουν πολλούς τρόπους αλλαγής των εκπαιδευτικών πόρων σε συνάρτηση με τις εκάστοτε ανάγκες. Ακολουθεί μια σύντομη σχετική περίληψη:

- **Περιορισμοί στην αίθουσα διδασκαλίας**
 - Μεγάλο μέγεθος τάξης – εξετάστε το ενδεχόμενο μικρότερων ομαδοποιήσεων ή συζητήσεων σε ζευγάρια.
 - Διαθέσιμος χρόνος – συντόμευση ή επιμήκυνση της διάρκειας των δραστηριοτήτων
 - Αλλαγή στα υλικά που χρειάζονται - αναζήτηση, κατασκευή ή αντικατάσταση των απαιτούμενων υλικών
 - Ανάγκες χώρου – αναδιοργανώστε τη σχολική σας τάξη, χρησιμοποιήστε μεγαλύτερο χώρο, μετακινηθείτε σε άλλο εσωτερικό ή σε εξωτερικό χώρο.
- **Πολιτιστική εξοικείωση**
 - Αλλαγή αναφορών στις ονομασίες, στα τρόφιμα και στα αντικείμενα, ώστε να γίνουν πιο οικεία
 - Αντικατάσταση των τοπικών κειμένων ή έργων τέχνης (φολκλόρ, ιστορίες, τραγούδια, παιχνίδια, έργα τέχνης και παροιμίες).
- **Τοπική συνάφεια**
 - Χρήση των ονομασιών και των διεργασιών για τοπικούς φορείς όπως τα δικαστήρια
 - Να επιδεικνύετε ευαισθησία σχετικά με τα τοπικά πρότυπα συμπεριφοράς (π.χ. Για τα δυο φύλα και τις ηλικίες)
 - Εξασφάλιση ότι στο περιεχόμενο θα υπάρχει ευαισθησία στο βαθμό που προβλέπεται από τους κανόνες του κράτους δικαίου που ισχύουν στην κοινωνία (εμπιστοσύνη στις αρχές και τα θεσμικά όργανα).
- **Ένταξη διαφορετικών μαθητών**
 - Κείμενα ανάγνωσης στο εκάστοτε κατάλληλο επίπεδο για χρήση από τους μαθητές

- Δραστηριότητες κατάλληλες για διάφορους τρόπους μάθησης και πολλαπλά επίπεδα αντίληψης
- Ειδικές διευθετήσεις για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Ευαισθησία στην πολιτιστική, εθνική και γλωσσική διαφορετικότητα
- Ευαισθησία για την κοινωνικο-οικονομική κατάσταση των μαθητών.

Επιπλέον, οι δραστηριότητες που προτείνονται στο Εγχειρίδιο αυτό προσφέρουν ιδέες προσαρμογής στο Ελληνικό σχολικό περιβάλλον. Στο άρθρο «Συμβουλές/Σκεφτείτε το» οι εκπαιδευτικοί θα βρουν παραδείγματα πιθανής ενσωμάτωσης των δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένα μαθήματα και θέματα του Ελληνικού προγράμματος σπουδών, εναλλακτική διαδικασία εφαρμογής κάθε δραστηριότητας και συμπληρωματικούς πόρους στην Ελληνική γλώσσα (φύλλα εργασίας, ερωτηματολόγια, άρθρα, βίντεο κ.λπ.).

- Γλώσσα-πηγή (πόρου) διαφορετική από τη γλώσσα της αίθουσας διδασκαλίας
 - Χρήση της γλώσσας-πηγής ως διδακτικού υλικού στα αγγλικά μαθήματα
 - Χρήση υλικού σε ξένη γλώσσα όπως εικόνες, ως υλικού πολιτιστικής γνωριμίας
 - Ο εκπαιδευτικός της Αγγλικής γλώσσας ως ξένης γλώσσας και εκείνος της ελληνικής γλώσσας μπορούν να εκμεταλλευτούν μια ευκαιρία συνδιδασκαλίας

2.5 Προετοιμασία: Ετοιμότητα εκπαιδευτικών

Η διδασκαλία των αξιών, των στάσεων ζωής και των δεξιοτήτων ενδυνάμωσης της διαφάνειας, της ακεραιότητας του δημοσίου, με παράλληλη προώθηση νοοτροπίας δεοντολογικής λήψης αποφάσεων, προϋποθέτει μια επιπρόσθετη προετοιμασία από πλευράς εκπαιδευτικών.

- Βελτίωση της αυτεπίγνωσης

Δεδομένου ότι ορισμένες μορφές μεροληπτικών συμπεριφορών είναι δύσκολο να ταυτοποιηθούν, οι εκπαιδευτικοί μπορεί να θεωρήσουν χρήσιμη τη συμμετοχή τους σε άτυπες αξιολογήσεις με συναδέλφους, προκειμένου να λάβουν αμερόληπτη ανατροφοδότηση. Ως προς αυτό είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι η μεροληψία παρεμβαίνει τόσο ενεργητικά με κάποια πράξη που γίνεται (άμεση ή έμμεση προκατάληψη εγγεγραμμένη στο πρόγραμμα σπουδών ή στις παιδαγωγικές πρακτικές), όσο και παθητικά, με μια παράλειψη πράξης (ζητήματα που παραβλέπονται ή κοινότητες που περιθωριοποιούνται στο πρόγραμμα σπουδών ή στις παιδαγωγικές πρακτικές).

- Εξέταση για στερεότυπα

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να φροντίσουν ιδιαίτερα για την αφαίρεση των επιζήμιων άμεσων

ή έμμεσων μεροληπτικών αναφορών σε εκπαιδευτικό υλικό (UNESCO, 2017), σε παιδαγωγικές μεθόδους και πρακτικές που δεν συνάδουν με τις αρχές του Κράτους Δικαίου και ίσως ακόμα να αντιβαίνουν στην ανάπτυξη μιας Νοοτροπίας Νομιμότητας (UNESCO και UNODC, 2019).

- Εξασφάλιση γνώσεων για το αντικείμενο

Για ορισμένους πόρους οι εκπαιδευτικοί ίσως να χρειαστούν πρόσθετες γνώσεις σχετικά με ένα θέμα. Για παράδειγμα, μπορεί να χρειαστεί να έχουν ενημερωθεί για τους τοπικούς και εθνικούς νόμους και τους θεσμούς της δικαιοσύνης ή τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα. Όταν οι εκπαιδευτικοί επιλέγουν μια περίληψη ενός εκπαιδευτικού πόρου, θα πρέπει να χρησιμοποιούν τον σύνδεσμο πρόσβασης στην αρχική πηγή και να διαβάσουν το ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό αντικείμενο ή δραστηριότητα για να κατανοήσουν, εφόσον χρειάζεται, τι ακριβώς πρέπει να περιλάβουν στο γνωστικό τους πεδίο.

- Διαχείριση ευαίσθητων ζητημάτων

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να ανταποκρίνονται κατάλληλα στους μαθητές που αποκαλύπτουν ευαίσθητες πληροφορίες, όπως εκφοβισμό, πίεση από συμμαθητές τους ή βία στο σπίτι. Στις περισσότερες περιπτώσεις, υπάρχουν ήδη κανόνες και νόμοι σχετικά με αυτές τις αποκαλύψεις των μαθητών και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να γνωρίζουν τις πολιτικές και τα πρωτόκολλα που ισχύουν για την υποστήριξη των θυμάτων. Είναι πάντα σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να γνωρίζουν τι πρέπει να κάνουν σε τέτοιες καταστάσεις και, εφόσον αυτό δεν ισχύει, να συζητούν το θέμα με τους διευθυντές των σχολείων.

- Εξασφάλιση της απαραίτητης έγκρισης διδασκαλίας

Ανάλογα με το εκπαιδευτικό περιβάλλον τους, οι εκπαιδευτικοί ενδέχεται να μην είναι σε θέση να διδάξουν ορισμένα θέματα. Εάν δεν είναι σίγουροι, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να συμβουλευονται τη διοίκηση του σχολείου και να λαμβάνουν έγκριση για το πώς να προχωρήσουν πριν διδάξουν ένα μάθημα για το οποίο δεν είναι τόσο σίγουροι.

- Κινητοποίηση πόρων στην κοινότητα

Κατά τη διδασκαλία νέων εννοιών ή συστημάτων όπου οι εκπαιδευτικοί διαθέτουν ορισμένες αλλά όχι επαρκείς ουσιαστικές γνώσεις, είναι χρήσιμο να συνδεθούν με εκπαιδευτικούς και άλλους πόρους της κοινότητας. Ανάλογα με τους μαθησιακούς στόχους, αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τοπικούς νομικούς συμβούλους, δικηγόρους εξειδικευμένους σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, παιδιών και νέων, οργανώσεις της κοινότητας και εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι ως άνω πηγές, παρέχοντας πρακτικές απόψεις σχετικά με αφηρημένες έννοιες, μπορούν να πραγματικά να συνδράμουν στη ζωντάνια της μαθησιακής διαδικασίας.

Πλαίσιο 1. Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία να ενισχύσουν την ακεραιότητα, τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και το κράτος δικαίου;

Διαμόρφωση δίκαιων εκπαιδευτικών και λειτουργικών σχολικών μοντέλων που προωθούν την ανεκτικότητα και την αποδοχή με τη διευκόλυνση της ένταξης και της συμμετοχής όλων των μαθητών.

- Στον σχεδιασμό των μαθημάτων θα περιλαμβάνεται και η αντιμετώπιση θεμάτων και διλημμάτων σχετικών με το σχολείο, την κοινότητα, τη χώρα ή το διεθνές γίνεσθαι.
- Ενίσχυση των θετικών συμπεριφορών των μαθητών μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και έξω από αυτή.
- Διασφάλιση της προσωπικής ασφάλειας και ευημερίας όλων των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον, με ιδιαίτερη προσοχή στους μαθητές που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.
- Η εξασφάλιση διαφάνειας στις σχολικές πολιτικές και πρακτικές ακολουθεί τους κανόνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στηρίζει τις αρχές του κράτους δικαίου, καθιστώντας υπόλογους τους διευθυντές και τους εκπαιδευτικούς των σχολείων.
- Παροχή ουσιαστικών ευκαιριών στους εκπαιδευόμενους ώστε να συμβάλουν στη λήψη αποφάσεων που τους επηρεάζουν, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων στην τάξη και τα σχολεία μέσω των μαθητικών συμβουλίων και άλλων μορφών εκπροσώπησης των μαθητών σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
- Απόδοση προτεραιότητας στην καλλιέργεια κλίματος εμπιστοσύνης και ανοικτού πνεύματος στο πλαίσιο του οποίου οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνονται να ανταλλάσσουν τις απόψεις τους και να λαμβάνουν υπόψη με σεβασμό τις απόψεις των άλλων.
- Η ανάπτυξη ουδέτερων και κατάλληλων μηχανισμών για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς που θα χρησιμοποιούνται όταν η στάση ή συμπεριφορά κάποιου (μαθητή, εκπαιδευτικού ή διευθυντή σχολείου) βρίσκεται σε αντίφαση με τους καθιερωμένους κανόνες.

α) Ακολουθούν μερικοί τρόποι διδακτικής έμπνευσης διδασκαλίας, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά την διδακτική εμπειρία:

- Συζητήσεις

Μια συζήτηση είναι μια δομημένα ανταγωνιστική διαδικασία όπου δυο ομάδες μαθητών αμφισβητούν η μία την άλλη, εκφράζοντας αντίθετες μεταξύ τους απόψεις. Η επιτυχία μιας συζήτησης είναι θέμα γνώσης, ρητορικών δεξιοτήτων και πειστικής επιχειρηματολογίας. Οι συζητήσεις μπορούν να καλλιεργήσουν κρίσιμες ικανότητες σκέψης και ακρόασης. Μπορεί επίσης να ενισχύσουν δυνατότητα ενσυναίσθησης, καθώς πολλές φορές οι μαθητές θα προσάπτουν κάτι αυθαίρετα στην άλλη ομάδα για να υπερασπιστούν μια θέση τους στην οποία δεν πιστεύουν απαραίτητα. Αυτό θα καταστήσει εφικτό έναν τρόπο σκέψης με μεγαλύτερη ενσυναίσθηση, οδηγώντας τους μαθητές να αναλογιστούν την άποψη/την προοπτική κάποιου άλλου.

- Ανεστραμμένες αίθουσες διδασκαλίας

Στην έννοια της ανεστραμμένης σχολικής αίθουσας, οι σπουδαστές ενθαρρύνονται να προετοιμάσουν ένα θέμα και να το παρουσιάσουν ενώπιον της τάξης αναλαμβάνοντας τον ρόλο του εκπαιδευτικού. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υποστηρίξουν την προετοιμασία προτείνοντας σχετικό υλικό (βίντεο, κείμενα, βιβλία κ.λπ.), αλλά το βασικό πλεονέκτημα αυτής της τεχνικής έγκειται στη στροφή προς ένα μοντέλο με επίκεντρο τον εκπαιδευόμενο. Η τεχνική της ανεστραμμένης σχολικής αίθουσας μπορεί να βελτιώσει τις δεξιότητες έρευνας και σύνθεσης των μαθητών. Επίσης, η ενσυναίσθηση μεγαλώνει ακόμη περισσότερο καθώς οι μαθητές πρέπει να λάβουν υπόψη και να σκεφτούν το κοινό τους, για το οποίο θα ετοιμάσουν και θα παρουσιάσουν το πόνημά τους.

- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Την εποχή μας, οι μαθητές είναι τόσο συνδεδεμένοι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ώστε θα χρειαστούν ελάχιστα κίνητρα και οδηγίες για την ενασχόλησή τους με αυτήν την τεχνική. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν τη σχέση των μαθητών τους με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την προώθηση της δημιουργικής σκέψης. Χρησιμοποιήστε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή δημιουργήστε μέσα κοινωνικής δικτύωσης! Για παράδειγμα, θα μπορούσατε να ζητήσετε από τους μαθητές σας να επανεξετάσουν tweets ή αναρτήσεις του αγαπημένου τους αθλητή ή άλλων προτύπων ρόλου και δημοσίων προσώπων. Εναλλακτικά, θα μπορούσατε να εξετάσετε το ενδεχόμενο να θέσετε ένα κοινωνικό θέμα στην τάξη και να ζητήσετε από τους μαθητές να δημιουργήσουν ένα βίντεο ή ένα podcast. Υπό την επίβλεψή σας, το υλικό που θα έχει παραχθεί θα μπορούσε να αναρτηθεί (ανεβεί) στα μέσα ώστε να ελεγχθεί η επιρροή του. Η μέθοδος αυτή μπορεί να ενισχύσει τις δημιουργικές και καινοτόμες ιδέες και τις δεξιότητες ΤΠΕ.

- Διαγωνισμοί και εορταστικές εκδηλώσεις

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναπτύξουν ένα σχέδιο δράσης και μαζί με τους μαθητές να διοργανώσουν μια ημερίδα αφιερωμένη σε ένα συγκεκριμένο θέμα (π.χ. «Η ημέρα της ...» ή «Παίζοντας για...»). Το σχέδιο δράσης μπορεί να προσφέρει στους μαθητές διάφορες επιλογές ώστε να μπορούν να αποφασίζουν από κοινού την οργάνωση πιθανών δραστηριοτήτων (π.χ. παζάρι), διαγωνισμών (π.χ. αθλήματα και παιχνίδια) ή παρουσιάσεων (π.χ. έργα τέχνης). Το σχέδιο δράσης

μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τη διοργάνωση μιας γιορτής, ομιλίες και προσκλήσεις προσκεκλημένων. Πρόκειται για μια εξαιρετική τεχνική ομαδικού «δεσίματος» μέσω διασκεδαστικών δραστηριοτήτων.

- Όλα γίνονται παιχνίδι

Αν και μπορεί να αμφισβητηθεί η χρήση των παιχνιδιών στην εκπαίδευση, η ισορροπημένη χρήση τους μπορεί ωστόσο να έχει θετικά αποτελέσματα. Η ιδέα πίσω από την «παιχνιδοποίηση» χρησιμοποιεί στοιχεία που βασίζονται στο παιχνίδι, όπως βαθμολόγηση, ομαδικό παιχνίδι και ανταγωνισμός μεταξύ ομοίων για να υπάρχει μεγαλύτερη κινητροδότηση, συμμετοχή και χαρά για τη μάθηση. Επιπλέον, πρόκειται για μια πολύ αποτελεσματική μέθοδο τόσο για τις μικρότερες ηλικίες νέων όσο και για νέους μεγαλύτερης ηλικίας.

- Έργα:

Με βάση την αρχή της «μάθησης από την εργασία», αυτή η μέθοδος που επικεντρώνεται στον εκπαιδευόμενο απαιτεί εργασία από τους μαθητές σε πραγματικές καταστάσεις. Καθοδηγούμενες από τον εκπαιδευτικό, οι ομάδες του έργου ερευνούν, αναπτύσσουν, εφαρμόζουν γνώσεις, κατασκευάζουν ένα πρότυπο και, τέλος, παρουσιάζουν την έννοια του έργου τους στην υπόλοιπη τάξη. Η μάθηση με βάση τα έργα είναι σε μεγάλο βαθμό μια πραγματική εμπειρία και, ως εκ τούτου, έχει ισχυρά θεμέλια.

- Ανταλλαγή ιδεών

Θέσετε τη δημιουργική σκέψη σε δράση! Υποβάλετε μια ερώτηση, παρουσιάστε ένα πρόβλημα ή απλώς συζητήστε ένα θέμα. Στη συνέχεια, ζητήστε από τους μαθητές να συμμετάσχουν σε μια ανοιχτή συζήτηση για να ανταλλάξουν ιδέες, οράματα ή ελεύθερους συσχετισμούς. Η ανταλλαγή απόψεων ενθαρρύνει την ελεύθερη σκέψη και τις δημιουργικές ιδέες που συχνά προκύπτουν ως αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής. Επίσης, προορίζεται για όλους: καμία απάντηση δεν είναι λάθος, είναι απλώς διαφορετική. Είναι επίσης και διασκέδαση!

- Σενάρια μελέτης περιπτώσεων

Τα σενάρια μελέτης περιπτώσεων χρησιμοποιούνται συνήθως για διαμόρφωση κρίσιμης σκέψης σε σύνθετα προβλήματα. Συνήθως βασίζονται σε γεγονότα και παρέχουν πραγματικά παραδείγματα ονομασιών και τοποθεσιών. Επιπλέον, καθορίζουν το πλαίσιο περιγράφοντας συγκεκριμένη πλοκή. Τις περισσότερες φορές καταλήγουν σε ένα δίλημμα ή σε μια περαιτέρω εξέταση. Τα σενάρια μελέτης περιπτώσεων μπορεί να έχουν μία σωστή απάντηση ή πολλές διαφορετικές απαντήσεις για τις οποίες θα μπορούσε να υπάρχει σχετική επιχειρηματολογία. Οι μελέτες περιπτώσεων είναι σημαντικές για την κριτική ανάλυση και την ένταξη των διλημάτων στη σφαίρα των πραγματικών γεγονότων.

ΑΡΘΡΟ 3: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

3.1 Επισκόπηση των πόρων

Πίνακας Δ. Επισκόπηση των πόρων

Είδος δραστηριότητας	Τίτλος	Γυμνάσιο/ Λύκειο	Χρόνος λεπτά	σε	Σελίδα
Σύντομες δραστηριότητες και παιχνίδια	Σωστή διαδικασία, τοπική παράδοση	Και τα δύο	30		37
	Μάντης – μάθετε τα δικαιώματά σας	Γυμνάσιο	30		39
	Ελέγξτε τις αξίες σας	Γυμνάσιο	30		40
	Εκτίμηση, απολογία, «Αχα»	Και τα δύο	30		42
	Το θαυματουργό φρούτο	Και τα δύο	20.30.		44
	Παίξτε Παντομίμες	Και τα δύο	40		47
	Αυτό έκανα	Και τα δύο	20.30.		48
	Ζωγραφομαχία	Γυμνάσιο	15.20.		50
	Ερωτήσεις Η.Ο.Τ.Σ (Δεξιότητες Σκέψης Ανώτερου Επιπέδου)	Και τα δύο	30		51
Μεμονωμένα μαθήματα	Ιδανικό μέλλον	Και τα δύο	30.50.		55
	Δέντρο της Δράσης	Και τα δύο	30.50.		58
	Παραδείγματα δεοντολογικής ηγεσίας поп κουλτούρας	Και τα δύο	30.50.		60
	Τα νέα για την ειρήνη	Και τα δύο	60		61
	Edu-Gate Ασφάλεια στο Διαδίκτυο	Και τα δύο	60.90.		63

Είδος δραστηριότητας	Τίτλος	Γυμνάσιο/ Λύκειο	Χρόνος σε λεπτά	Σελίδα
	Δικαίωμα σε δίκαιη δίκη	Και τα δύο	60	65
	Δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες	Και τα δύο	60	69
	Κάθε ψήφος μετράει	Και τα δύο	120 (2x60)	70
	Διλήμματα	Και τα δύο	45	73
	Ενα νόστιμο έργο	Και τα δύο	45	76
	Κανόνες για το σεβασμό και την κοινή διαβίωση στο σχολείο	Και τα δύο	90	77
	Διερεύνηση των παγκόσμιων συνταγμάτων	Και τα δύο	60	79
	Τέσσερις γωνίες	Και τα δύο	45.60.	81
	Διδάξτε με τέχνη	Λύκειο	Αρκετές ημέρες	83
	Διδάξτε την καταπολέμηση της διαφθοράς μέσω της τεχνολογίας	Και τα δύο	Όλο το χρόνο	85
	Disonante	Και τα δύο	Όλο τον χρόνο	86
Πόροι εκτός αίθουσας διδασκαλίας	Πίνακας διαφάνειας	Και τα δύο	Όλο τον χρόνο	88
Σχολείο-οικογένεια- κοινότητα Πόροι δέσμευσης	Κλαμπ ακεραιότητας	Και τα δύο	60 λεπτά έως αρκετές ημέρες	90

3,2. Πόροι αίθουσας διδασκαλίας

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Η ανάπτυξη της κατανόησης και των δεξιοτήτων των σπουδαστών για την προώθηση της ακεραιότητας και της διαφάνειας μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω παιχνιδιών ή σύντομων δραστηριοτήτων. Οι σύντομες δραστηριότητες σε αυτό το άρθρο, που απαιτούν 30 λεπτά ή λιγότερο, είναι κατάλληλες ως εισαγωγικές δραστηριότητες για μεγαλύτερα μαθήματα, μεταβάσεις μεταξύ θεμάτων και δραστηριότητες έναρξης ή λήξης της ημέρας.

Σωστή διαδικασία, τοπική παράδοση

Μαθήματα Αγωγή του πολίτη, Χημεία, Οικιακή Οικονομία, Μαθηματικά, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 15-30 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται διανομή υλικού

Λέξεις κλειδιά νόμοι (δημιουργία), αξίες (ειλικρίνεια, ακεραιότητα, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ:

Η άσκηση αυτή, που βασίζεται σε μια δραστηριότητα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (2018), βοηθά τους εκπαιδευτικούς να διδάξουν τη σημασία των κανόνων και της τάξης.

Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στην τάξη μια λίστα σταδίων δημιουργίας ενός χαρταετού ή ζητά από τους σπουδαστές να προετοιμάσουν τον χαρταετό. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε μικρές ομάδες και τους ζητά να σκεφτούν πάνω στις ακόλουθες δύο ερωτήσεις:

- Τι μπορεί να πάει στραβά εάν δεν κάνουμε ένα ή περισσότερα από τα στάδια δημιουργίας ή εάν είχαμε λάθος σειρά των διαφόρων αυτών σταδίων;
- Έχουν σημασία όλα τα στάδια και η σειρά τους;

Αφού δοθεί η απάντηση των μαθητών μπροστά σε ολόκληρη την τάξη, το μάθημα περνά σε μια συζήτηση ολόκληρης της τάξης σχετικά με τη σημασία των κανόνων που αφορούν στη λειτουργία των κυβερνήσεων και των θεσμών, καθώς επίσης και σχετικά με το ποιες θα ήταν οι συνέπειες αν δεν ακολουθούνταν οι κανόνες αυτοί. Εν κατακλείδι, ο δάσκαλος τονίζει ότι απαιτούνται κανόνες για να διασφαλιστεί ότι τα πράγματα θα γίνονται με τον σωστό τρόπο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L.1.1 Κατανοεί τα χαρακτηριστικά στοιχεία του κράτους δικαίου (διαφάνεια, λογοδοσία και ισότητα ενώπιον του νόμου)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Το μάθημα αυτό αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος σπουδών για τη διαφθορά. Ο διδακτικός πόρος περιλαμβάνει καθοδήγηση για τους εκπαιδευτικούς σχετικά με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο παροχής του συγκεκριμένου περιεχομένου (μέγεθος ομάδας, επιλογή μαθητών που θα συμμετέχουν κ.λπ.). Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προσαρμόσουν το μάθημα χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε διαδικασία με την οποία είναι εξοικειωμένοι οι Έλληνες μαθητές, για παράδειγμα φτιάχνοντας έναν χαρταετό.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στη Χημεία (Β' Γυμνασίου). Υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παρουσιάσουν στους μαθητές ένα εργαστήριο Χημείας. Οι μαθητές πρέπει να τηρούν μια σειρά κανόνων και πολιτικών που συναποτελούν μια διαδικασία για την αποφυγή ατυχημάτων. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να ξεκινήσουν το μάθημα κάνοντας ερωτήσεις σχετικά με τη σημασία της διαδικασίας στην καθημερινή μας ζωή ζητώντας από τους μαθητές να αναφέρουν σχετικά παραδείγματα. Στη συνέχεια, θα μπορούσαν να συνεχίσουν το μάθημα τους.

Ομοίως, στα μαθηματικά (όλα τα έτη) θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η σημασία της εφαρμογής μιας διαδικασίας/κανόνων για την επίλυση ενός προβλήματος ή μιας εξίσωσης δεύτερου/τρίτου βαθμού. *Πηγή:* Based on OECD. 2018. Education for Integrity – Teaching on Anti-Corruption, Values and the Rule of Law. Paris, OECD, p. 27. Πλήρεις πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf>

Μάντης – μάθετε τα δικαιώματά σας

Μαθήματα: Τέχνες (σχέδιο/ζωγραφική), Αγωγή του Πολίτη, Ελληνική Γλώσσα

Εκπαιδευόμενοι-στόχος: Μαθητές Γυμνασίου

Απαιτούμενος χρόνος 30 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται διανομή υλικού, ψαλίδια

Λέξεις-κλειδιά: Δικαιώματα των παιδιών, δεοντολογία, αξίες (ενσυναίσθηση, δικαιοσύνη, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Αυτή η δραστηριότητα, που βασίζεται σε μια δραστηριότητα της Equitas (2015), Καναδικού ιδρύματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, είναι ένα απλό παιχνίδι που αναφέρεται στα δικαιώματα των παιδιών και προκαλεί διάδραση μεταξύ μαθητών αναφορικά με τις εμπειρίες τους σε σχέση με αυτά. Οι μαθητές λαμβάνουν ένα κομμάτι χαρτί και τους δίνεται η εντολή να το διπλώσουν με τρόπο που να πάρει το σχήμα ενός μάγου με μορφή λουλουδιού που λείπει την τύχη. Χρησιμοποιούν τον μάγο για να κάνουν άμεση συζήτηση σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών. Ο διδακτικός πόρος περιλαμβάνει ένα δείγμα αναδιπλούμενου μάγου που λέει την τύχη με τρόπο που να δημιουργεί αφορμές συζήτησης, όπως «Πες μου για τη φορά που εξαπάτησες και ποιες ήταν οι συνέπειες», και «Πες μου για τη φορά που παρατήρησες μια άδικη συμπεριφορά από κάποιον στο σχολείο».

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: άτομο κοινωνικά συνδεδεμένο και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

L2.1 Υποστηρίζει αξίες που βοηθούν τους ανθρώπους να συμβιώνουν ειρηνικά (π.χ. σεβασμός, αποδοχή, αλληλεγγύη, ενσυναίσθηση, ένταξη και ανθρώπινη αξιοπρέπεια)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σεβασμός της διαφορετικότητας, κοινή αίσθηση της ανθρώπινης υπόστασης, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Η διαδικασία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως προεργασία για ένα μεγαλύτερης διάρκειας και πιο σύνθετο μάθημα εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. : Based on Equitas. 2015. Child Rights Fortune Teller. Montreal, Equitas. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://equitas.org/wp-content/uploads/2014/06/PIF-child-rights-fortune->

Ελέγξτε τις αξίες σας

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Ελληνική Γλώσσα, Οικιακή Οικονομία, Θρησκευτικές Σπουδές

Εκπαιδευόμενοι-στόχος: Μαθητές Γυμνασίου

Απαιτούμενος χρόνος 30 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: παράδοση υλικού, λεξικό, Internet

Λέξεις-κλειδιά: Λογοδοσία, δεοντολογία, αξίες (ενσυναίσθηση, δικαιοσύνη, εντιμότητα, ακεραιότητα, αλληλεγγύη), διαφάνεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στη δραστηριότητα αυτή από τον ΟΟΣΑ (2018), οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να μιλήσουν για ακεραιότητα και άλλες αξίες σχετικές με τη διαφάνεια.

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αντιγράφουν τις ερωτήσεις σε ένα διάγραμμα (μαυροπίνακα ή φωτοαντίγραφο) με τις δηλώσεις που βρίσκονται από κάτω. Για παράδειγμα, κάτω από την αξία της ακεραιότητας υπάρχει η ακόλουθη δήλωση: *Κάνω το σωστό ακόμα και όταν κανείς δεν κοιτάζει*. Στη συνέχεια, με χρήση λεξικού, ορίζουν εν συντομία όρους όπως θάρρος, λογοδοσία, διαφάνεια, εντιμότητα, δικαιοσύνη, ακεραιότητα με τη χρήση λεξικού. Κατά την εκτέλεση της εργασίας, οι μαθητές θα διδαχθούν την έννοια όλων αυτών των αξιών. Μετά ο εκπαιδευτικός θα πει: «Κοιτάξτε τις παρακάτω ερωτήσεις. Αποφασίστε πώς θα απαντήσετε σε ζευγάρια.» Οι μαθητές δεν πρέπει να συζητούν τα αποτελέσματα, καθώς δεν πρέπει να κρίνουν ο ένας τον άλλο. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να επεκτείνουν αυτή τη δραστηριότητα ζητώντας επίσης προσωπικές εμπειρίες πρακτικής επαφής με τις αξίες αυτές στην καθημερινή ζωή.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L.1.3 Κατανοεί και προσδιορίζει τις έννοιες του δημόσιου συμφέροντος, της ακεραιότητας και της δεοντολογίας

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

L2.1 Υποστηρίζει αξίες που βοηθούν στην ειρηνική συμβίωση των ανθρώπων (π.χ. σεβασμός, αποδοχή, αλληλεγγύη, ενσυναίσθηση, ένταξη και ανθρώπινη αξιοπρέπεια)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σεβασμός της διαφορετικότητας, κοινή αίσθηση της ανθρώπινης υπόστασης, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Πριν από τη δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δείξουν στους μαθητές το ακόλουθο βίντεο (κοινωνικό πείραμα) ως προθέρμανση. Σε αυτό το βίντεο, υπάρχει ένας άστεγος που κοιμάται σε παγκάκι. Όταν ξυπνάει, βρίσκει χρήματα πάνω στην τσάντα του. Με αυτά τα χρήματα, πηγαίνει σε ένα κατάστημα για να αγοράσει μερικά απαραίτητα πράγματα, όπως ρούχα και φαγητό. Όταν επιστρέφει στο παγκάκι, ένας τύπος κάθεται δίπλα του προσποιούμενος ότι μιλάει στο τηλέφωνο με ένα φίλο που του λέει ότι δεν έχει χρήματα για να αγοράσει φάρμακα για ένα μέλος της οικογένειας. Ο άστεγος ακούει τη συζήτηση, επιστρέφει τα πράγματα που είχε αγοράσει στο κατάστημα και γυρνά πίσω για να δώσει χρήματα στον τύπο. Οι εκπαιδευτικοί θέτουν ερωτήματα σχετικά με τις αξίες των αστέγων, όπως: «Ποιες είναι οι αξίες των άστεγων;», «Με ποιον τρόπο οι άστεγοι αποδεικνύουν την ενσυναίσθηση και την αλληλεγγύη τους;», «Γιατί η δράση του άστεγου γίνεται παράδειγμα για εμάς;» Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί συνεχίζουν τη βασική δραστηριότητα και το ερωτηματολόγιο. Μπορείτε να βρείτε το βίντεο στο:

https://www.youtube.com/watch?v=7I18UOMcFZA&ab_channel=videoafipnisis

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να μιλήσουν για την παραβολή του Καλού Σαμαρείτη από την Καινή Διαθήκη. Η ιστορία του Καλού Σαμαρείτη γίνεται παράδειγμα για να διδαχθεί η μεγάλη σημασία που έχουν για τον άνθρωπο βασικές αξίες όπως όπως ο σεβασμός, η ακεραιότητα και η αλληλεγγύη για τη ανάπτυξη της αρμονικής συμβίωσης σε μια κοινότητα. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να υποβάλουν ερωτήσεις όπως: «Πείτε μου πότε ήταν η τελευταία φορά που βοηθήσατε κάποιον και με ποιον τρόπο», «Γιατί είναι σημαντικό να βοηθάμε κάποιον όταν βρίσκεται σε ανάγκη». Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί συνεχίζουν τη βασική δραστηριότητα και το ερωτηματολόγιο.

Πηγή: Based on OECD resource (OECD, 2018) “Education for Integrity: Teaching on Anti-Corruption, Values and the Rule of Law” pp.66-67. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.oecd.org/gov/ethics/integrity-education.htm>

Εκτίμηση, απολογία, «Αχα»

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Ελληνική Γλώσσα, Ιστορία, Οικιακή Οικονομία, Λογοτεχνία, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία.

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: κανένα υλικό ή διδακτικοί πόροι από τα βιβλία τους (κεφάλαια)

Λέξεις-κλειδιά: Λογοδοσία, οικοδόμηση κοινοτήτων, επίλυση διενέξεων (απολογία), αξίες (ενσυναίσθηση, ακεραιότητα, ευθύνη, αλληλεγγύη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο σκοπός αυτής της άσκησης, η οποία βασίζεται σε μια δραστηριότητα από την Edutoria (2017), εκπαιδευτικό ίδρυμα που δημιουργήθηκε από τον παραγωγό ταινιών George Lucas, είναι να προωθήσει τον προβληματισμό και να δημιουργήσει ένα αίσθημα αλληλεγγύης και ακεραιότητας μεταξύ των μαθητών.

Οι μαθητές συζητούν μεταξύ τους κάτι που εκτιμούν (π.χ. μια πράξη ακεραιότητας, εντιμότητας ή δικαιοσύνης που έχουν πρόσφατα δει), κάτι για το οποίο θα ήθελαν να ζητήσουν συγγνώμη (π.χ. μια αντιδεοντολογική συμπεριφορά), κάτι που έκαναν ενώ δεν έπρεπε και τις συνέπειες που μπορεί να αντιμετώπισαν (π.χ. εξαπάτηση), ή κάτι που έχουν συνειδητοποιήσει (μια στιγμή «αχα»). Επίσης, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να θέτουν ερωτήματα όπως «ποιες αξίες χρησιμοποιείτε για να προωθήσετε τη θετική κοινωνική αλλαγή», «αναφέρετε παραδείγματα περιπτώσεων που κάνατε το σωστό ακόμη και όταν κανείς δεν κοίταζε», «πώς μπορεί η θετική και δεοντολογική συμπεριφορά να οδηγήσουν στη βελτίωση της σχολικής κοινότητας». Οι εκπαιδευτικοί συζητούν εν συντομία με την τάξη ένα παράδειγμα για κάθε μία από αυτές τις επιλογές. Στη συνέχεια, οι μαθητές μετακινούνται στην αίθουσα και συζητούν μεταξύ τους ένα γεγονός από μια από αυτές τις κατηγορίες.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

L1.1 Προωθεί μια στάση ανοιχτή στις διαπραγματεύσεις, τη διαμεσολάβηση και τη συμφιλίωση

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Το μέρος της «απολογίας (συγνώμης)» αυτής της άσκησης είναι ένας τρόπος να προβληματιστούν οι σπουδαστές για τις συνέπειες που έχουν οι συμπεριφορές τους πάνω σε άλλα άτομα. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δώσουν έμφαση σε αξίες όπως η ευθύνη, η αλληλεγγύη, η ακεραιότητα και η λογοδοσία στην αρχή της άσκησης, καθώς και να τονίσουν τη σημασία του να είναι κανείς αυθεντικός. Οι μαθητές δεν χρειάζεται να αναφέρουν ονομαστικά σε ποιον απολογούνται, αλλά μπορούν απλώς να περιγράψουν την ενέργειά τους. Διαχρονικά, η δραστηριότητα αυτή μπορεί να υποστηρίξει την οικοδόμηση κοινότητας στην τάξη και στο σχολείο. Μπορείτε να βρείτε ένα βίντεο με εφαρμογή της δραστηριότητας αυτής στη διεύθυνση: <https://www.edutopia.org/video/60-second-strategy-appreciation-apology-aha>

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να τηρούν ένα διάγραμμα επιτευγμάτων. Αυτός είναι ένας τρόπος να εμψυχήσουμε τη λογοδοσία στους μαθητές ενθαρρύνοντας τους να αξιολογήσουν τη δική τους εργασία, απόδοση και συμμετοχή στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα διάγραμμα επιτευγμάτων στο οποίο θα καταχωρούνται οι διάφορες δραστηριότητες και συμπεριφορές στην τάξη (για παράδειγμα: ενεργή συμμετοχή στην τάξη, απόδοση στα τεστ, έγκαιρη υποβολή έργων και σχολικών εργασιών, επίτευξη στόχων κ.λ.π). Το συγκεκριμένο διάγραμμα επιτευγμάτων θα πρέπει να βαθμολογείται καθημερινά από τον μαθητή σε κλίμακα τριών βαθμών 0, 1 και 2 όπου το 2 είναι ο καλός βαθμός, το 1 ο μέτριος και το 0 ο κακός βαθμός. Στο τέλος κάθε εβδομάδας, ο μαθητής προσθέτει τη βαθμολογία και δημιουργεί ένα διάγραμμα το οποίο θα περιγράφει το μαθησιακό του ιστορικό. Το διάγραμμα δείχνει πόσο καλά έχει επιτύχει κάθε μαθητής τους μαθησιακούς στόχους και σε ποιους τομείς ο ίδιος χρειάζεται περισσότερη εργασία και προσπάθεια. Έτσι, διδάσκοντας στους μαθητές να είναι υπόλογοι για τη δουλειά τους και να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους για τη συντήρηση ενός επιπέδου ακαδημαϊκής απόδοσης, τους ενθαρρύνουμε να επιβλέπουν την επιτυχία τους και να έχουν μια στιγμή «αχα» μετά από την αυτοαξιολόγησή τους.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στη Λογοτεχνία (όλες οι τάξεις) ή στην Ιστορία (όλες οι τάξεις) όπου οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές θα μπορούσαν να αναλύσουν έναν χαρακτήρα και τις ενέργειές του/της. Στην περίπτωση αυτή, θα μπορούσαν να έχουν μια στιγμή «αχα» αναλογιζόμενοι με κριτικό πνεύμα τις ενέργειες και τα σχετικά κίνητρα του χαρακτήρα τον οποίο ανέλυσαν. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν στη συνέχεια να ζητήσουν από τους μαθητές να χωριστούν σε ζευγάρια και να αναλογιστούν τι θα μπορούσαν να έχουν κάνει διαφορετικά εάν βρίσκονταν στη θέση του χαρακτήρα που δημιούργησαν. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές ουδαστές θα μπορούσαν να ταυτιστούν με τους χαρακτήρες που δημιουργούν και να αναλογιστούν επίσης και δικές τους συμπεριφορές.

Πηγή: Based on Minero, Emelina. 2017. 13 Powerful SEL Activities. Edutopia. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με τον πόρο αυτό διατίθενται στη διεύθυνση: <https://www.edutopia.org/article/13-Powerful-sel-Activities-emelina-minero>

Το Θαυματουργό Φρούτο

Μαθήματα: Τέχνες (παιχνίδια ρόλων), Αγωγή του πολίτη, Ιστορία

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30-40 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: κάρτες ρόλων, παράδοση υλικού, Internet

Λέξεις κλειδιά δεοντολογική λήψη αποφάσεων, διαφάνεια, αξίες (αλληλεγγύη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ:

Η δραστηριότητα αυτή του Κέντρου Εδραίωσης της Ειρήνης Karuna (2013) χρησιμοποιεί ένα σύντομο παιχνίδι ρόλου για να τονίσει τη σημασία της επικοινωνίας και της διαφάνειας στη λήψη αποφάσεων και των διαπραγματεύσεων για την εξεύρεση αμοιβαία επωφελών λύσεων. Σε αυτό το παιχνίδι ρόλων, υπάρχουν τρεις ρόλοι: ένας πωλητής, ένας ιδιοκτήτης νοσοκομείου και ένας ιδιοκτήτης αρωμάτων. Ο πωλητής πουλάει θαυματουργά φρούτα και του έχει μείνει μόνο ένα από αυτά. Ο χυμός του φρούτου μπορεί να σώζει ζωές, ενώ η φλούδα του αποτελεί βασικό συστατικό για ένα ακριβό άρωμα. Ο πωλητής θέλει να βγάλει όσο το δυνατόν περισσότερα χρήματα από το τελευταίο θαυματουργό του φρούτο.

Οι εκπαιδευτικοί χωρίζουν τους μαθητές στις τρεις ομάδες και τους δίνουν πληροφορίες (τις οποίες δεν μπορούν να μοιραστούν απευθείας με τις άλλες ομάδες). Για παράδειγμα, οι ιδιοκτήτες νοσοκομείου και αρωμάτων δεν συνειδητοποιούν αρχικά ότι χρειάζονται διαφορετικά τμήματα των θαυματουργών φρούτων.

Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων, οι μαθητές εκφράζουν ιδέες διαπραγμάτευσης μεταξύ τους και με τον πωλητή για τα θαυματουργά φρούτα. Για να τελειώσουν, οι μαθητές συζητούν για τον τρόπο επίλυσης της κατάστασης. Συζητούν πώς θα είναι σαφείς στη λήψη αποφάσεων και στη διαπραγμάτευση. Οι σπουδαστές μπορούν να εξασκηθούν με παραλλαγές στο παιχνίδι ρόλων που θα διαμορφώνουν νέες προϋποθέσεις.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L1.1 Κατανοεί τα χαρακτηριστικά στοιχεία του κράτους δικαίου (διαφάνεια, λογοδοσία και ισότητα ενώπιον του νόμου)

U2.3 Κατανοεί τους μηχανισμούς με τους οποίους οι πολίτες εντάσσονται και συμμετέχουν υπεύθυνα σε διαδικασίες διαμόρφωσης κοινωνικών αλλαγών προς την κατεύθυνση της δικαιοσύνης και της διαφάνειας.

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

L1.1 Προωθεί μια στάση ανοιχτή στις διαπραγματεύσεις, τη διαμεσολάβηση και τη συμφιλίωση

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και δεσμευμένος για συμμετοχή

U1.2 Επιλύει ηθικά διλήμματα με βάση την κατανόηση των συνεπειών των διαφόρων ενεργειών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρωπίνης οντότητας

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτή τη δραστηριότητα για να παρακινήσουν μια συζήτηση σχετικά με την ένταση που υπάρχει μεταξύ των κανόνων και της ελευθερίας. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να ρωτήσουν τους μαθητές εάν πιστεύουν ότι το κράτος δικαίου πρέπει να υπάρχει για να καθοδηγεί τις ενέργειες των διαφόρων χαρακτήρων του παιχνιδιού ρόλων. Εάν ναι, τι είδους νόμο θα δημιουργούσαν; Ποιος μπορεί να τεθεί αντίθετος στον νόμο τους και γιατί; Μπορούν να φανταστούν καταστάσεις στις οποίες η νομοθεσία τους ενδέχεται να μην λειτουργεί σύμφωνα με τις προθέσεις που είχαν όταν την θέσπιζαν;

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στο κεφάλαιο 5 της Ιστορίας (Λύκειο: Γ' Λυκείου). Για παράδειγμα, ο εκπαιδευτικός μπορεί να αρχίσει με τη συγκεκριμένη διαδικασία - άσκηση και να συνεχίσει με μια συζήτηση για τη μαύρη αγορά και την ανάγκη τροφίμων στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Δεδομένου ότι στην κύρια δραστηριότητα αναφέρεται ένας πωλητής ο οποίος επιθυμεί να βγάλει όσο το δυνατόν περισσότερα χρήματα από το τελευταίο του θαυματουργό φρούτο, η μαύρη αγορά θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως αρνητικό παράδειγμα όπου οι διαπραγματεύσεις δεν βασίζονται σε δεοντολογικές πρακτικές αλλά στη μόχλευση της ανεπάρκειας πόρων.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βρουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη μαύρη αγορά τροφίμων στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, χρησιμοποιώντας τους ακόλουθους διδακτικούς πόρους:

- Ο τρόπος κυριαρχίας των πωλητών της μαύρης αγοράς: <https://www.tovima.gr/2008/11/24/opinions/pws-kyriarxisan-oi-mayragorites-stin-katoxi/>
- Πρόσθετος διδακτικός πόρος: Σε αυτή τη διδακτορική διατριβή για τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο με τίτλο «Υγεία και Πόλεμος κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου», υπάρχει ένα κεφάλαιο (2.7) με πληροφορίες για τη μαύρη αγορά και ορισμένες μαρτυρίες: <https://amitos.library.uop.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2982/%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%98%CE%99%CE%91%20%CE%9A%CE%9F%CE%A4%CE%96%CE%99%CE%91%20%CE%95%CE%A1%CE%95%CE%A5%CE%9D%CE%91.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Εκτός αυτού, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να παρέχουν στους μαθητές σχετικά ενημερωτικά έντυπα και ανάλυση των επιπτώσεων της μαύρης αγοράς στον Ελληνικό πληθυσμό. Θα μπορούσαν να τροφοδοτήσουν τις συζητήσεις ρωτώντας τους μαθητές «με ποιον τρόπο υπονομεύθηκαν οι δεοντολογικές πρακτικές κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου» και «πώς θα ήταν αν οι πωλητές σέβονταν τις ανάγκες των ανθρώπων». Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να ζητήσουν από τους μαθητές να δώσουν παραδείγματα από σημερινές ανάλογες καταστάσεις.

Πηγή: Based on Karuna Center for Peacebuilding. 2013. A Trainer's Guide to Inter-faith Peacebuilding in Sri Lanka. p. 30. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<http://www.karunacenter.org/uploads/9/6/8/0/9680374/karunacenter-inter-faith-tot-guide-2013.pdf>

Παίξτε Παντομίμες

Μαθήματα: Οικιακή Οικονομία, Κωνινωνικές Σπουδές, Κοινωνιολογία

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος: 20- 30 λεπτά

Υλικό που απαιτείται: Κατάλογος λέξεων και φράσεων

Λέξεις-κλειδιά: ευαισθητοποίηση, διαφθορά, δεοντολογία, αξίες (ακεραιότητα, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Το παιχνίδι «Παντομίμα», είναι ένας τρόπος εισαγωγής βασικών εννοιών στους μθητές. Πρόκειται για ομαδικό παιχνίδι όπου η τάξη χωρίζεται σε μικρές ομάδες. Οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν μια λέξη όπως διαφθορά, δωροδοκία, ευνοιοκρατία, υπεξαίρεση, εκβιασμός, χρηματισμός κ.λ.π ή αναφέρουν φράσεις, όπως ότι ένας ασθενής δωροδοκεί γιατρό για να πετύχει ταχύτερη συνάντηση (φακελάκι) ή το ότι ένας υποψήφιος οδηγός πληρώνει για να αποκτήσει άδεια οδήγησης χωρίς να περάσει από όλες τις προβλεπόμενες εξετάσεις. Ο μαθητής πρέπει να εκφράσει μπροστά στην ομάδα του με κινήσεις παντομίμας τη λέξη ή τη φράση που άκουσε χωρίς να μιλήσει. Κάθε ομάδα πρέπει να τη μαντέψει. Η ομάδα κερδίζει ένα βαθμό όταν μαντεύει σωστά.

Πριν από τη δραστηριότητα αυτή, πρέπει να έχει λάβει χώρα ένα μάθημα στο οποίο θα παρουσιάζονται οι συγκεκριμένες έννοιες και η σημασία τους.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L2.4 Κατανοεί δεοντολογικές και αντιδεοντολογικές συμπεριφορές σε άλλους και στον εαυτό του/της.

L3.3 Εντοπίζει περιπτώσεις διαφθοράς στην καθημερινή ζωή

U3.3 Προσδιορίζει διάφορα είδη συμπεριφορών διαφθοράς (στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης/ αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Μετά το παιχνίδι, οι εκπαιδευτικοί συνοψίζουν τη δραστηριότητα καθοδηγώντας τους μαθητές σε μια διαδικασία προβληματισμού σχετικά με το ποιες είναι οι συμπεριφορές διαφθοράς και οι αντιδεοντολογικές συμπεριφορές και γιατί η ακεραιότητα ή ο σεβασμός αποτελούν σημαντικές αξίες. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υποβάλουν τις ακόλουθες ερωτήσεις: «πού μπορούμε να εντοπίσουμε τη διαφθορά στην καθημερινή ζωή;», «Πώς μπορούμε να καταπολεμήσουμε τη διαφθορά;», «Γιατί είναι σημαντικό να λαμβάνουμε δεοντολογικές αποφάσεις» και «Πώς μπορούμε να δείξουμε την ακεραιότητά μας στην καθημερινή μας ζωή;»

Πηγή: Με βάση ένα βιντεοπαιχνίδι που αναπτύχθηκε από «Το Χαμόγελο του Παιδιού» για το πρόγραμμα Erasmus+ «Pr.E.P. E.» Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε

να βρείτε στη διεύθυνση: <https://www.prepei.eu/gr/en/e-games/charades/>

Αυτό έκανα

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Γεωγραφία, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30-50 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: μαυροπίνακας

Λέξεις-κλειδιά: καταπολέμηση της διαφθοράς, λήψη δεοντολογικών αποφάσεων, παγκόσμιες προκλήσεις, ηγεσία, διαφάνεια, αξίες (ακεραιότητα, ευθύνη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ:

Η άσκηση αυτή, που βασίζεται σε δραστηριότητα του ΟΟΣΑ (2018), εξετάζει τις έννοιες της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λήψης αποφάσεων με δεοντολογικά κριτήρια.

Οι εκπαιδευτικοί χωρίζουν τους σπουδαστές σε ομάδες τριών ή τεσσάρων ατόμων και τους παρουσιάζουν την ακόλουθη περίπτωση:

«Φανταστείτε ότι είστε δήμαρχος ενός μικρού δήμου. Μια μεγάλη εταιρεία εξόρυξης σάς προσφέρει κάποια χρήματα ως αποζημίωση για περιβαλλοντικές ζημιές. Μόνο εσείς γνωρίζετε πόσο μεγάλο είναι το ποσόν των χρημάτων. Σας ζητήθηκε από το δημοτικό συμβούλιο να καθορίσετε τον τρόπο κατανομής των χρημάτων. Θέλετε να τα μοιράσετε δίκαια μεταξύ των ανθρώπων και θέλετε οι άνθρωποι να αποδεχθούν την απόφασή σας, ώστε να μην υπάρξουν συγκρούσεις».

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τους μαθητές να συζητήσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις στο πλαίσιο των ομάδων:

- Θα δώσετε το ίδιο ποσόν σε κάθε οικογένεια ή ορισμένες οικογένειες θα πάρουν περισσότερα χρήματα;
- Εάν ορισμένες οικογένειες λάβουν μεγαλύτερα ποσά, πώς θα το εξηγήσετε; (π.χ. μέγεθος οικογένειας κ.λπ.)
- Τι θα κάνετε έτσι ώστε οι άνθρωποι να μην θεωρήσουν ότι δώσατε περισσότερα στην οικογένειά σας;
- Τι θα κάνετε για να σας εμπιστευθούν ότι πήρατε μια δίκαιη απόφαση;

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δώσουν στους σπουδαστές πέντε λεπτά για να απαντήσουν στις ερωτήσεις τους και στη συνέχεια να ζητήσουν από κάθε ομάδα να αναφερθεί σχετικά στην τάξη. Η τάξη μπορεί να ψηφίσει για τη λύση που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη διαφάνεια. Τέλος, οι εκπαιδευτικοί ολοκληρώνουν τη συζήτηση εξηγώντας ότι διαφάνεια σημαίνει απλώς την κοινοποίηση, σε όλους τους ενδιαφερομένους ή εμπλεκόμενους, όλων των πληροφοριών των σχετικών με μια διαδικασία λήψης αποφάσεων. Στην παραπάνω περίπτωση, εάν ο δήμαρχος θέλει ενεργήσει με διαφάνεια, θα πρέπει να αποκαλύψει το πλήρες ποσό των χρημάτων το οποίο έλαβε από την επιχείρηση εξόρυξη και να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους ορισμένες οικογένειες ενδέχεται να έχουν λάβει διαφορετικά ποσά.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L.2.2 Εκφράζει απόψεις για δεοντολογικά και νομικά ζητήματα και για τη σχέση τους με την τοπική πραγματικότητα

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U2.1 Διαθέτει αίσθημα ευθύνης ενός παγκόσμιου πολίτη, του οποίου οι ενέργειες επηρεάζουν τους άλλους

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L3.1 Συμμετέχει στην προώθηση του κοινού καλού στο σχολείο και την τοπική κοινότητα

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρωπίνης υπόστασης, σεβασμός στη διαφορετικότητα, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Πολλά σχολεία στην Ελλάδα διοργανώνουν επισκέψεις μελέτης για τους μαθητές τους στον τοπικό δήμο, συμμετέχοντας και σε συναντήσεις με τον δήμαρχο όπου συζητούν διάφορα θέματα. Στην περίπτωση αυτή, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να οργανώσουν επίσκεψη στον δήμο για να συναντηθούν με τον δήμαρχο και μετά να συζητήσουν με τους μαθητές τον τρόπο με τον οποίο αυτός χειρίζεται τα τοπικά ζητήματα διαφάνειας και πώς λαμβάνει τις αποφάσεις ακολουθώντας δεοντολογικές πρακτικές

Πηγή: Based on OECD. 2018. Education for Integrity – Teaching on Anti-Corruption, Values and the Rule of Law. Paris, OECD, p. 28. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf>

Ζωγραφομαχία

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Σπουδές

Εκπαιδευόμενοι-στόχος: Μαθητές Γυμνασίου

Απαιτούμενος χρόνος 15-20 λεπτά

Τα υλικά χρειάζονται εκπαιδευτικές καρτέλες

Λέξεις κλειδιά: καταπολέμηση της διαφθοράς, δεοντολογία, αξίες (ακεραιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ:

Πρόκειται για δραστηριότητα που βασίζεται στο κλασικό επιτραπέζιο παιχνίδι Ζωγραφομαχία. Το παιχνίδι αυτό θα μπορούσε να είναι μέρος ενός μαθήματος και να διεξαχθεί στο τέλος του μαθήματος αυτού ως δραστηριότητα όλης της τάξης για κατανόηση των θεμάτων. Στην αρχή, οι εκπαιδευτικοί μπορούν είτε να γράψουν σε μερικές καρτέλες τα ονόματα ορισμένων αντικειμένων ή εννοιών είτε να ψιθυρίσουν τη λέξη στο αυτί του μαθητή.

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να χωρίσουν τους μαθητές σε ζευγάρια. Ένα άτομο από κάθε ζευγάρι έρχεται στο μπροστινό μέρος της αίθουσας διδασκαλίας είτε για να πάρει μια καρτέλα είτε για να του ψιθυρίσει ο εκπαιδευτικός στο αυτί το όνομα του αντικειμένου.

Στη συνέχεια, ο μαθητής πρέπει να επιστρέψει στον εταίρο του και να σχεδιάσει το αντικείμενο σε ένα κομμάτι χαρτί πάνω στην πλάτη του. Χωρίς να μιλήσουν, τα ζευγάρια θα πρέπει να προσπαθήσουν να μαντέψουν τι σχεδιάζεται - κάθε σωστή πρόβλεψη παίρνει ένα βαθμό και όποιος έχει τους περισσότερους πόντους στο τέλος κερδίζει.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L.1.3 Κατανοεί και προσδιορίζει τις έννοιες της ακεραιότητας και της δεοντολογίας

L.2.4 Κατανοεί δεοντολογικές και αντιδεοντολογικές συμπεριφορές σε άλλους και στον εαυτό

του/της.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης, σεβασμός στη διαφορετικότητα

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να καταγράφουν σε μερικές καρτέλες τις ονομασίες αρνητικών εννοιών όπως παθητική δωροδοκία, εκβιασμός, καταχρηστική συμπεριφορά, εκβιασμός, υπεξαίρεση μεγάλου χρηματικού ποσού, ενεργητική δωροδοκία, χειραγώγηση εκλογών, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς επίσης και θετικές έννοιες όπως αλληλεγγύη, δικαιοσύνη, ακεραιότητα, ισότητα, θάρρος, σεβασμός.

Ερωτήσεις Η.Ο.Τ.Σ (Δεξιότητες Σκέψης Ανώτερου Επιπέδου)

Μαθήματα: Ελληνική Γλώσσα, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος: 30 λεπτά

Υλικό που απαιτείται: σενάρια, διαδίκτυο

Λέξεις-κλειδιά: Δεοντολογία, αξίες (ακεραιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός, ευθύνη), καταγγελία δημοσίου συμφέροντος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι ερωτήσεις που απαιτούν δεξιότητες σκέψης ανωτέρου επιπέδου βοηθούν τους μαθητές να διερευνούν τις έννοιες και να επιδεικνύουν μεγαλύτερη επιμέλεια κατά την εφαρμογή των γνώσεών τους. Ο εκπαιδευτικός χωρίζει την τάξη σε μικρές ομάδες και προβάλλει ή ανακοινώνει ορισμένα υποθετικά ή πραγματικά σενάρια, όπως:

Περίπτωση 1.

Βρισκόμαστε στο ήμισυ του ανοιξιάτικου εξαμήνου και έχετε να κάνετε ένα διαγώνισμα μαθηματικών. Για όλο το εξάμηνο αντιμετωπίζετε προβλήματα στην τάξη και ξέρετε ότι από αυτό το διαγώνισμα θα εξαρτηθεί μεγάλο μέρος της βαθμολογίας σας. Νιώθετε ότι τα πηγαίνετε αρκετά καλά στο διαγώνισμα μέχρι που φθάνετε στην τελευταία άσκηση. Είναι άσκηση 20 βαθμών και απλά δεν μπορείτε να βρείτε με κανένα τρόπο πώς θα τη λύσετε. Τη στιγμή που αυτό συμβαίνει, βλέπετε ότι το «αστέρι» της τάξης στα μαθηματικά κάθεται μπροστά σας και διαπιστώνετε ότι μόλις τελείωσε την άσκηση. Είστε αρκετά κοντά για να δείτε πώς την έλυσε και γνωρίζετε ότι κανένας καθηγητής δεν μπορεί να σας δει αν

αντιγράψετε τη λύση.

Περίπτωση 2.

Όταν ο πατέρας του Μπράιαν τον βοήθησε να προσληφθεί σε μια θέση εργασίας σε ένα δημοφιλές εστιατόριο κοντά στη γειτονιά του, ο Μπράιαν αισθάνθηκε ότι το καλοκαίρι του είχε ήδη κανονιστεί. Ο ιδιοκτήτης του εστιατορίου ήταν καλός φίλος του πατέρα του και τον άφηνε να εργάζεται τέσσερις φορές την εβδομάδα με επιλογή της βάρδιας από τον ίδιο τον Μπράιαν. Τις ώρες που δεν εργαζόταν, μπορούσε να κοιμάται και είχε και αρκετά χρήματα για να πηγαίνει στη θάλασσα με τους φίλους του. Είχε μόλις ολοκληρώσει την πρώτη τάξη του λυκείου και ήταν έτοιμος για ένα διάλειμμα από το άγχος και τη μεγάλη προσπάθεια που είχε καταβάλει για να τα βγάλει πέρα με τόσες πολλές ευθύνες.

Με μεγάλη ευκολία να κάνει φίλους, ο Μπράιαν γνώριζε το όνομα όλων στο εστιατόριο μέχρι το τέλος της πρώτης εβδομάδας του στη δουλειά. Ένα μέλος του προσωπικού της κουζίνας, η Ρόζα, εργαζόταν στο εστιατόριο για τέσσερα χρόνια ψιλοκόβοντας λαχανικά για τις σαλάτες και ήταν ιδιαίτερα ευγενική με τον Μπράιαν όταν αυτός μάθαινε πώς λειτουργούν τα πράγματα στη δουλειά. Η Ρόζα σύστησε τον Μπράιαν και στον σύζυγό της και τα παιδιά της, και μετά τον πρώτο μήνα της δουλειάς του, ο Μπράιαν ένιωθε πραγματικά ως μέλος της «οικογένειας» στο εστιατόριο. Μία νύχτα, κατά τη διάρκεια ενός γρήγορου διαλείμματος, όλα αυτά άλλαξαν για τον Μπράιαν. Σε μια συζήτηση που είχαν, η Ρόζα ανέφερε, όλως τυχαίως, το ποσόν που έπαιρνε ως ημερομίσθιο στη δουλειά. Η Ρόζα μιλούσε για το κόστος της φροντίδας των παιδιών και πόσο δύσκολο είναι για την ίδια και τον σύζυγό της να βρουν βοήθεια που να μην κοστίζει ακριβά για τα παιδιά τους μια που και οι δυο εργαζόνταν. Όταν ο Μπράιαν άκουσε πόσα χρήματα κέρδιζε η Ρόζα τον έπιασε το στομάχι του. Ήταν τα μισά από όσα έβγαζε ο ίδιος. Η Ρόζα εργαζόταν εκεί για τέσσερα χρόνια ενώ αυτός ήταν εκεί για λιγότερους από τρεις μήνες! Αισθάνθηκε ένοχος. Ένωσε να ντρέπεται. Και αισθάνθηκε θυμωμένος. Πώς μπορούσε να συμβαίνει αυτό; Όταν προσπάθησε να μιλήσει στη Ρόζα για τη διαφορά μεταξύ των χρημάτων που κέρδιζαν, εκείνη έδειξε να δυσφορεί και φαινόταν νευρική. «Σε παρακαλώ, μην πεις τίποτα στο αφεντικό μας Μπράιαν. Όποιος παραπονιέται από την κουζίνα συνήθως απολύεται. Δεν έχω την πολυτέλεια να χάσω αυτή τη δουλειά. Δεν καταλαβαίνεις πόσο δύσκολο είναι για ανθρώπους στη δική μου κατάσταση. Είσαι νέος. Πιστέψέ με, δεν είμαι η μόνη με οικογένεια που στέκεται στη σειρά για δουλειά στην κουζίνα». Ο Μπράιαν γύρισε σπίτι εκείνη τη νύχτα και ένιωθε κομμένος στα δυο. Ήξερε ότι αυτό ήταν ένα «καραμπινάτο» παράδειγμα αδικίας. Αλλά ποτέ δεν είχε έλθει προσωπικά αντιμέτωπος με ένα τέτοιο γεγονός. Αν έπαιρνε θέση και έλεγε κάτι για το θέμα αυτό τα πράγματα θα μπορούσαν να γίνουν χειρότερα και ακόμη πιο άδικα για τη Ρόζα και το υπόλοιπο προσωπικό της κουζίνας. Αλλά, από την άλλη, αν έμενε σιωπηλός ήταν σαν να επιτρέπει τη συνέχιση αυτής της αδικίας. Εάν κάποιος σαν αυτόν (νέος, λευκός, μεσαίας τάξης) δεν έκανε κάτι πώς θα άλλαζαν τα πράγματα; Ο Μπράιαν θάθελε τα πράγματα να είναι τόσο ξεκάθαρα και καθορισμένα

όπως ήταν και στην αίθουσα διδασκαλίας. Αλλά αυτό δεν ήταν πρόβλημα με το βιβλίο διδασκαλίας και δεν υπήρχε ξεκάθαρη απάντηση. Τι έπρεπε να κάνει;

Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός θα μπορούσε να υποβάλει λίγες ερωτήσεις για κατευθύνει τους μαθητές σε κάποιες δημιουργικές και κριτικές σκέψεις, όπως:

- Τι κάνετε;
- Τι πιστεύετε ότι θα μπορούσε να συμβεί στη συνέχεια;
- Γνωρίζετε κάποια άλλη περίπτωση ανάλογου είδους αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς;
- Τι θα αλλάζατε στην ιστορία;
- Τι βλέπετε ως πιθανά αποτελέσματα και γιατί;
- Ποιο ήταν ακριβώς το πρόβλημα με αυτό;
- Πώς θα το χειριζόσαστε;

Οι μαθητές θα πρέπει να συζητήσουν τις απαντήσεις τους στις μικρές τους ομάδες και στη συνέχεια να τις παρουσιάζουν σε ολόκληρη την τάξη.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: Μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L2.4 Κατανοεί δεοντολογικές και αντιδεοντολογικές συμπεριφορές σε άλλους και στον εαυτό του/της.

U2.3 Κατανοεί τους μηχανισμούς με τους οποίους οι πολίτες εντάσσονται και συμμετέχουν υπεύθυνα σε διαδικασίες διαμόρφωσης κοινωνικών αλλαγών προς την κατεύθυνση της δικαιοσύνης και της διαφάνειας.

L3.3 Εντοπίζει περιπτώσεις διαφθοράς στην καθημερινή ζωή

U.3.3 Προσδιορίζει διάφορα είδη συμπεριφορών διαφθοράς (στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα)

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για να προσδιορίζει την κατεύθυνση αποφάσεων και ενεργειών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης/ αλληλεγγύη

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ/ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΟ

Ανάλογα με το μέγεθος της τάξης, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χωρίσουν την τάξη σε περισσότερες από δύο ομάδες και να χρησιμοποιήσουν διαφορετικά σενάρια, π.χ. τα σενάρια που προτείνονται στις δραστηριότητες: *Διλήμματα* (σελ. 73) και *ένα Νόστιμο έργο* (σ. 74).

Τράβηξε, Ξεκόλλησε και Τρέχα

Μαθήματα: Ελληνική γλώσσα Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος: 30 λεπτά

Υλικό που απαιτείται: Χαρτί, κολλητική ταινία

Λέξεις-κλειδιά: ευαισθητοποίηση, διαφθορά, δεοντολογία, αξίες (ακεραιότητα, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να κολλήσουν γύρω από την τάξη χαρτάκια με ένα κατάλογο λέξεων, οι οποίες αντιπροσωπεύουν αντιδεοντολογικές ενέργειες (π.χ. εκβιασμός, υπεξαίρεση και δωροδοκία) ή αξίες (π.χ. ακεραιότητα, διαφάνεια, σεβασμός της δικαιοσύνης κ.λπ.). Στη συνέχεια, να χωρίσουν την τάξη σε ομάδες. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί δίνουν ένα έγγραφο με τις ερμηνείες των λέξεων του καταλόγου σε κάθε ομάδα. Κάθε ομάδα ορίζει ένα μέλος (δρομέας) για να τρέξει και να ξεκολλήσει ένα κομμάτι χαρτί με κάθε λέξη. Ο δρομέας επιστρέφει στην ομάδα με το κομμάτι χαρτί και η ομάδα πρέπει να ταιριάζει τη λέξη που είναι γραμμένη με τη σωστή ερμηνεία της. Όταν τελειώσουν με την πρώτη λέξη, ο δρομέας πρέπει να τρέξει και να ξεκολλήσει το χαρτί με τη δεύτερη λέξη και ούτω καθεξής, μέχρι να μην μείνει καμία άλλη λέξη. Όταν τελειώσουν οι τρεις πρώτες ομάδες, η υπόλοιπη τάξη σταματά επίσης. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί διευκολύνουν τη συζήτηση στην τάξη για την ερμηνεία κάθε λέξης και όλοι παραθέτουν παραδείγματα από την καθημερινή τους ζωή.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος:

L.2.4 Κατανοεί ηθικές και ανήθικες συμπεριφορές σε άλλους και στον εαυτό του/της.

L.3.3 Εντοπίζει περιπτώσεις διαφθοράς στην καθημερινή ζωή

U.3.3 Προσδιορίζει διάφορα είδη συμπεριφορών διαφθοράς (στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης/αλληλεγγύη

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ/ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΟ

Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί σε οποιοδήποτε μάθημα στο οποίο θα πρέπει να ενταχθούν οι ανωτέρω έννοιες. Για παράδειγμα, ο δάσκαλος μπορεί να συνδέσει αυτή τη δραστηριότητα με τη συζήτηση για τα πολιτικά συστήματα από την Αρχαία Ελλάδα στη σύγχρονη. Αφού εξηγήσει τα διάφορα πολιτικά συστήματα, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να διεξαγάγει την άσκηση μετά την περιγραφή της δραστηριότητας. Στο τέλος της άσκησης, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να παρέχει παραδείγματα για το πώς εκδηλώνονται οι αντιδεοντολογικές πράξεις στα διάφορα πολιτικά συστήματα ανά τον κόσμο και να διευκολύνει τη συζήτηση σχετικά με τις αξίες του ισχύοντος πολιτικού συστήματος.

ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Το άρθρο αυτό περιγράφει διδακτικούς πόρους που έχουν σχεδιαστεί για χρήση κατά τη διάρκεια περιόδου μεμονωμένων μαθημάτων. Ωστόσο, οι δραστηριότητες είναι επίσης κατάλληλες για άλλα εκπαιδευτικά πλαίσια. Προτάσεις για την επέκταση αυτών των μαθημάτων και την εμβάθυνση της μάθησης των σπουδαστών παρέχονται στα σημεία που αναφέρονται ως «Συμβουλές/Σκεφτείτε το» σε κάθε περιγραφή διδακτικού πόρου.

Ιδανικό μέλλον

Μαθήματα: Αρχαία Ελληνικά, Τέχνες (σχεδίαση/ζωγραφική), Αγωγή του Πολίτη, Αγγλικά ως Ξένη Γλώσσα, Γεωγραφία, Ελληνική γλώσσα, Οικιακή Οικονομία, ΤΠΕ, Φιλοσοφία, Θρησκευτικές Σπουδές, Κοινωνικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30-50 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: μεγάλο κομμάτι χαρτί, μαρκαδόροι

Λέξεις-κλειδιά: καταπολέμηση της διαφθοράς, λήψη δεοντολογικών αποφάσεων, παγκόσμιες

προκλήσεις, ηγεσία, διαφάνεια, αξίες (ακεραιότητα, ευθύνη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ:

Η άσκηση αυτή, η οποία βασίζεται σε δραστηριότητα της Oxfam (2015), Βρετανικής φιλανθρωπικής οργάνωσης με επίκεντρο την ανακούφιση της φτώχειας, περιλαμβάνει συζητήσεις και δημιουργική δραστηριότητα για τους μαθητές ώστε να οραματιστούν έναν «καλύτερο κόσμο».

Αρχίζοντας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συζητήσουν με τους μαθητές τι γνωρίζουν και τι άποψη έχουν για τη διαφάνεια, την ακεραιότητα, τη λογοδοσία και το Κράτος Δικαίου και να δώσουν παραδείγματα από την καθημερινή ζωή. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί ρωτούν τους μαθητές πώς θα ήθελαν να είναι σε δέκα χρόνια το σχολείο τους/η κοινότητά τους/η χώρα τους/ο κόσμος. Οι μαθητές εργάζονται μόνοι τους, σε ζευγάρια ή σε μικρές ομάδες για να παρουσιάσουν τις ιδέες τους σε αφίσες ή χάρτες, χρησιμοποιώντας κείμενο και/ή σχέδια. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα κοινοποιούνται σε ολόκληρη την τάξη. Οι εκπαιδευτικοί διευκολύνουν τη συζήτηση σχετικά με το ποια μαθητικά οράματα θεωρούν ως ύψιστη προτεραιότητα και πώς αυτά θα μπορούσαν να γίνουν πράξη.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L2.4 Κατανοεί δεοντολογικές και αντιδεοντολογικές συμπεριφορές σε άλλους και στον εαυτό του/της

U2.3 Προσδιορίζει διάφορα είδη διεφθαρμένων συμπεριφορών (στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα)

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: _μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U2.1 Διαθέτει αίσθημα ευθύνης ενός παγκόσμιου πολίτη, του οποίου οι ενέργειες επηρεάζουν τους άλλους

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L3.1 Συμμετέχει στην προώθηση του κοινού καλού στο σχολείο και την τοπική κοινότητα

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης, σεβασμός στη διαφορετικότητα, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Η Παγκόσμια Ιθαγένεια στην Αίθουσα Διδασκαλίας: Ενας οδηγός για τους διδακτικούς πόρους των

εκπαιδευτικών περιλαμβάνει πολλούς πόρους που αφορούν σε δεξιότητες οι οποίοι μπορούν να συνδυαστούν για την επισημάνση των κανόνων του Κράτους Δικαίου, για την ανάλυση των βαθύτερων αιτίων και την ανάληψη δράσης.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στη Φιλοσοφία: Πλάτωνας, Αριστοτέλης (Κεφάλαιο 2-5) Ελληνικά (μεταφρασμένα), (Γυμνάσιο: Γ' Γυμνασίου). Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ξεκινήσουν συγκρίνοντας τη σημερινή Ελληνική κοινωνία με εκείνη του Πλάτωνα και στη συνέχεια να ζητήσουν από τους μαθητές ποια κατά τη δική τους άποψη είναι η ιδανική κοινωνία. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να υποβάλουν πρόσθετα ερωτήματα στους μαθητές, όπως: «Τι είναι αυτό που κάνει δίκαιο έναν ηγέτη και υπεύθυνο έναν πολίτη;», «Ποιες αξίες πρέπει να έχει ένας ηγέτης;» κ.λ.π.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί στο Κεφάλαιο 5 των Αρχαίων Ελληνικών: Α' Γυμνασίου). Στο τέλος κάθε κειμένου, προβλέπονται δραστηριότητες συντακτικού και γραμματικής, καθώς επίσης και ερωτήσεις προς συζήτηση. Μία από τις ερωτήσεις είναι η εξής: Ο Ξενοφών θεωρούσε ότι η Αθήνα ήταν το ιδανικό μέρος όπου οι Έλληνες μπορούσαν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να ρωτήσουν τους μαθητές: «Πιστεύετε ότι οι σύγχρονοι Έλληνες διατηρούν τις ίδιες συνήθειες στην κοινωνία τους;» Οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τους μαθητές να κάνουν συγκρίσεις και να παρουσιάσουν παραδείγματα. Επιπλέον, θα μπορούσαν να τους ρωτήσουν: «Τι είναι για σας η ιδανική κοινωνία;», «Ποιος είναι ο ρόλος του πολίτη και του ηγέτη;», «Με ποιους τρόπους θα μπορούσατε να δημιουργήσετε την ιδανική κοινωνία;». Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αποδίδουν έμφαση σε έννοιες όπως η δεοντολογία, η ακεραιότητα και η καταπολέμηση της διαφθοράς. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να αναφερθούν στη σημασία αξιών όπως η ενσυναίσθηση, ο σεβασμός, η δικαιοσύνη, η εμπιστοσύνη, η λογοδοσία, καθώς και στις συνέπειες μιας συμπεριφοράς που θα χαρακτηρίζεται ως διεφθαρμένη και αντιδεοντολογική.

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να παρουσιάσουν μια εισαγωγή στο Αριστοφανικό θεατρικό έργο *Όρνιθες*, να προβάλουν (βίντεο youtube ή DVD) ένα θεατρικό έργο και στη συνέχεια να συζητήσουν το θέμα της διαφθοράς.

Ομοίως, στο μάθημα Αγγλικών ως ξένης γλώσσας, θα μπορούσαν κάνουν μια εισαγωγή στο έργο *Βασιλιάς Ληρ* του Γουίλιαμ Σαίξπηρ. Μπορεί να γίνει η προβολή ενός θεατρικού έργου (βίντεο youtube ή DVD) και, στη συνέχεια, να συζητήσουν το θέμα της διαφθοράς.

Πηγή: Based on Oxfam. 2003. Get Global! A skills-based approach to active global Citizenship: Key stages three & four. (Section I: Get global steps), p. 18. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://www.oxfam.org.uk/education/resources/get-global>

Δέντρο της Δράσης

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Ελληνική Γλώσσα, Ιστορία, Οικιακή Οικονομία, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30-50 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται πίνακας παρουσιάσεως, μαρκαδόροι (προαιρετικά)

Λέξεις-κλειδιά: Συνεργασία, διαφθορά, λήψη δεοντολογικών αποφάσεων, αδικία (βαθύτερα αίτια)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Σε αυτή τη δραστηριότητα, η οποία βασίζεται σε άσκηση από την ActionAid (2003), άλλη μια οργάνωση για την καταπολέμηση της φτώχειας και της αδικίας, οι μαθητές ανταλλάσσουν ιδέες για να αντιμετωπίσουν ένα θέμα που τους ανησυχεί και σχετίζεται με την διαφθορά στην Ελλάδα. Το θέμα θα μπορούσε να εξεταστεί υπό την ευρύτερη έννοια, για παράδειγμα «ποιο είναι το χαρακτηριστικό που κάνει έναν ηγέτη καλό ηγέτη»/ «πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τη διαφθορά» ή υπό την πιο στενή του έννοια, όπως η δωροδοκία ενός γιατρού (φακελάκι), ή η δωροδοκία εκπαιδευτών και εξεταστών για την άδεια οδήγησης (λάδωμα).

Οι εκπαιδευτικοί προετοιμάζουν έγκαιρα μια εικόνα ενός μεγάλου δέντρου, με χώρο ώστε να μπορεί κανείς να αναγράψει ή να σχεδιάσει κάτι στον κορμό, στα κλαδιά, στις ρίζες και γύρω από το ίδιο το δέντρο. Οι μαθητές αποφασίζουν με ποιο θέμα θα ασχοληθούν και θα το αναγράψουν στον κορμό του δένδρου. Εργάζονται ως μία μεγάλη ομάδα ή σε μικρότερες ομάδες για να προσδιορίσουν τι ακριβώς πρέπει να κάνουν, πώς θα το κάνουν και τους πόρους που χρειάζονται. Ο κορμός προορίζεται για την αναγραφή του θέματος, οι καρποί μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προβολή πιθανών ενεργειών και τα κλαδιά θα δείχνουν τον τρόπο υλοποίησης των ενεργειών. Οι ρίζες είναι το σημείο όπου οι μαθητές μπορούν να γράψουν τους πόρους που απαιτούνται για να θέσουν σε εφαρμογή το σχέδιό τους.

Ως ομάδα, οι μαθητές συζητούν και σχολιάζουν όσα έχουν γραφτεί στο δέντρο, προκειμένου να οργανώσουν τα περαιτέρω βήματα. Οι εκπαιδευτικοί βοηθούν τους μαθητές να κάνουν διασυνδέσεις μεταξύ των τοπικών και παγκόσμιων επιπτώσεων κάθε δράσης, ποιοι έχουν την εξουσία, και πώς μπορούν να επηρεάζονται.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: Μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L2.1 Αξιολογεί τα βαθύτερα αίτια της αδικίας (βία, συγκρούσεις, φτώχεια και διακρίσεις)

L 4.3 Εντοπίζει περιπτώσεις διαφθοράς στην καθημερινή ζωή

U2.2 Κατανοεί τους πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες που προωθούν και/ή παρακωλύουν τη λειτουργία του κράτους δικαίου.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης, σεβασμός στη διαφορετικότητα, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Ως επέκταση, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να καθοδηγήσουν τους μαθητές να υλοποιήσουν μία από τις ενέργειες, διασφαλίζοντας ότι αυτή μπορεί να οργανωθεί και να υλοποιηθεί στην πράξη.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιήσουν αυτή τη δραστηριότητα με διαφορετικό θέμα ενδιαφέροντος που θα εμβαθύνει το μαθησιακό τους αντικείμενο /το μάθημά τους. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το θέμα ενδιαφέροντος «τι είναι αυτό που κάνει τον καλό ηγέτη;» και να αναφερθούν επίσης στον Οδυσσέα μεταφέροντας μετά το θέμα στα Νέα Ελληνικά: Ομήρου Οδύσσεια (Γυμνάσιο: Α' Γυμνασίου). Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να αλλάξουν το θέμα ενδιαφέροντος λέγοντας: «Τι κάνει τον Οδυσσέα καλό ηγέτη;» Θα μπορούσαν επίσης να αναλύσουν τον ρόλο των μνηστήρων που διάγουν «διεφθαρμένο βίο» ενώ ο Οδυσσέας έχει αντιθέτως πολλά χαρακτηριστικά στοιχεία που υποδεικνύουν μεγάλες ηγετικές δεξιότητες.

Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν επίσης να μιλήσουν για τον Κλεισθένη τον οποίο οι ιστορικοί θεωρούν «Πατέρα της Αθηναϊκής Δημοκρατίας». Επίσης, για τον Περικλή και την ηγεσία του, δεδομένου ότι ήταν ένας από τους πιο εμβληματικούς πολιτικούς ηγέτες που προώθησαν τη δημοκρατία. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να προβάλουν το εξής ντοκιμαντέρ για τον Περικλή:

https://www.youtube.com/watch?v=3p5-4e2a8fE&ab_channel=12POSEIDON12

Μετά το ντοκιμαντέρ, θα μπορούσαν να ζητήσουν από τους μαθητές να συνοψίσουν το ντοκιμαντέρ και στη συνέχεια να υποβάλουν ερωτήσεις όπως: «Ποιες αξίες πρέπει να έχει ένας ηγέτης», «τι πρέπει να κάνει ένας ηγέτης για να βελτιώσει την κοινωνία;». Θα μπορούσαν επίσης να ζητήσουν από τους μαθητές να δώσουν περισσότερα παραδείγματα.

Πηγή: Based on ActionAid. 2003. Get Global! A skills-based approach to active global citizenship, Key stages three & four. (Section I Get global steps). London, ActionAid, p. 43. Ολοκληρωμένες

πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:
<https://resourcecentre.savethechildren.net/node/1642/pdf/1642.pdf>

Παραδείγματα δεοντολογικής ηγεσίας ποπ κουλτούρας

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Σπουδές

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30-45 λεπτά

Υλικό που χρειάζεται αντίγραφα νέων ιστοριών, Internet

Λέξεις-κλειδιά: καταπολέμηση της διαφθοράς, λήψη δεοντολογικών αποφάσεων, ηγεσία, αξίες (ακεραιότητα, ευθύνη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Σε αυτήν τη δραστηριότητα από την UNODC, οι εκπαιδευτικοί ζητούν από τους μαθητές να ερευνήσουν (είτε κατά τη διάρκεια της τάξης είτε στο σπίτι πριν από την τάξη) στο διαδίκτυο ένα παράδειγμα δεοντολογικής ηγεσίας μεταξύ των προσωπικοτήτων και διασημοτήτων της ποπ κουλτούρας. Οι εκπαιδευτικοί ζητούν από κάθε μαθητή να δώσει μια εξήγηση για το λόγο που αυτή η προσωπικότητα ή διασημότητα μπορεί να αποτελεί δεοντολογική ηγεσία για την υπόλοιπη τάξη.

Σκοπός αυτής της άσκησης είναι να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να εκτιμήσουν τον αντίκτυπο και τη σχέση που έχει η δεοντολογική ηγεσία στη ζωή τους και με τη ζωή τους και να περιγράψουν με δικούς τους όρους τι σημαίνει για τους ίδιους η δεοντολογική ηγεσία. Οι μαθητές πρέπει να είναι ελεύθεροι να επιλέξουν οποιαδήποτε προσωπικότητα της ποπ κουλτούρας ως παράδειγμα δεοντολογικής ηγεσίας, αλλά οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να προτρέψουν τους μαθητές παραθέτοντας ορισμένα γνωστά παραδείγματα (ελληνικές ή διεθνείς προσωπικότητες) όπως Bono, Pink Floyd, Oprah Winfrey, Beyonce, Μελίνα Μερκούρη, Μίκης Θεοδωράκης, Μάνος Χατζιδάκης, Γιάννης Αντετοκούντο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

U2.1 Εξετάζει με κριτικό πνεύμα την ευθύνη όλων των παραγόντων να αποτελέσουν πρότυπα δίκαιης συμπεριφοράς και κοινωνικής δικαιοσύνης (π.χ. κυβέρνηση, ιδιωτικός τομέας, φυσικά πρόσωπα και ομάδες) και τις διαφορές μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου συμφέροντος.

L 2.4 Κατανοεί δεοντολογικές και αντιδεοντολογικές συμπεριφορές σε άλλους και στον εαυτό του/της.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης, σεβασμός στη διαφορετικότητα, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Πηγή: Based on UNODC. 2015. The Doha Declaration: Promoting a culture of lawfulness. E4J University Module Series: Integrity & Ethics. Doha, UNODC, exercise 3. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html>

Τα νέα για την ειρήνη

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Ελληνική Γλώσσα, Οικιακή Οικονομία, ΤΠΕ, Θρησκευτικές Σπουδές
Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30-45 λεπτά

Υλικό που χρειάζεται αντίγραφα νέων ιστοριών, Internet

Λέξεις-κλειδιά: Επίλυση διενέξεων (διαπραγμάτευση), λήψη δεοντολογικών αποφάσεων με δεοντολογικά κριτήρια, μέσα μαζικής ενημέρωσης, ειρήνη, αξίες (σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η άσκηση αυτή, που βασίζεται σε δραστηριότητα του Ιδρύματος Arigatou (2008), ενθαρρύνει τους μαθητές να διερευνήσουν θετικές λύσεις σε καταστάσεις όπου υπάρχει έλλειψη σεβασμού και να τις εφαρμόσουν στη ζωή τους.

Οι εκπαιδευτικοί διανέμουν αντίγραφα σύντομων ειδησεογραφικών ανακοινώσεων στους μαθητές. Σε μικρές ομάδες, οι μαθητές διαβάζουν και συζητούν τις ειδήσεις τους που επιλέγονται για να ταιριάζουν στο πλαίσιο του μαθήματος. Επομένως, κάθε ιστορία πρέπει να περιγράφει μια διεφθαρμένη/αντιδεοντολογική συμπεριφορά ή ένα σχετικό δίλημμα με μια δήλωση ότι το θέμα έχει επιλυθεί, αν και ο τρόπος επίλυσης της υπόθεσης δεν αναφέρεται.

Οι ομάδες μαθητών φαντάζονται ποια θα μπορούσε να ήταν η λύση και επιλέγουν τη συγκεκριμένη λύση ως τίτλο για την είδηση τους.

Οι μαθητές συνεδριάζουν εκ νέου σε ολόκληρη την ομάδα για να κοινοποιήσουν τους τίτλους ειδήσεων που επέλεξαν και να συζητήσουν άλλες πιθανές λύσεις. Εξετάζουν τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν οι διάφορες λύσεις στα δικαιώματα των εμπλεκομένων.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

L1.1 Προωθεί μια στάση ανοιχτή στις διαπραγματεύσεις- τη διαμεσολάβηση και τη συμφιλίωση

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L2.2 Κατανοεί τα οφέλη του κράτους δικαίου και μια νοοτροπία ακεραιότητας και νομιμότητας για ειρηνικές και ευνομούμενες κοινωνίες.

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L1.1 Συμμετέχει σε συνεργατικά έργα επί θεμάτων τοπικού και/ή παγκόσμιου ενδιαφέροντος

L2.1 Διαθέτει δεξιότητες όπως η διαπραγμάτευση, η διαμεσολάβηση και η διαχείριση συγκρούσεων στην καθημερινή ζωή

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιούν τοπικές σύντομες ειδήσεις ή να σχεδιάζουν τις δικές τους ειδήσεις και ανακοινώσεις, ώστε να αναφέρονται στα ενδιαφέροντα και τις παραστάσεις των μαθητών τους.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στην Ελληνική Γλώσσα (Έκθεση): (Γυμνάσιο: Β' Γυμνασίου, Γ' Γυμνασίου). Στην Γ' Γυμνασίου υπάρχει ένα μάθημα για τις οικουμενικές αξίες. Σε αυτό το μάθημα, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν άρθρα από τον τύπο ή υποθετικά σενάρια περιστατικών διαφθοράς (επιχειρήσεις, πολιτική, εκπαίδευση, σύστημα υγείας κ.λπ.). Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να συζητήσουν για τις αξίες και τη δεοντολογία κατά της διαφθοράς, όπως η φροντίδα, η εντιμότητα, η υπευθυνότητα και η δικαιοσύνη. Μπορούν να συντονίσουν μια συζήτηση στην τάξη, όπου οι μαθητές θα συζητούν και θα προτείνουν λύσεις στο πρόβλημα. Οι λύσεις αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους μαθητές για να συντάξουν μια σχετική έκθεση σαν να ήταν μια επικεφαλίδα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Twitter, το Facebook κ.λπ. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να υποβάλουν ερωτήσεις που αφορούν αξίες κατά της διαφθοράς, όπως: «Ποιες αξίες δεν γίνονται σεβαστές;», «Πώς οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στις αρνητικές συνέπειες;» «Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε διαφορετικά για να αποφύγουμε τις αρνητικές αυτές συνέπειες;»

Πηγή: Based on Arigatou Foundation. 2008. Learning to Live Together: An Intercultural and Interfaith Programme for Ethics Education. Geneva, ATAR Roto Presse SA, pp. 93 and 177. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

https://learning.educatetogether.ie/pluginfile.php/19696/mod_resource/content/1/Learning%20to%20Live%20Together%20Inter%20faith%20programme.pdf

Edu-Gate Ασφάλεια στο Διαδίκτυο

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Οικιακή Οικονομία, ΤΠΕ, Κοινωνικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 60-90 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: παράδοση υλικού, Internet

Λέξεις κλειδιά: δεοντολογία, εκφοβισμός (κυβερνοεκφοβισμός), δικαιώματα των παιδιών, έγκλημα (έγκλημα στον κυβερνοχώρο), αξίες (ακεραιότητα),

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο διδακτικός αυτός πόρος από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας εισαγάγει τους μαθητές στη δεοντολογία των μέσων ενημέρωσης, της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο και στην ιδιωτική ζωή. Η Δικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη του Υπουργείου Παιδείας («Edu-Gate»): Ασφάλεια στο Διαδίκτυο, παρέχει διάφορες δραστηριότητες, πληροφορίες, οδηγίες, βίντεο, παιχνίδια και κουίζ που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί στα μαθήματα τους.

Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τον ιστότοπο αυτό ως μέσο εισαγωγής πληροφοριών ή καθοδήγησης των μαθητών για ασφαλή πλοήγηση στο διαδίκτυο. Μπορούν να ξεκινήσουν παραδίδοντας τους κανόνες ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο και στη συνέχεια να θέτουν ερωτήσεις όπως «ποια σειρά διαδικασιών ακολουθείτε», «τι μπορείτε να κάνετε για να αποφύγετε τον εγκλωβισμό σε παράνομες συμπεριφορές στο διαδίκτυο». Εκτός αυτού, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το παρεχόμενο βίντεο ως δραστηριότητα εκκίνησης και να ρωτήσουν τους μαθητές «τι θεωρούν επικίνδυνη διαδικτυακή συμπεριφορά ή δραστηριότητα», «τι πρέπει να κάνουν σε περίπτωση που αντιμετωπίσουν μια αντιδεοντολογική συμπεριφορά», «πώς μπορούν να προστατευτούν». Θα μπορούσαν επίσης να συνεχίσουν με διαδραστικές δραστηριότητες, όπως: *Chatdanger*, ή παιχνίδια όπως: *Vinz et Lou*. Στο τέλος αυτών των

δραστηριοτήτων, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το παρεχόμενο κουίζ στην ολομέλεια της τάξης, όπου οι μαθητές θα συνοψίζουν αυτά που έμαθαν.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L.2.3. Αντιλαμβάνεται τις απειλές και τους κινδύνους διαφθοράς, εγκλημάτων και βίαιων ενεργειών.

U.3.3 Προσδιορίζει διάφορα είδη συμπεριφορών διαφθοράς (στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης, σεβασμός στη διαφορετικότητα, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στο κεφάλαιο 7 της Οικιακής Οικονομίας, όπου οι μαθητές πρέπει να καταλάβουν πώς να χρησιμοποιούν σωστά τα μέσα ενημέρωσης και να εντοπίζουν τα fake news (ψεύτικα νέα) (Γυμνάσιο: Α' Γυμνασίου), και Κοινωνιολογία Κεφάλαιο 8 Μέσα Ενημέρωσης (Λύκειο: Γ' Λυκείου). Η δραστηριότητα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στις ΤΠΕ ώστε οι μαθητές να μάθουν πώς να αναζητούν τις κατάλληλες πληροφορίες στις μηχανές αναζήτησης στο Web και πώς να επισκέπτονται ασφαλείς ιστοσελίδες. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν το βίντεο με τα fake news που ακολουθεί και να κάνουν την εξής ερώτηση: «Ποιες συνέπειες προκαλούν στην κοινωνία οι ψευδείς ειδήσεις (fake news);». Μπορούν επίσης να συνεχίσουν ζητώντας από τους μαθητές να συνεισφέρουν με περισσότερα παραδείγματα από την καθημερινή ζωή και στη συνέχεια να ρωτήσουν: «Γιατί τα fake news αποτελούν αντιδεοντολογική πρακτική» και "πώς θα μπορούσαμε να εμποδίσουμε την επιρροή που ασκούν τα fake news;» Μπορείτε να βρείτε το βίντεο και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το θέμα στη διεύθυνση: <https://saferinternet4kids.gr/video/fake-news-2/>

Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιούν δραστηριότητες από το SaferInternet4kids για ένα Ασφαλέστερο Διαδίκτυο, όπου περιλαμβάνονται δραστηριότητες και ενημερωτικό υλικό για ενημέρωση των μαθητών με σκοπό την καλύτερη και ασφαλέστερη πλοήγηση και χρήση του Διαδικτύου. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://saferinternet4kids.gr/>

Εκτός αυτού, θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τον ακόλουθο σύνδεσμο από τη «Γωνιά μάθησης» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου μπορούν να βρουν παρουσιάσεις PowerPoint στα Ελληνικά σχετικά με

ψεύτικες ειδήσεις και παραπληροφόρηση και να ενημερώσουν σχετικά τους μαθητές τους. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://europa.eu/learning-corner/spot-and-fight-disinformation>

Πηγή: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Edu-Gate: Ασφάλεια στο Διαδίκτυο. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

http://edugate.minedu.gov.gr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=23&Itemid=126

Δικαίωμα σε δίκαιη δίκη

Μαθήματα: Αρχαία Ελληνικά, Αγωγή του Πολίτη Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 60 λεπτά

Υλικό που χρειάζεται παράδοση υλικού, αυτοκόλλητα, στυλό.

Λέξεις-κλειδιά: Αγωγή του Πολίτη (συμμετοχή στην κοινότητα), ανθρώπινα δικαιώματα (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη) νομικοί θεσμοί (δικαστήρια)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στόχος αυτής της δραστηριότητας της Διεθνούς Αμνηστίας (2018), μη κυβερνητικής οργάνωσης που επικεντρώνεται στα ανθρώπινα δικαιώματα, είναι η εισαγωγή των μαθητών στις διαδικασίες και στη δεοντολογία που διέπει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

Στους τοίχους της αίθουσας διδασκαλίας, οι εκπαιδευτικοί τοποθετούν αφίσες με τέσσερις υποθέσεις ατόμων από διαφορετικές χώρες (Atena Daemi, Me Nâ, Carlos Rodriguez και Salim Ahmed) που σχετίζονται με την πρακτική της «δίκαιης δίκης».

Υπόθεση 1:

Όπως και άλλοι πολλοί, η Atena Daemi ονειρεύεται ένα τέλος στην εφαρμογή της θανατικής ποινής στο Ιράν. Έχει πραγματοποιήσει αναρτήσεις στο Facebook και στο Twitter, επικρίνοντας το ιστορικό των εκτελέσεων της θανατικής ποινής στη χώρα. Έχει μοιράσει φυλλάδια και συμμετείχε σε ειρηνική διαμαρτυρία κατά της εκτέλεσης μιας νεαρής γυναίκας. Απλές ενέργειες οι οποίες, δυστυχώς, στο Ιράν απαιτούν μεγάλα αποθέματα θάρρους. Κατά απίστευτο τρόπο, οι συγκεκριμένες δραστηριότητές της

έχουν χρησιμοποιηθεί ως «αποδεικτικά στοιχεία» της εγκληματικής της δραστηριότητας με αποτέλεσμα να καταδικαστεί σε επτά χρόνια φυλάκιση. Η δίκη της ήταν μια παρωδία – χρειάστηκαν μόλις 15 λεπτά για την καταδίκη της με βάση χαλκευμένες κατηγορίες, συμπεριλαμβανομένης της «πραγματοποίηση συγκέντρωσης και συνέργεια σε διάπραξη εγκλημάτων κατά της εθνικής ασφάλειας». Η σκληρή της μεταχείριση είναι ένα ακόμα πικρό παράδειγμα της έντονης καταστολής που αντιμετωπίζουν όσοι αγωνίζονται για ένα πιο δίκαιο Ιράν. Δεκάδες έχουν φυλακιστεί, και πολλοί άλλοι παρακολουθούνται, ανακρίνονται και υφίστανται διώξεις, που τους υποχρεώνουν να σιωπούν. Η Atena έχει ήδη υποφέρει τα πάνδεινα. Έχει ξυλοκοπηθεί, ψεκάστεί με πιπέρι και εξαναγκαστεί σε απομόνωση, αλλά συνεχίζει να αγωνίζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Νωρίτερα φέτος, πραγματοποίησε απεργία πείνας για να διαμαρτυρηθεί για τη μεταφορά της σε διαβόητη για τις συνθήκες κράτησης φυλακή. Η υγεία της έχει επιβαρυνθεί σε ανησυχητικό βαθμό κατά τη διάρκεια της φυλάκισης. Πρέπει να απελευθερωθεί αμέσως.

Υπόθεση 2:

Η *Nguyê~n Ngoc Nhu' Quynh* ανέκαθεν αγωνιζόταν κατά της αδικίας. Γνωστή online ως *Me Nâ . 'm*, ή «Mother Mushroom» (Μητέρα Μανιτάρι), από το παρατσούκλι που έδωσε στο πρώτο της παιδί, είναι μια από τους πιο ισχυρούς bloggers του Βιετνάμ σε μια χώρα όπου οι αντιφρονούντες θεωρούνται συχνά εγκληματίες. Αντιμετωπίζει συνεχή παρενόχληση απλά και μόνο γιατί υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και υψώνει τη φωνή της υπέρ της αλήθειας. Στο Facebook, έχει αναρτήσει επανειλημμένα διάφορα άρθρα και έχει πιέσει για δράση σχετικά με την αστυνομική βαρβαρότητα και τα περιβαλλοντικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης μιας τοξικής βιομηχανικής διαρροής βιομηχανικού υλικού που οδήγησε στον θάνατο χιλιάδων ψαριών. Ίδρυσε επίσης ένα ανεξάρτητο δίκτυο περισσότερων από 1.000 bloggers για να τους βοηθήσει να υψώσουν τη φωνή τους. Τον Ιούνιο του 2017, καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης 10 ετών για «προπαγάνδα» κατά του κράτους. Τα αδύναμα στοιχεία εναντίον της περιελάμβαναν συμμετοχή σε δημόσιες διαμαρτυρίες, υποβολή καταγγελίας για θανάτους κρατουμένων από την αστυνομία και κατοχή ποιητικών συλλογών που θεωρούνται επικριτικές για το κράτος. Όπως λέει η μητέρα της: «Η κόρη μου έκανε ένα φυσιολογικό πράγμα σε μια μη φυσιολογική κοινωνία». Στη φυλακή, η υγεία της έχει επιδεινωθεί ανησυχητικά και έχει κάνει απεργίες πείνας για να διαμαρτυρηθεί για τις απελπιστικές συνθήκες εγκλεισμού. Η σκληρή ποινή της είναι μέρος μιας ευρύτερης προσπάθειας για τη φήμιση ανθρώπων που υψώνουν τη φωνή τους καταγγέλοντας όσα συμβαίνουν στη χώρα τους.

Υπόθεση 3:

Ο Κάρλος Ροντρίγκεζ (το όνομα δεν είναι πραγματικό) κατηγορήθηκε για δολοφονία στις 4 Ιανουαρίου του 2006. Εμφανίστηκε στο δικαστήριο δύο ημέρες μετά. Δεν του επιτράπηκε να επιλέξει δικό του δικηγόρο, αλλά κλήθηκε να τον υπερασπίσει δικηγόρος διορισμένος αυτεπάγγελα από το

δικαστήριο. Ήταν η πρώτη υπόθεση δολοφονίας που χειρίστηκε ποτέ ο δικηγόρος του. Ενώ προσπάθησε να συγκεντρώσει ορισμένα στοιχεία υπέρ του Κάρλος, ο δικηγόρος δεν κατάφερε να θέσει κρίσιμα ζητήματα που θα είχαν βοηθήσει την υπόθεση του Κάρλος. Στο δικαστήριο, η αστυνομία παρουσίασε πολλά αποδεικτικά στοιχεία κατά του Κάρλος, τα οποία είχαν αρχίσει να συγκεντρώνονται μερικούς μήνες πριν από τη σύλληψή του. Ο Κάρλος κρίθηκε ένοχος και καταδικάστηκε σε θάνατο.

Υπόθεση 4:

Ο Salim Ahmed (το όνομα δεν είναι πραγματικό) συνελήφθη και φυλακίστηκε στις 9 Δεκεμβρίου 2003. Στις 6 Σεπτεμβρίου 2005, οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι είπαν στον Salim ότι επρόκειτο να εμφανιστεί στο δικαστήριο με την κατηγορία ότι έκλεψε τον εργοδότη του στις 3 Δεκεμβρίου 2003. Του δόθηκε το δικαίωμα να τηλεφωνήσει και μπόρεσε έτσι να επικοινωνήσει με τη σύζυγό του και να προσλάβει δικηγόρο. Στο δικαστήριο, οι ένορκοι άκουσαν τα αποδεικτικά στοιχεία και από τις δύο πλευρές. Ο Salim είχε κατορθώσει να προσλάβει δικηγόρο, ο οποίος παρουσίασε ένα πιστοποιητικό γάμου, αποδείξεις αεροπορικών εισιτηρίων και το διαβατήριό του Salim για να υποστηρίξει τον ισχυρισμό του πελάτη του ότι στις 3 Δεκεμβρίου 2003 ήταν πράγματι σε γαμήλιο ταξίδι και μάλιστα σε άλλη χώρα. Το δικαστήριο αθώωσε τον Salim.

Οι μαθητές κυκλοφορούν στην αίθουσα για να διαβάσουν τις υποθέσεις και για να βαθμολογήσουν σε μια συνημμένη κλίμακα βαθμολογίας πόσο δίκαια πιστεύουν ότι έγινε ο χειρισμός της υπόθεσης του εκάστοτε συγκεκριμένου ατόμου.

Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί δίνουν έναυσμα για μια συζήτηση σε ολόκληρη την τάξη σχετικά με τις βαθμολογίες που έδωσαν οι μαθητές και για τους λόγους που τους οδήγησαν σε αυτές.

Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες και προσδιορίζουν τα δικαιώματα για μια δίκαιη δίκη στην υπόθεση την οποία εξέτασαν, ενώ μετά ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί μια γενική συζήτηση όλων των ομάδων σχετικά με τα αποτελέσματα.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L1.1 Κατανοεί τα χαρακτηριστικά στοιχεία του κράτους δικαίου (διαφάνεια, λογοδοσία και ισότητα ενώπιον του νόμου)

U1.1 Γνωρίζει τα εθνικά και παγκόσμια συστήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απονομής δικαιοσύνης

U2.1 Εξετάζει με κριτικό πνεύμα την ευθύνη όλων των παραγόντων να αποτελέσουν πρότυπα

αμεροληψίας και κοινωνικής δικαιοσύνης (π.χ. κυβέρνηση, ιδιωτικός τομέας, φυσικά πρόσωπα και ομάδες)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης, αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Το μάθημα αυτό, καθώς και άλλα μαθήματα στο εγχειρίδιο Write for Rights (Γράψτε για τα Δικαιώματα), μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αυτόνομη συνεδρία για την εισαγωγή των μαθητών σε διάφορα είδη ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή σε συνδυασμό με την ετήσια εκστρατεία σύνταξης επιστολών της Διεθνούς Αμνηστίας. Διατίθεται στα Αγγλικά, Γαλλικά και Ισπανικά.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί σε Πολιτικές Επιστήμες και Κοινωνιολογία (Λύκειο: Α' Λυκείου και Β' Λυκείου). Τα παραπάνω παραδείγματα του Εγχειριδίου Write for Rights (Γράψε για τα Δικαιώματα) είναι κατάλληλα για χρήση, με την έννοια ότι είναι προτιμότερο να χρησιμοποιούνται μη πραγματικά παραδείγματα ή παραδείγματα από άλλες χώρες, ώστε οι μαθητές να μη σχηματίζουν υποκειμενικές ή μεροληπτικές απόψεις και ιδέες. Μετά την παρουσίαση των παραπάνω παραδειγμάτων, οι εκπαιδευτικοί μπορεί να ζητήσουν από τους μαθητές να σκεφτούν και κάποιες παρόμοιες δίκες στην Ελλάδα.

Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε επίσης να ενσωματωθεί στην Αντιγόνη του Σοφοκλή (Λύκειο: Β' Λυκείου). Δεδομένου ότι οι μαθητές πρέπει να αναλύσουν τον Κρέοντα (θείος της Αντιγόνης) και την ηγεσία του και να συζητήσουν κατά πόσο ήταν δίκαιη η απόφαση για την Αντιγόνη, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν αυτή τη δραστηριότητα και να τοποθετήσουν την υπόθεση της Αντιγόνης στον τοίχο της τάξης με τις άλλες 4. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσαν επίσης να την συγκρίνουν με τη σημερινή κοινωνία αναλύοντας κριτικά τις διαφορές και τις ομοιότητες.

Πηγή: Based on Amnesty International. 2018. Write for Rights 2018 – A Human Rights Education Toolkit for Educators. London, Amnesty International, pp. 58–66. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://www.amnesty.org/en/documents/pol32/8969/2018/en/>

Δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες

Μαθήματα: Αγωγή του Πολίτη, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 60 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: παράδοση υλικού ή Internet

Λέξεις κλειδιά: λογοδοσία, δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα (ελευθερία πληροφόρησης), διαφάνεια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Σε αυτό το μάθημα του Δανικού Ινστιτούτου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (2013), οι εκπαιδευτικοί ορίζουν την πρόσβαση στην πληροφόρηση ως δικαίωμα και επισημαίνουν τον λόγο για τον οποίο το δικαίωμα αυτό είναι απαραίτητο για τη λειτουργία της δημοκρατίας. Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες και εφαρμόζουν τη λίστα επιλογών του σχολείου τους. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλες τις παρεχόμενες επιλογές ή μπορούν να χρησιμοποιήσουν ορισμένες από αυτές, όπως:

- Το σχολείο κοινοποιεί πληροφορίες σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. γονείς, μαθητές, εκπροσώπους του Υπουργείου Παιδείας) σχετικά με τις ορθές πρακτικές.
- Το σχολείο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους προϋπολογισμούς και τους λογαριασμούς του.
- Οι βασικές συνεδριάσεις, όπως οι συνεδριάσεις των σχολικών συμβουλίων, είναι ανοικτές στο κοινό μαζί με τις ημερήσιες διατάξεις και τα πρακτικά των συνεδριάσεων

Οι μαθητές μπορούν να λάβουν τις πληροφορίες αυτές από τον ιστότοπο του σχολείου ή από τη διοίκηση. Μπορούν επίσης να συμβουλευονται την διαδικτυακή πλατφόρμα Διαύγεια (<https://diavgeia.gov.gr/>), η οποία δημοσιεύει αποφάσεις διαφόρων φορέων στους οποίους περιλαμβάνονται και τα δημόσια σχολεία. Στη συνέχεια, οι ομάδες παρουσιάζουν τα ευρήματά τους σε ολόκληρη την τάξη και ακολουθεί συζήτηση σχετικά με το τι έκανε καλά το σχολείο και σε ποια σημεία οι μαθητές διαβλέπουν περιθώρια βελτίωσης όσον αφορά την πρόσβαση στην πληροφόρηση.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L1.1 Κατανοεί τα χαρακτηριστικά στοιχεία του κράτους δικαίου (διαφάνεια, λογοδοσία και ισότητα ενώπιον του νόμου)

U1.1 Γνωρίζει τα εθνικά και παγκόσμια συστήματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και απονομής δικαιοσύνης

Συμπεριφορικός τομέας Δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

U3.1 Συμμετέχει στην προώθηση του κοινού καλού στο σχολείο και την τοπική κοινότητα

U3.2 Συμμετέχει σε σχολικούς μηχανισμούς διακυβέρνησης (όπως τα μαθητικά εκλογικά συμβούλια και τα κοινοβούλια των νέων) και/ή σε μηχανισμούς της κοινωνίας

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σεβασμός της διαφορετικότητας

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στην Ελληνική Γλώσσα (Γυμνάσιο: Α' Γυμνασίου). Οι μαθητές θα μπορούσαν να αναλύσουν πόσο εύκολο είναι να βρουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και κατά πόσο οι διαδικασίες και οι αποφάσεις του σχολείου διέπονται από καθεστώς διαφάνειας. Θα μπορούσαν επίσης να συγκρίνουν τις πληροφορίες της ιστοσελίδας του σχολείου τους με εκείνες άλλων σχολείων στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή, όπως στη Γαλλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο κ.λπ., και να προτείνουν ιδέες για τη βελτίωση της σελίδας των σχολείων τους.

Πηγή: Based on Rasmussen, M.L, 2013. The Danish Institute for Human Rights 2013. The Human Rights Education Teaching Toolbox. Copenhagen, pp. 94–97. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: https://www.humanrights.dk/sites/humanrights.dk/files/media/migrated/hre_eng.pdf

Κάθε ψήφος μετράει

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Οικιακή Οικονομία, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες
Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 60 λεπτά

Υλικό που χρειάζεται παράδοση υλικού, κάρτες ρόλων

Λέξεις κλειδιά: καταπολέμηση της διαφθοράς, λήψη αποφάσεων (διαδικασία), δημοκρατία, διακυβέρνηση, ανθρώπινα δικαιώματα (δικαίωμα ψήφου)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Με το μάθημα αυτό, που βασίζεται σε μια δραστηριότητα του Συμβουλίου της Ευρώπης (2009), ζητείται από τους μαθητές να διαμορφώσουν τις δικές τους διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την εισαγωγή των εννοιών της δημοκρατίας και της χρηστής διακυβέρνησης.

Οι μαθητές εξετάζουν το άρθρο 21 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου,

σύμφωνα με το οποίο «όλοι έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στην διακυβέρνηση της χώρας τους, άμεσα ή μέσω ελεύθερα επιλεγμένων αντιπροσώπων» Η ομάδα εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι μη έχοντες δικαίωμα ψήφου λόγω ηλικίας μπορούν να συμμετέχουν στις σημαντικές αποφάσεις.

Ο εκπαιδευτικός αρχίζει τη δραστηριότητα παρουσιάζοντας διάφορες περιπτώσεις όπου πρέπει να αποφασιστεί η δαπάνη ενός μεγάλου ποσού (βλ. παραδείγματα παρακάτω). Σε μικρές ομάδες, οι μαθητές δημιουργούν μια δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων για να ανταποκριθούν στις ανάγκες και συμφωνούν για τον τρόπο με τον οποίο θα καταλήξουν σε απόφαση. Κάθε ομάδα κοινοποιεί τη διαδικασία λήψης αποφάσεων στην υπόλοιπη τάξη. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός μοιράζει κάρτες ρόλων σε μαθητές (διευθυντής εκλογικού κέντρου, εκλογικός υπάλληλος και εκπρόσωπος) και διεξάγει ψηφοφορία. Στο τέλος, οι εκπαιδευτικοί προκαλούν μια συζήτηση σε επίπεδο τάξης σχετικά με το αν η διαδικασία λήψης αποφάσεων ήταν δίκαιη, δημοκρατική και χωρίς αντίφαση με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Περίπτωση 1:

Η ομάδα σας έχει λάβει δώρο περίπου 500 ευρώ. Ο επικεφαλής της ομάδας σας λέει ότι η ίδια η ομάδα πρέπει να αποφασίσει πώς θα τα ξοδέψει. Ορισμένα παιδιά θέλουν να κάνουν πάρτι με ωραίο φαγητό. Άλλοι θέλουν να πάνε μια εκπαιδευτική εκδρομή. Μερικοί θέλουν να αγοράσουν νέα παιχνίδια και αναλώσιμα για έργα τέχνης. Ένα άτομο θέλει να αποταμιευτεί το ποσόν για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Κάποιος άλλος θέλει να αγοράσει ένα ηλεκτρικό πληκτρολόγιο. Υπάρχουν 30 παιδιά στην ομάδα σας. Πώς θα αποφασίσετε δημοκρατικά με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιήσετε τα χρήματα;

Το παράδειγμα είναι αναγκαίο, καθώς στα γυμνάσια και στα λύκεια, οι εκλογές διεξάγονται στις αρχές του σχολικού έτους. Μετά τις εκλογές, το εκλεγμένο 15μελές σώμα των εκπροσώπων των μαθητών και των εκπροσώπων των τάξεων συγκεντρώνει χρήματα για διάφορες ανάγκες, όπως εκδρομές, οικονομική υποστήριξη μαθητών από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, αγορά του απαραίτητου υλικού για το σχολείο. Επομένως, το παράδειγμα αυτό είναι ιδανικό για την επίτευξη ορθών πρακτικών.

Περίπτωση 2:

Οι μαθητές του σχολείου σας θα επιλέξουν ποια σχέδια θα λάβουν το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο αντίστοιχα βραβείο σε έναν καλλιτεχνικό διαγωνισμό. Στο διαγωνισμό υπήρχαν 50 διαγωνιζόμενα σχέδια. Υπάρχουν 300 παιδιά στο σχολείο σας. Πώς θα αποφασίσετε δημοκρατικά για τους νικητές;

Περίπτωση 3:

Οι μαθητές του σχολείου σας συζητούν εάν τα παιδιά θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να φέρουν

κινητά τηλέφωνα στο σχολείο. Ορισμένοι θέλουν να το κάνουν αυτό. Άλλοι θεωρούν ότι είναι ενοχλητικό και άδικο για τα παιδιά που δεν έχουν κινητό. Ο διευθυντής του σχολείου λέει ότι τα παιδιά πρέπει να μπορούν να αποφασίζουν μόνο τους. Υπάρχουν 350 παιδιά στο σχολείο σας. Πώς μπορείτε να το κάνετε αυτό δημοκρατικά;

Η κατάσταση αυτή αποτελεί θέμα συζήτησης εδώ και χρόνια. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να διευκολύνουν τη συζήτηση με την παροχή πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων σχετικά με τα κινητά στο σχολείο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

U2.3 Κατανοεί τους μηχανισμούς με τους οποίους οι πολίτες εντάσσονται και συμμετέχουν υπεύθυνα σε διαδικασίες διαμόρφωσης κοινωνικών αλλαγών.

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U3.1 Άτομο ανοικτό για συνεργασία με διάφορες ομάδες

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L2.2 Εκφράζει απόψεις για δεοντολογικά και νομικά ζητήματα και για τη σχέση τους με την τοπική πραγματικότητα

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ Αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί σε Πολιτικές Επιστήμες ή στην Οικιακή Οικονομία στο μάθημα για τη δημοκρατία (Γυμνάσιο: Γ' Γυμνασίου) ή πριν από τις σχολικές εκλογές για τις εκλογές των τάξεων και του 15μελούς. Οι εκπαιδευτικοί θέτουν ερωτήματα στην τάξη σχετικά με το τι είναι η δημοκρατία και συνεχίζουν με τη σημασία της ψηφοφορίας και της λήψης σωστών αποφάσεων για διάφορα θέματα. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν επίσης να μιλήσουν για τις εκλογές και τον τρόπο διεξαγωγής τους στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό, οι μαθητές μπορούν να εξοικειωθούν με το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα.

Ένας επιπλέον διδακτικός πόρος που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί για αυτή τη δραστηριότητα είναι ένα απόσπασμα από το βιβλίο *Χορεύουν οι Ελέφαντες* της Σοφίας Νικολαΐδου. Σε αυτό το απόσπασμα, η συγγραφέας περιγράφει δύο μαθητές που είναι μέλη των

σχολικών εκπροσώπων. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαβάσουν αυτό το απόσπασμα και να κάνουν ερωτήσεις όπως «Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο πλέον κατάλληλος εκπρόσωπος του σχολείου», «σε περίπτωση που οι εκπρόσωποι του σχολείου σας (15μελής) δεν κάνουν τίποτα καλό για το σχολείο, πώς θα αντιδρούσατε;». Έτσι, οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα πώς μπορούν να ψηφίσουν και ποιον, όταν έρχεται η ώρα των εκλογών. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: http://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/Koinotites/2_0koinotites.pdf

Πηγή: Based on Council of Europe. 2009. Compasito: Manual on Human Rights Education for Children. N. Flowers (ed). Budapest, Council of Europe Directorate of Youth and Sport, pp. 103–108. <http://www.eycb.coe.int/compasito/pdf/Compasito%20EN.pdf>

Διλήμματα

Μαθήματα: Αρχαία Ελληνικά, Αγωγή του Πολίτη, Ελληνική Γλώσσα, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 30-45 λεπτά

Υλικό που απαιτείται πρόσβαση στο διαδίκτυο για το βίντεο, παράδοση υλικού (προαιρετικό)

Λέξεις κλειδιά: διαφθορά, δεοντολογική λήψη αποφάσεων, αξίες (ενσυναίσθηση, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Το μάθημα αυτό, που βασίζεται σε μια δραστηριότητα της UNESCO (2017), ενεργοποιεί τους μαθητές στη δεοντολογική λήψη αποφάσεων και στη μελέτη της διαδικασίας.

Σε μικρές ομάδες, οι μαθητές πρέπει να εξετάσουν ηθικά διλήμματα που έχουν προετοιμαστεί από τους εκπαιδευτικούς (βλ. παραδείγματα παρακάτω). Οι ομάδες αποφασίζουν πώς θα απαντήσουν στο δίλημμα. Στη συνέχεια, οι μαθητές διαβάζουν τις κατευθυντήριες γραμμές για τη λήψη δεοντολογικών αποφάσεων και αποφασίζουν κατά πόσο η προτεινόμενη απάντησή τους εντάσσεται στις κατευθυντήριες γραμμές. Οι μαθητές κοινοποιούν τις εμπειρίες τους στην υπόλοιπη τάξη και συζητούν κατά πόσο επιθυμούν να επεξεργαστούν τις κατευθυντήριες γραμμές για τη λήψη δεοντολογικών αποφάσεων. Στη συνέχεια, ενθαρρύνονται να εξετάσουν τα ηθικά διλήμματα που αντιμετωπίζουν στη δική τους ζωή και να εφαρμόσουν τις κατευθυντήριες γραμμές σε αυτά τα διλήμματα.

Για τη δραστηριότητα αυτή μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα ακόλουθα παραδείγματα διλημάτων του ΟΟΣΑ (2018):

Περίπτωση 1:

Είναι το τέλος του έτους και υπάρχει μια εξέταση στο σχολείο. Εάν ολοκληρώσετε με επιτυχία αυτήν την εξέταση, θα έχετε την ευκαιρία για σπουδές σε άλλη χώρα. Ένας άλλος μαθητής σας προσφέρει ένα παράνομα κατασκευασμένο αντίγραφο της εξέτασης δύο ημέρες πριν από την έναρξη της εξέτασης. Τι κάνετε;

Περίπτωση 2

Όταν ρωτήθηκε εάν τα χρήματα επρόκειτο να δωροδοκήσουν ψηφοφόρους, ο διευθυντής της εκλογικής εκστρατείας δήλωσε: «Δεν πρόκειται για χρήματα δωροδοκίας. Δίνουμε χρήματα για να εμποδίσουμε τους ψηφοφόρους να πηγαίνουν σε άλλους υποψηφίους οι οποίοι μπορεί να τους δωροδοκήσουν με χρήματα. Γνωρίζουμε ποιοι είναι οι πιθανοί ψηφοφόροι και υποστηρικτές μας, γι' αυτό τους δίνουμε τα χρήματα για να εδραιώσουν την υποστήριξή τους προς τον υποψήφιο μας.»

Αυτές οι περιπτωσιολογικές μελέτες παρουσιάζουν διάφορες μορφές διαφθοράς στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα. Καταδεικνύουν τη σημασία της ακεραιότητας και τις συνέπειες μιας διεφθαρμένης συμπεριφοράς και στους δύο τομείς. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χωρίσουν την τάξη σε ομάδες, να προσδιορίσουν ένα σενάριο ανά ομάδα και στη συνέχεια να προκαλέσουν μια ολόκληρη συζήτηση για τα πορίσματα των ομάδων. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ζητήσουν από τους μαθητές να παρουσιάσουν ανάλογα γνωστά τους παραδείγματα. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να αξιολογήσουν κατά πόσον οι μαθητές είναι σε θέση να προσδιορίσουν μια συμπεριφορά διαφθοράς, καθώς επίσης και να την αντιμετωπίσουν.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις για να διευκολύνουν τις συζητήσεις της ομάδας:

- Πιστεύετε ότι αυτή η συμπεριφορά ήταν αποδεκτή; Εάν όχι, γιατί;
- Ποια θα είναι η συνέπεια εάν αυτή η συμπεριφορά γίνει ο κανόνας;
- Ποιος ευθύνεται: ο εκλογέας, ο υποψήφιος ή και οι δύο;
- Πώς μπορούμε να αλλάξουμε αυτήν την κατάσταση;

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

L1.2 Επιλύει σημαντικά και άμεσα δεοντολογικά διλήμματα

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

U1.2 Επιλύει ηθικά διλήμματα με βάση την κατανόηση των συνεπειών των διαφόρων ενεργειών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να συνδεθεί με διάφορα θέματα Κράτους Δικαίου και να προσαρμοστεί ώστε να ταιριάζει σε διάφορους τομείς και στα διάφορα προγράμματα σπουδών, καθώς οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναπτύξουν τα δικά τους διλήμματα με βάση τις ανάγκες τους. Στον πόρο περιλαμβάνεται καθοδήγηση για την ανάπτυξη διλημάτων.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στην Ελληνική Γλώσσα (Γυμνάσιο: Γ' Γυμνασίου) ή στην Αντιγόνη του Σοφοκλή (Λύκειο: Β' Λυκείου). Θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ανοικτή συζήτηση για την Ισμήνη και την Αντιγόνη, καθώς και για τις ηθικές αποφάσεις τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις μελέτες περιπτώσεων της βασικής περιγραφής παρέχονται στη διεύθυνση: <https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (σ. 73, 41).

Πηγή: Based on UNESCO- IICBA. 2017. Transformative pedagogy for peace-building: A guide for teachers. Ethiopia, UNESCO, pp. 56 –57. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261349>

Ένα νόστιμο έργο

Μαθήματα: Αγωγή του Πολίτη, Οικιακή Οικονομία, Ελληνική Γλώσσα, ΤΠΕ Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 45 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: παράδοση υλικού, Internet

Λέξεις κλειδιά: δεοντολογική λήψη αποφάσεων, διαφάνεια, αξίες (αλληλεγγύη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Χρησιμοποιώντας ένα βιβλίο γραφικών από το Tiri and the Aga Khan Development Network Civil Society Programme (2009) (Πρόγραμμα Δικτύου Ανάπτυξης της Κοινωνίας των Πολιτών Tiri and the Aga Khan), το μάθημα αυτό διδάσκει τους μαθητές πώς να αντιδρούν σε αντιδεοντολογική συμπεριφορά σε ένα επιχειρηματικό περιβάλλον. Η άσκηση εγείρει αρκετά ζητήματα που μπορούν να επηρεάσουν το κράτος δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της κοινής γνώμης, της δυναμικής της εξουσίας και του ρόλου των μέσων ενημέρωσης.

Οι εκπαιδευτικοί διανέμουν ένα βιβλίο γραφικών που περιγράφει την ιστορία ενός άνδρα του οποίου η ιδέα έχει κλαπεί από το αφεντικό του. Απογοητευμένος από την προδοσία, ο άνθρωπος λέει στο φίλο του τι συνέβη. Ο φίλος του προτείνει να επικοινωνήσει με τα μέσα ενημέρωσης για να εκθέσει τα γεγονότα.

Μετά την ανάγνωση της ιστορίας, οι μαθητές ενθαρρύνονται να σκεφτούν τι θα έκαναν σε αυτήν την περίπτωση, να εξηγήσουν γιατί αυτές οι καταχρήσεις εξουσίας είναι πιθανές και ποια παραβίαση της ακεραιότητας βλέπουν να έχει συμβεί.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L 2.4 Διαθέτει δεξιότητες σχετικά με τον τρόπο εναντίωσης στην αδικία και στη διαφθορά

U1.2 Επιλύει ηθικά διλήμματα με βάση την κατανόηση των συνεπειών των διαφόρων ενεργειών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Η άσκηση αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε συνδυασμό με εκείνη που αφορά τα *Διλήμματα* (σελ.73) ώστε να διαμορφωθούν οδηγίες για τη λήψη δεοντολογικών αποφάσεων. Μετά την αφήγηση της ιστορίας υπάρχουν ερωτήσεις.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρουσιάσουν την ακόλουθη ιστορία στην τάξη:

Η Λιλίνα εργάζεται ως λογίστρια σε μια μεγάλη επιχείρηση εδώ και 22 χρόνια. Ενημερώνει τον προϊστάμενο/τον διευθυντή της σχετικά με τη συνάντηση με τους ελεγκτές της επιχείρησης. Ο προϊστάμενος/διευθυντής της την υποχρεώνει να παραποιήσει τους λογαριασμούς και να τους «μαγειρέψει». Εάν η Λιλίνα δεν «τακτοποιήσει» τα αριθμητικά στοιχεία, θα απολυθεί. Η Λιλίνα βρίσκεται σε δύσκολη θέση και δεν ξέρει τι να κάνει. Όπως και στο προηγούμενο κόμικ, κάτω από την ουσία της ιστορίας υποβόσκουν διάφορα ερωτήματα.

Πηγή: Based on Tiri & Aga Khan Development Network Civil Society Programme. 2009. A Tasty Project. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <http://www.richardholloway.org/wp-content/uploads/2019/01/Lilina-Cant-Cook-Books-Company-Africa-English.pdf>

Κανόνες για το σεβασμό και την κοινή διαβίωση στο σχολείο

Μαθήματα: Αγωγή του Πολίτη, Ιστορία, Αγγλικά και Γαλλικά ως ξένες γλώσσες, Ελληνική γλώσσα, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 45-60 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται πίνακας με ποστερ, υλικό παρουσίασης

Λέξεις κλειδιά: κανόνες οικοδόμησης κοινότητας (σχολείο), αξίες (σεβασμός, αλληλεγγύη)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η δραστηριότητα αυτή της École Citoyenne (2018) περιλαμβάνει τη δημιουργία νέων κανόνων συμβίωσης μεταξύ των μαθητών. Βοηθά επίσης του εκπαιδευτικούς να καταλάβουν καλύτερα την άποψη των μαθητών για τους κανόνες που λειτουργούν στα σχολεία.

Οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν τρόπους για να εξασφαλίσουν ότι θα σέβονται ο ένας τον άλλο στις καθημερινές τους επαφές στο σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί επισημαίνουν ότι η καλή συμπεριφορά

και η διάδραση μεταξύ των μαθητών είναι εξίσου σημαντικές με την ακαδημαϊκή μάθηση. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί οργανώνουν μια συνάντηση ανταλλαγής απόψεων σχετικά με το είδος των νέων σχολικών κανόνων που θα μπορούσαν να προωθήσουν μεγαλύτερο βαθμό σεβασμού στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας. Μέσω αυτής της συζήτησης, οι εκπαιδευτικοί συμβάλλουν στην έκφραση πολλαπλών απόψεων και στην μετέπειτα επίτευξη συναίνεσης σχετικά με ένα νέο σύνολο κανόνων προς όφελος όλων.

Η συζήτηση κλείνει με σκέψεις σχετικά με κοινά σημεία και διαφορές μεταξύ κανόνων στο σχολείο και κανόνων σε μια δημοκρατία.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

L2.1 Υποστηρίζει αξίες που βοηθούν στην ειρηνική συμβίωση των ανθρώπων (π.χ. σεβασμός, αποδοχή, αλληλεγγύη, ενσυναίσθηση, ένταξη και ανθρωπίνη αξιοπρέπεια)

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L2.1 Διαθέτει δεξιότητες όπως η διαπραγμάτευση, η διαμεσολάβηση και η διαχείριση συγκρούσεων στην καθημερινή ζωή

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αλληλεγγύη, σεβασμός της διαφορετικότητας

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι κανόνες συμβίωσης που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διαμόρφωση μελλοντικών διαδράσεων στην αίθουσα διδασκαλίας. Ιδανικά, η δραστηριότητα αυτή θα πρέπει να αφορά το σχολείο στο σύνολό του, ώστε να αποτελέσει βάση βελτίωσης των σχολικών κανόνων. Ο ιστότοπος ο οποίος υπάρχει στα γαλλικά, περιλαμβάνει αρκετούς διδακτικούς πόρους για τους κανόνες του σχολείου, τη δικαιοσύνη, την ενδυνάμωση και το κοινό καλό.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στην Ελληνική Γλώσσα (Γυμνάσιο: Α' Γυμνασίου), όπου οι μαθητές εκφράζουν τις απόψεις και τα συναισθήματά τους σχετικά με τη μετάβασή τους από το δημοτικό στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν επίσης να προωθήσουν μια συζήτηση σχετικά με τις αξίες της δίκαιης μεταχείρισης, της δικαιοσύνης, της ευθύνης, της αλληλεγγύης, της ενσυναίσθησης, της εντιμότητας κλπ. Επιπλέον, θα μπορούσαν να ρωτήσουν τους μαθητές: «Με ποιον τρόπο εφαρμόσατε αυτές τις αξίες στο δημοτικό σχολείο», «Πώς μπορείτε να τις εφαρμόσετε

στο νέο περιβάλλον σας», «Πώς εφαρμόζετε τις αξίες αυτές στην καθημερινή ζωή» και «Τι προσδοκάτε από το σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης». Θα μπορούσαν επίσης να τους ζητήσουν να προσδιορίσουν συμπεριφορές της καθημερινότητας, όχι απαραίτητα στο σχολικό περιβάλλον, και να παρουσιάσουν σχετικά παραδείγματα.

Οι εκπαιδευτικοί Ελληνικής γλώσσας μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν το ερωτηματολόγιο από τη δραστηριότητα: *Ελέγξτε τις αξίες σας* (σελ. 40.)

Πηγή: Based on Derbaix, B. 2018. École Citoyenne. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://ecolecitoyenne.org/outils/regles/>

Διερεύνηση των παγκόσμιων συνταγμάτων

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Γεωγραφία, Οικιακή Οικονομία, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 60-120 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: πρόσβαση στο διαδίκτυο

Λέξεις-κλειδιά: Ισότητα, δικαιοσύνη (πρόσβαση σε), νόμοι (δημιουργία)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο ιστότοπος Constitute (2019), μια διαδικτυακή πλατφόρμα για ολοκληρωμένη ανάλυση των συνταγμάτων του κόσμου, προσφέρει μια βάση δεδομένων με δυνατότητα πρόσβασης στα συντάγματα όλου του κόσμου. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ζητήσουν από τους μαθητές να αναζητήσουν, να διαβάσουν και να συγκρίνουν τα συντάγματα.

Η βάση δεδομένων των συνταγμάτων μπορεί να φιλτραριστεί ανά χώρα, θέμα, ημερομηνία θέσπισης και στάδιο υλοποίησης (σε ισχύ ή σε σχέδιο). Χρησιμοποιώντας τον διδακτικό αυτόν πόρο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ζητήσουν από τους μαθητές να αναζητήσουν συντάγματα για συγκεκριμένα επιμέρους θέματα, όπως πολιτισμός και εθνική ταυτότητα ή συγκεκριμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Μια συζήτηση για τα συντάγματα και τον σκοπό τους θεωρείται απαραίτητη πριν οι μαθητές αρχίσουν να εξερευνούν το περιεχόμενο του διδακτικού αυτού πόρου. Μια ιδέα για μάθημα είναι να εργάζονται οι μαθητές σε ζευγάρια και να συγκρίνουν τα συντάγματα διαφόρων χωρών σε ένα ή δύο θέματα και να παρουσιάζουν τα ευρήματά τους πίσω στην τάξη.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: Μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

U1.2 Κατανοεί το ρόλο των εκτελεστικών, νομοθετικών και δικαστικών κλάδων εξουσίας στη διασφάλιση του κράτους δικαίου

U2.1 Εξετάζει με κριτικό πνεύμα την ευθύνη όλων των παραγόντων (κυβέρνηση, ιδιωτικός τομέας, φυσικά πρόσωπα, ομάδες) για αναζήτηση προτύπων δίκαιης μεταχείρισης και κοινωνικής δικαιοσύνης

L3.1 Αξιολογεί το βαθμό της νοοτροπίας νομιμότητας εντός της κοινότητάς του (π.χ. εμπιστοσύνη στα θεσμικά όργανα, πρόσβαση στη δικαιοσύνη και δίκαιη μεταχείριση).

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σεβασμός της διαφορετικότητας

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει πρώτα να περιηγηθούν στην ιστοσελίδα με ολόκληρη την τάξη, ώστε οι σπουδαστές να εξοικειωθούν με τον τρόπο χρήσης της. Ο διδακτικός αυτός πόρος είναι επίσης διαθέσιμος στα Ισπανικά και τα Αραβικά.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί στην Οικιακή Οικονομία, Κεφάλαιο 8 (Γυμνάσιο: Γ' Γυμνασίου), Πολιτικές Επιστήμες (Α' Λυκείου και: Β' Λυκείου) και Γεωγραφία (Γυμνάσιο: Β' Γυμνασίου). Στο Κεφάλαιο 8 της Οικιακής Οικονομίας, για παράδειγμα, οι μαθητές μιλούν για το Ελληνικό Σύνταγμα και τον ρόλο του στην ελληνική κοινωνία, τη σημασία της δημόσιας διακυβέρνησης και το κράτος δικαίου. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ζητήσουν από τους μαθητές να προσδιορίσουν το ρόλο του Ελληνικού συντάγματος όσον αφορά την καταπολέμηση της διαφθοράς. Στη Γεωγραφία (Γυμνάσιο: Β' Γυμνασίου), η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στο κεφάλαιο σχετικά με τα χαρακτηριστικά της ΕΕ και των πολιτών της. Σε αυτό το κεφάλαιο, μπορεί να ζητηθεί από τους μαθητές να βρουν πληροφορίες στο διαδίκτυο σχετικά με τις διαφορές και τις ομοιότητες μεταξύ των συνταγμάτων της Ελλάδας και άλλων κρατών μελών της ΕΕ. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να συζητήσουν τις διαφορές και τις ομοιότητες μεταξύ της Ισπανίας, η οποία είναι συνταγματική μοναρχία και της Ελλάδας, η οποία είναι κοινοβουλευτική δημοκρατία.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να έχουν αναρτήσει έναν σχετικό χάρτη στον τοίχο της αίθουσας διδασκαλίας. Κάθε μήνα, οι μαθητές (ήδη χωρισμένοι σε ομάδες) και οι ομάδες τους πρέπει να αναζητούν πληροφορίες για τις χώρες και τους θεσμούς τους, ενώ οι εκπαιδευτικοί θα μπορούν να χρωματίζουν τη χώρα - αντικείμενο της εκάστοτε συζήτησης στο χάρτη.

Πηγή: Based on Constitute. 2019. Constitute. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον

πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση <https://www.constituteproject.org/?lang=en>

Τέσσερις γωνίες

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Ελληνική Γλώσσα, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Απαιτούμενος χρόνος 45-60 λεπτά

Υλικό που απαιτείται Χαρτί, κολλητική ταινία,

Λέξεις κλειδιά: διαφθορά, δεοντολογική λήψη αποφάσεων, αξίες (ενσυναίσθηση, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Η στρατηγική "Τέσσερις Γωνίες" είναι μια προσέγγιση με την οποία ζητείται από τους μαθητές να αποφασίσουν για ένα πρόβλημα ή μια ερώτηση.

Πριν από τη δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικοί θα δημιουργήσουν τέσσερις μεγάλους πίνακες - πόστερ, ο καθένας με διαφορετική απάντηση (συμφωνώ απόλυτα, συμφωνώ, διαφωνώ, διαφωνώ κάθετα), και θα τους τοποθετήσουν στις τέσσερις γωνίες της αίθουσας. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί διαβάζουν τα διλήμματα και υποβάλουν στους μαθητές τα σχετικά ερωτήματα. Ορισμένα από τα διλήμματα είναι τα εξής:

Περίπτωση 1:

Ενας ασθενής πηγαίνει σε γιατρό επειδή του πονάει το γόνατό του. Μετά την εξέταση, ο γιατρός αναφέρει ότι το γόνατο του πρέπει να χειρουργηθεί. Ο ασθενής συμφωνεί για το χειρουργείο. Ο γιατρός τον προειδοποιεί ότι υπάρχουν 73 άλλοι ασθενείς σε αναμονή για χειρουργεία. Στην καλύτερη περίπτωση, μπορεί να χειρουργηθεί σε έξι μήνες εάν θέλει το χειρουργείο του να χρηματοδοτηθεί από το ταμείο ασθενείας. Αν συμφωνήσει να πληρώσει ο ίδιος (κόστος: 4.000-5.000 €) δεν θα χρειαστεί να περιμένει. Ο ασθενής λέει ότι δεν έχει αρκετά χρήματα. Εάν είναι να περιμένει άλλους έξι μήνες, η κατάστασή του μπορεί να επιδεινωθεί.

Ερωτήσεις: Συμφωνείτε να πληρώσετε ή όχι;

Περίπτωση 2:

Μια γέφυρα σε ένα δρόμο παρασύρθηκε από το νερό σε μια πλημμύρα. Η κυβέρνηση ζήτησε από τις επιχειρήσεις να αποστείλουν προσφορές για το κόστος κατασκευής μιας νέας γέφυρας. Συστάθηκε επιτροπή για να αποφασίσει ποια εταιρεία θα αναλάμβανε το έργο. Πριν από την παραλαβή των

προσφορών, ένα από τα μέλη της επιτροπής συναντήθηκε με μία από τις εταιρείες που θα υπέβαλε γραπτή προσφορά. Στη συνέχεια, η εν λόγω εταιρεία απέστειλε προσφορά, αλλά με τιμή τεσσάρων εκατομμυρίων, η οποία ήταν κατά ένα εκατομμύριο ακριβότερη από την αμέσως επόμενη υψηλότερη προσφορά. Η Επιτροπή επιλέγει αυτή την εταιρεία. Στη συνέχεια, η εταιρεία καταβάλλει κρυφά ένα εκατομμύριο στα μέλη της επιτροπής.

Ερωτήσεις: Συμφωνείτε να επιλέξετε την ίδια εταιρεία ή όχι;

Ζητήστε από τους μαθητές να μεταβούν στη γωνία που ταιριάζει καλύτερα με τον τρόπο σκέψης τους. Συζητούν τις ιδέες τους με άλλους στη γωνία τους και στη συνέχεια καταλήγουν σε συμφωνία. Ένα μέλος κάθε ομάδας κοινοποιεί το αποτέλεσμα των συζητήσεων στο σύνολο της τάξης.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

L1.1 Προωθεί μια στάση ανοιχτή στις διαπραγματεύσεις, τη διαμεσολάβηση και τη συμφιλίωση

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

L1.2 Επιλύει σημαντικά και άμεσα δεοντολογικά διλήμματα

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

U1.2 Επιλύει ηθικά διλήμματα με βάση την κατανόηση των συνεπειών των διαφόρων ενεργειών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να υποβάλουν περαιτέρω ερωτήσεις όπως: «Ποιοι συμμετέχουν στην ιστορία;», «Είναι μια περίπτωση ανεντιμότητας;», «Έχει γίνει κάποια ζημιά σε οποιονδήποτε;», «Έχει κερδίσει κανείς από αυτό; Γιατί;», «Ο ασθενής είχε το δικαίωμα να επιμένει στον στόχο του;», «Μπορείτε να αιτιολογήσετε τη συμπεριφορά των συμμετεχόντων;», «Εάν το κράτος προέβλεπε πρόσθετη χρέωση για τη θεραπεία ατόμων που ασθενούν σοβαρά θα άλλαζε η κατάσταση;» «Πώς αισθάνονται οι συμμετέχοντες;»

Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (σελίδα 64)

Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να θέτουν επίσης ερωτήματα όπως «Ποιες είναι οι συνέπειες για ένα άτομο το οποίο το οποίο δωροδοκεί;», «Εναι μια περίπτωση ανεντιμότητας;», «Τι θα σκεφτούν οι άνθρωποι μετά από αυτήν την πράξη διαφθοράς; Πώς θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά;»

Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

[orhttps://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf](https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf) (σελίδα 29)

Και στις δύο περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να μιλήσουν για τη σημασία των διαπραγματεύσεων χρησιμοποιώντας δεοντολογικές αξίες και χωρίς να εκμεταλλεύονται τις ανάγκες άλλων.

Για περαιτέρω δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χωρίσουν την τάξη σε ομάδες και να ζητήσουν από αυτές να δημιουργήσουν το δικό τους υποθετικό δίλημμα ή σενάριο και να το παρουσιάσουν στην τάξη.

Διδάξτε με τέχνη

Μαθήματα: Τέχνη (σχέδιο/ζωγραφική)

Εκπαιδευόμενοι στόχος: Γυμνάσιο, Λύκειο

Χρόνος που απαιτείται αρκετές ημέρες

Υλικά που χρειάζονται μαρκαδόροι, χαρτί, Internet, κόλλα στικ

Λέξεις-κλειδιά: καταπολέμηση της διαφθοράς, δεοντολογία, αξίες (ακεραιότητα, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτιού, οι εκπαιδευτικοί κολλούν φωτογραφία μιας διασημότητας ή ενός συγγραφέα ή ενός φιλόσοφου. Κάτω από αυτή τη φωτογραφία, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να γράψουν μια από τις διάσημες φράσεις της συγκεκριμένης προσωπικότητας. Στη συνέχεια, ρωτούν: «Ποιο είναι το μήνυμα αυτής της φράσης;» Οι μαθητές θα πρέπει να γράψουν τις απόψεις τους σε ένα κομμάτι χαρτί και να τις δώσουν στους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί αναμινγνύουν τις απαντήσεις και επιλέγουν τυχαία κάποιες από αυτές. Τις διαβάζουν δυνατά και ζητούν τη γνώμη των μαθητών.

Στη συνέχεια, ζητούν από τους μαθητές να βρουν μια λίστα με αναφορές (φράσεις) διασημοτήτων που θα μπορούσαν να τους εμπνεύσουν. Οι αναφορές αυτές θα πρέπει να σχετίζονται με τη

διαφθορά, την ακεραιότητα, τη δεοντολογία και με αξίες όπως η ενσυναίσθηση, ο σεβασμός, η δικαιοσύνη. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί χωρίζουν τους μαθητές σε ομάδες και τους ζητούν να τις κολλήσουν στο μεγάλο κομμάτι χαρτιού και να δημιουργήσουν ένα κολάζ. Αυτά τα κολάζ θα μπορούσαν να αναρτηθούν στην τάξη ή στους κοινόχρηστους σχολικούς χώρους.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L.1.3 Κατανοεί και προσδιορίζει τις έννοιες της ακεραιότητας και της δεοντολογίας

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U3.1 Άτομο ανοικτό για συνεργασία με διάφορες ομάδες

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σεβασμός της διαφορετικότητας/αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι εκπαιδευτικοί καλλιτεχνικών μπορούν να παρουσιάζουν έργα τέχνης (κολάζ) από ζωγράφους όπως ο Μπρακ και ο Πικάσο και να μιλούν για την τεχνική των κολάζ. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί καλλιτεχνικών θα μπορούσαν να σχηματίσουν το κολάζ χρησιμοποιώντας διαφορετικό υλικό (όπως φωτοτυπίες από πλαστά χαρτονομίσματα ή από φακελάκια που σχετίζονται με πρακτικές διαφθοράς ή να ζητούν από τους μαθητές να σχεδιάσουν ή να γράψουν τη γνώμη τους για το κολάζ.

Θα μπορούσαν επίσης να διοργανώσουν δραστηριότητες όπου οι μαθητές θα παρουσιάζουν, με διάφορα υλικά, σκηνές στις οποίες θα περιλαμβάνονται πρακτικές διαφθοράς. Μερικές από τις ιδέες μπορούν να λαμβάνονται από τα σχολεία της Κύπρου όπου τα σχολεία συμμετέχουν σε καλλιτεχνικό διαγωνισμό ενάντια στη διαφθορά. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://inbusinessnews.reporter.com.cy/business-lifestyle/article/267478/epibrabefsi-ton-paidion-poy-diakrithikan-ston-diagnismo-zogafikis-kai-poiisis-kata-tis-diafthoras>

Διδάξτε την καταπολέμηση της διαφθοράς και της ακεραιότητας μέσω της τεχνολογίας

Μαθήματα: ΤΠΕ

Εκπαιδευόμενοι-στόχος: Μαθητές Λυκείου

Απαιτούμενος χρόνος 60-120 λεπτά

Υλικά που χρειάζονται: πρόσβαση στο διαδίκτυο

Λέξεις-κλειδιά: διαφθορά, αξίες (ακεραιότητα)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι εφαρμογές web και κινητών μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται ώστε οι μαθητές να συζητούν μεταξύ τους σχετικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ακεραιότητα του δημοσίου σε μια σειρά επιπέδων που έχουν σχεδιαστεί για την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων που αφορούν την ακεραιότητα του δημοσίου. Οι ιστότοποι εφαρμογών για κινητά, όπως το iTunes Store και το Google Play, περιέχουν πολλές εφαρμογές που έχουν σχεδιαστεί για να διδάσκουν στους μαθητές την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ακεραιότητα. Για παράδειγμα, «Ο Καλός, ο Κακός και ο Λογιστής» είναι μια εφαρμογή προσομοίωσης της διαφθοράς στις τοπικές κυβερνήσεις. Οι χρήστες παίζουν τον ρόλο των δημάρχων της πόλης και πρέπει να υπογράφουν συμβάσεις και να αποφεύγουν τις δωροδοκίες, ενώ διαχειρίζονται διάφορα δεοντολογικά διλήμματα. Μια άλλη σχετική εφαρμογή είναι η “Bribery, Fraud & Corruption” («Δωροδοκία, Απάτη και Διαφθορά»): Red Sign & Examination” («Κόκκινο Σήμα και Εξέταση») όπου οι χρήστες γίνονται ερευνητές απάτης. Οι μαθητές μπορούν επίσης να δημιουργήσουν τις δικές τους εφαρμογές στην τάξη. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, μια εφαρμογή για smartphone, “Make the Difference,” («Κάνε τη Διαφορά», αναπτύχθηκε από δύο μαθητές του Λυκείου των Σπάτων και τον καθηγητή τους. Η εφαρμογή παρέχει μια ιστορία που εξοικειώνει τους μαθητές με βασικές εκδηλώσεις της διαφθοράς μέσω ενός ταξιδιού σε όλη την Ελληνική ιστορία, ενώ περιλαμβάνει και τις τελευταίες εξελίξεις καταπολέμησης της διαφθοράς στη σύγχρονη Ελλάδα. Εκτός από την ιστορία, η εφαρμογή παρέχει ένα εκπαιδευτικό παιχνίδι όπου οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν τις ικανότητές τους κατά της διαφθοράς απαντώντας σε ερωτήσεις και λαμβάνοντας ανατροφοδότηση χρησιμοποιώντας ένα «μετρητή διαφθοράς» (Robotics Edu).

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Συμπεριφορικός τομέας Δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

Συμμετέχει στα κοινά λαμβάνοντας μέρος σε δράσεις υπέρ της ειρήνης, της δικαιοσύνης και της ακεραιότητας

U.3.3 Χρησιμοποιεί τεχνολογίες ώστε να ενημερώνεται για τα παγκόσμια ζητήματα και να συμμετέχει σε συλλογικές δράσεις

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σεβασμός της διαφορετικότητας

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή για κινητές συσκευές "Κάνετε τη διαφορά"

μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <http://robotics-edu.gr/hackathon/>

Πηγή: OECD. 2018. *Education for Integrity – Teaching on Anti-Corruption, Values and the Rule of Law*. Paris, OECD, p. -89. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (-)

Disonante

Μαθήματα: ΤΠΕ, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Χρόνος που απαιτείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους

Υλικά που χρειάζονται υπολογιστής ή φορητός υπολογιστής με σύνδεση στο Internet

Λέξεις-κλειδιά: καταπολέμηση της διαφθοράς, δεοντολογική λήψη αποφάσεων, αξίες (ενσυναίσθηση ακεραιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Το καινοτόμο εκπαιδευτικό παιχνίδι Disonante αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της UNODC για την Εκπαίδευση για τη Δικαιοσύνη (E4J) (2019). Η ονομασία «Disonante» είναι μια αναφορά στη γνωστική δυσαρμονία, η οποία εμφανίζεται όταν οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν σύνθετες επιλογές σχετικά με το τι είναι σωστό ή λάθος.

Το διαδικτυακό αυτό παιχνίδι που παίζεται από ένα άτομο στοχεύει στην προώθηση ηθικών αξιών όπως η εντιμότητα, η ενσυναίσθηση, η αφοσίωση και η ανάληψη ευθύνης για τις πράξεις μας. Όταν αντιμετωπίζει ηθικά διλήμματα, η ικανότητα του παίκτη να επιλέγει τις σωστές ενέργειες και στάσεις δοκιμάζεται αναφορικά με τη δικαιοσύνη, την πρόληψη της διαφθοράς και τη διαφάνεια.

Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να ζητήσουν από τους μαθητές να παίξουν το παιχνίδι μία ώρα την εβδομάδα ή τον μήνα ή να ενσωματώσουν αυτή τη δραστηριότητα ως συμπλήρωμα στο τέλος του μαθήματος.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L1.2 Επιλύει σημαντικά και άμεσα δεοντολογικά διλήμματα

U1.2 Επιλύει ηθικά διλήμματα με βάση την κατανόηση των συνεπειών των διαφόρων ενεργειών
Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U1.3 Αναπτύσσει ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη και αίσθηση ότι ανήκει σε μια κοινότητα
Συμπεριφορικός τομέας Δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L2.2 Αναλαμβάνει την ευθύνη για τον τρόπο με τον οποίο οι επιλογές και οι ενέργειες επηρεάζουν τον εαυτό τους και άλλους

U.3.3 Χρησιμοποιεί τεχνολογίες ώστε να ενημερώνεται για τα παγκόσμια ζητήματα και να συμμετέχει σε συλλογικές δράσεις

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Σεβασμός της διαφορετικότητας/ Κοινή Αίσθηση της Ανθρώπινης Υπόστασης, Αλληλεγγύη

Συμβουλές/Σκεφτείτε το

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει πρώτα να περιηγηθούν στην ιστοσελίδα με ολόκληρη την τάξη, ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν με τον τρόπο χρήσης της.

Πηγή: Based on UNODC. 2019. Disonante (UNODC, 2019). Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.unodc.org/e4j/en/secondary/online-games/disonante.html>

ΠΟΡΟΙ ΕΚΤΟΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Στο άρθρο αυτό, οι εκπαιδευτικοί θα βρουν καθοδήγηση σχετικά με την ενσωμάτωση των εννοιών της διαφάνειας, της δικαιοσύνης και άλλων αρχών του κράτους δικαίου στις αθλητικές και στις εκτός προγράμματος σπουδών δραστηριότητες.

Τα τελευταία χρόνια, η χρήση του αθλητισμού για τη μείωση του εγκλήματος, καθώς και για την πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού και της ριζοσπαστικοποίησης, έχει γίνει πιο διαδεδομένη, ιδίως ως παιδαγωγική πηγή για τη βελτίωση της αυτοεκτίμησης, την ενίσχυση των κοινωνικών δεσμών και την παροχή στους συμμετέχοντες ενός αισθήματος σκοπού.

Εν τω μεταξύ, οι εκτός προγράμματος σπουδών δραστηριότητες, όπως οι λέσχες τις οποίες

διαχειρίζονται οι μαθητές, επιτρέπουν στους νέους να εφαρμόζουν πιο συγκεκριμένα τη σχολική μάθηση τόσο στο ίδιο το σχολείο τους όσο στην κοινότητά τους.

Πίνακας διαφάνειας

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Οικιακή Οικονομία, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Χρόνος που απαιτείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους

Υλικά που χρειάζονται πίνακας με ποστερ, υλικό παρουσίασης

Λέξεις-κλειδιά: Λογοδοσία, συμμετοχή στα κοινά (στο σχολείο), διαφάνεια, αξίες (ακεραιότητα),

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Σκοπός αυτής της σχολικής πρακτικής από το CheckMySchool (2017), μια μη κερδοσκοπική πρωτοβουλία που αντιμετωπίζει δημόσια εκπαιδευτικά ζητήματα στις Φιλιππίνες, είναι η προώθηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στο σχολικό περιβάλλον.

Η πρακτική αυτή προέρχεται από τις Φιλιππίνες, όπου το Υπουργείο Παιδείας έχει δώσει εντολή σε όλα τα σχολεία να δημιουργήσουν έναν Πίνακα Διαφάνειας. Ο Πίνακας Διαφάνειας ενός σχολείου περιέχει τουλάχιστον πληροφορίες σχετικά με το εισόδημα, τον προϋπολογισμό και τις δαπάνες ενός σχολείου. Τοποθετείται σε εμφανές για το κοινό σημείο στο σχολείο.

Το παράδειγμα αναφέρει ότι ορισμένα σχολεία έχουν χρησιμοποιήσει τον Πίνακα Διαφάνειας για την κοινοποίηση περαιτέρω βασικών πληροφοριών σχετικά με το σχολείο, όπως το σχολικό προφίλ, οι δείκτες επιδόσεων, οι εκθέσεις των ενώσεων γονέων-εκπαιδευτικών και ένα χρονοδιάγραμμα δραστηριοτήτων.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γνωστικός τομέας: Μαθητής ενημερωμένος και κριτικά εγγράμματος

L1.1 Κατανοεί τα χαρακτηριστικά στοιχεία του κράτους δικαίου (π.χ διαφάνεια, λογοδοσία και ισότητα ενώπιον του νόμου)

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

L3.1 Συμμετέχει στην προώθηση του κοινού καλού στο σχολείο και την τοπική κοινότητα

U3.2 Συμμετέχει σε σχολικούς μηχανισμούς διακυβέρνησης (όπως τα μαθητικά εκλογικά συμβούλια και τα κοινοβούλια των νέων) και/ή σε μηχανισμούς της κοινωνίας

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αλληλεγγύη, Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ/ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΟ

Η πρακτική του Πίνακα Διαφάνειας μπορεί να διαμορφώνεται με μαθήματα σε αίθουσες διδασκαλίας και με μαθητικά έργα που αφορούν το Κράτος Δικαίου. Η CheckMySchool είναι μια μη κερδοσκοπική πρωτοβουλία με αντικείμενο εκπαιδευτικά θέματα του δημοσίου, παρέχοντας στους πολίτες των Φιλιππίνων τη δυνατότητα κινητοποίησης και συνεργασίας με τοπικά και εθνικά κυβερνητικά όργανα μέσω της διαφάνειας και της κοινωνικής λογοδοσίας.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα πρέπει να παρουσιάζεται από τον εκπαιδευτικό κατά την πρώτη συγκέντρωση όλων των τάξεων. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί από τον εκπρόσωπο των τάξεων και από τους εκπροσώπους των σχολείων (15 μελές), εξασφαλίζοντας ότι οι μαθητές θα ενημερώνονται σχετικά με τον προϋπολογισμό και τις δαπάνες των σχολείων.

Πηγή: Based on Masculino, C.J.V. 2017. Volunteers' queries raise transparency in school. CheckMySchool.org. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.checkmyschool.org/volunteers-queries-raise-transparency-in-schools/>

ΠΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ-ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ-ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Μέσω αυτών των δραστηριοτήτων, οι έφηβοι – με την υποστήριξη των γονέων και των μελών της κοινότητας – μπορούν να ενεργοποιηθούν πρακτικά διαμορφώνοντας μια κοινωνία στην οποία όλοι θα μπορούν να ζουν ειρηνικά, απλά, ασφαλείς και να έχουν μια γεμάτη ζωή.

Integrity club (Κλαμπ Ακεραιότητας)

Μαθήματα: Αγωγή του πολίτη, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνικές Επιστήμες

Εκπαιδευόμενοι στόχος Γυμνάσιο, Λύκειο

Χρόνος που απαιτείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους

Υλικά που χρειάζονται αναλώσιμα τέχνης, χαρτί, στυλό, μαυροπίνακας, χώρος συσκέψεων, σημειώσεις

Λέξεις-κλειδιά: Λογοδοσία, διαμόρφωση κοινότητας, (στο σχολείο), διαφάνεια, αξίες (ακεραιότητα),

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Αυτός ο πόρος από την Integrity Action (2016), μιας διεθνούς μη κυβερνητικής οργάνωσης που βοηθά τους πολίτες να παρακολουθούν δημόσια έργα και υπηρεσίες, συμβάλει στην εξοικείωση των μαθητών με την έννοια της ακεραιότητας και τους παρέχει επιλογές δραστηριότητας για την ανάπτυξη της ταυτότητας του δικού τους κλάμπ ακεραιότητας. Στόχος του κλαμπ είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών του σχολείου σχετικά με την ακεραιότητα και την καταπολέμηση της διαφθοράς μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων (βλ. παραδείγματα παρακάτω).

Οι μαθητές θα πρέπει να συνεργάζονται για την ανάπτυξη της ομάδας ακεραιότητας. Θα πρέπει να δημιουργήσουν λογότυπο του κλαμπ, να ορίσουν κανόνες συμμετοχής, να γράψουν έναν όρκο ή τραγούδι για το κλαμπ, να κοινοποιούν προσωπικές ιστορίες με μαρτυρίες πράξεων ακεραιότητας και να ανταλλάσσουν ιδέες για κοινοτικά έργα που μπορεί να αναλάβει η ομάδα στο πλαίσιο της προσπάθειας προώθησης της ακεραιότητας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας: μαθητής κοινωνικά συνδεδεμένος και με σεβασμό στη διαφορετικότητα

U2.2 Χρησιμοποιεί προσωπικό σύνολο αξιών και δεοντολογίας για την καθοδήγηση αποφάσεων και ενεργειών

Συμπεριφορικός τομέας: δεοντολογικά υπεύθυνος και ενεργοποιημένος

U2.3 Συνεργάζεται με τους θεσμούς και τις διαδικασίες δικαιοσύνης εντός και εκτός σχολείου

Η U3.2 συνδέεται με μηχανισμούς διακυβέρνησης στα σχολεία και/ή στην κοινωνία.

L3.1 Συμμετέχει στην προώθηση του κοινού καλού στο σχολείο και την τοπική κοινότητα

Διαθέτει κίνητρα ώστε να φροντίζει άλλους πέρα από την κοινότητα, υπό τη στενή έννοια, στην οποία ανήκει.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κοινή αίσθηση ανθρώπινης υπόστασης

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ/ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΟ

Ο διδακτικός αυτός πόρος περιλαμβάνει πολλές δραστηριότητες για τα μέλη του κλαμπ, συμπεριλαμβανομένων μαθημάτων που επικεντρώνονται στην καταπολέμηση της διαφθοράς, στη

διαφάνεια, στην ένταξη, στα δικαιώματα και τις ευθύνες και στην κοινοτική δράση. Η Integrity Action παρέχει επίσης πρόσβαση σε ένα δωρεάν διαδικτυακό παιχνίδι που ονομάζεται Integrity Game για το οποίο υπάρχει σύνδεση στην περιγραφή του σχετικού εγχειριδίου Υπάρχει ευέλικτη καθοδήγηση για τους εκπαιδευτικούς όσον αφορά τη δημιουργία των δικών τους Integrity Clubs.

Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να συνδυαστεί με τη δραστηριότητα: *Τράβηξε, Ξεκόλλησε και Τρέχα* (σελ. 54) Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνάντησης του κλαμπ, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν αυτή τη δραστηριότητα για να αποσαφηνίσουν ορισμένες έννοιες όπως η λογοδοσία, η ακεραιότητα, η διαφθορά, η δωροδοκία κ.λπ. πριν συνεχίσουν με άλλες δραστηριότητες και ενέργειες της ομάδας.

Σύνδεσμοι προς το ελληνικό πρόγραμμα σπουδών: Η δραστηριότητα αυτή θα μπορούσε να ενσωματωθεί σε όλα τα σχολεία. Στο Integrity club μπορούν να συμμετάσχουν μαθητές από όλες τις τάξεις. Δεδομένου ότι όλοι οι μαθητές θα εξοικειωθούν σταδιακά με την έννοια της καταπολέμησης της διαφθοράς, με της δεοντολογίας και με ορισμένες από τις αξίες όπως η ακεραιότητα, η δικαιοσύνη, το θάρρος, ο σεβασμός κ.λπ., θα ήταν χρήσιμο να υπάρχει ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των διαφόρων ηλικιακών ομάδων. Θα μπορούσαν να οργανωθούν μηνιαίες συνεδριάσεις όπου θα μπορούσαν να προτείνονται ιδάφορες ιδέες και πιθανά έργα. Θα μπορούσαν επίσης να διοργανώσουν ορισμένες επισκέψεις στο συμβούλιο ή στα υπουργεία, καθώς και να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες που διοργανώνει η Βουλή των Εφήβων της Ελλάδας (για περισσότερες πληροφορίες βλέπε <http://www.efivoi.gr/>).

Οι εκπαιδευτικοί που θα τεθούν επικεφαλής του integrity club μπορούν να λάβουν ιδέες από το πρόγραμμα «Δημοκρατία και Εκπαίδευση», το οποίο διοργανώνει τη Βουλή των Ελλήνων. Το πρόγραμμα αυτό προσφέρει διαδικτυακό εκπαιδευτικό υλικό και δραστηριότητες που υποστηρίζουν τη διδασκαλία δημοκρατικών αρχών και αξιών, την πολιτική εκπαίδευση και την πολιτική ιστορία. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://foundation.parliament.gr/el/dimokratia-kai-ekpaideysi>

Επιπλέον, τα μέλη του Integrity club μπορούν να αντλήσουν ιδέες από τις Μαθητικές Κοινότητες και την οργάνωση των Παιδαγωγικών Εργαστηρίων τους. Σε αυτήν τον ιστότοπο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναζητήσουν δραστηριότητες και πλήρη προγράμματα μαθημάτων δημιουργίας ισχυρών κοινοτήτων με βάση αξίες όπως ο σεβασμός, η ακεραιότητα και η δικαιοσύνη. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

http://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/Koinotites/2_1koinotites.pdf

Τα μέλη του Integrity club θα μπορούσαν να προωθήσουν διαγωνισμούς ακεραιότητας που

διοργανώνονται στην Ελλάδα και να συμμετάσχουν σε αυτούς. Τα μέλη του Integrity club μπορούν να συλλέγουν και να κοινοποιούν πληροφορίες σχετικά με αυτούς τους διαγωνισμούς μεταξύ των υπολοίπων μαθητών και να προετοιμάζουν τις συμμετοχές στους.

Πηγή: Based on Integrity Action. 2016. Integrity Clubs Manual Outline. London, Integrity Action. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

https://integrityaction.org/sites/default/files/training_materials/IntegrityClubsManualOutline_%20V2%2020%2004%202016.pdf

ΑΡΘΡΟ 4: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ

Η αξιολόγηση αποτελεί σημαντικό μέρος της διαδικασίας διδασκαλίας και μάθησης. Τα γενικότερα είδη αξιολόγησης είναι η διαγνωστική, διαμορφωτική και η αθροιστική.

Η διαγνωστική αξιολόγηση χρησιμοποιείται για την κατανόηση των βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθητών. Επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να γνωρίζουν με ποιους τομείς είναι ήδη εξοικειωμένοι οι μαθητές και τους τομείς στους οποίους απαιτείται μεγαλύτερη προσοχή. Συνήθως με τη μορφή ερευνών και προκαταρκτικών τεστ, η διαγνωστική αξιολόγηση παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τη βελτίωση της οργάνωσης των μαθημάτων.

Η διαμορφωτική αξιολόγηση αποτελεί μέρος της ίδιας της μαθησιακής διαδικασίας και συχνά λαμβάνει τη μορφή συζητήσεων, παρατηρήσεων και προβληματισμών. Οι αξιολογήσεις μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να καταλάβουν εάν υπάρχουν μαθησιακά κενά και να διαπιστώσουν εάν κάποιοι μαθητές χρειάζονται πρόσθετη υποστήριξη. Βοηθούν επίσης τον εκπαιδευτικό να λαμβάνει μελλοντικές παιδαγωγικές αποφάσεις με βάση την ανατροφοδότηση των μαθητών (UNESCO 2015, p. 57).

Η αθροιστική αξιολόγηση χρησιμεύει ως συνολική αξιολόγηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων και συχνά πραγματοποιείται στο τέλος της εκπαιδευτικής ενότητας, του εξαμήνου ή του σχολικού έτους. Αυτό το είδος αξιολόγησης έχει μακροπρόθεσμη προοπτική και διεξάγεται καλύτερα με τη χρήση διαφόρων μέσων (π.χ. περιοδικά, παρατηρήσεις, συζητήσεις, χαρτοφυλάκια). Θα πρέπει να είναι μια ολιστική αξιολόγηση της μάθησης και των δεξιοτήτων των μαθητών.

Εκτός από τους σαφώς καθορισμένους τύπους αξιολόγησης, ένας εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει διάφορες στρατηγικές που μπορούν να λειτουργήσουν με πολλούς τρόπους. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η στρατηγική K-W-L, η οποία περιλαμβάνει ορισμένα στοιχεία όλων των παραπάνω χαρακτηριστικών. Οι στρατηγικές K-W-L δεν θεωρούνται ως καθαυτή στρατηγική αξιολόγησης, πρόκειται περισσότερο για καθοδηγητικό εργαλείο μέσω της νέας μάθησης. Τα γράμματα τα οποία την συναποτελούν είναι όσα γνωρίζει ο μαθητής (K), όσα θέλει να γνωρίζει (W), όσα έχει μάθει (L) για ένα θέμα και μπορεί να τα χρησιμοποιήσει πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από μια μαθησιακή εμπειρία ανεξάρτητα από το πόσο σύντομη (ένα μόνο μάθημα) ή μεγαλύτερης διάρκειας (ερευνητικά έργα) μπορεί αυτή να είναι. Είναι ένα διάγραμμα τριών στηλών που μπορούν να συμπληρωθούν πριν και μετά από ένα νέο μάθημα. Μπορεί να χρησιμεύσει όχι μόνο ως σύνδεση μεταξύ προγενέστερων και τρεχουσών μαθησιακών διαδικασιών αλλά και ως χρήσιμο εργαλείο αξιολόγησης. Η απλότητα της μεθόδου αυτής, η ταχύτητα με την οποία εφαρμόζεται, οι πολλές δυνατότητες προσαρμογής στις διάφορες μαθητικές ηλικίες και στα σχολικά μαθήματα, καθώς και το ότι δεν χρειάζεται πολύπλοκους διδακτικούς πόρους, έχουν καταστήσει τη διαδικασία αυτή αποτελεσματικό εργαλείο της εκπαιδευτικής κοινότητας από το 1986, όταν η Donna Ogle τη δημιούργησε για πρώτη φορά (Ogle, 1986).

4.1 Προσεγγίσεις της αξιολόγησης

Η χρήση διαφόρων ειδών αξιολογήσεων παρέχει μια πληρέστερη εικόνα της μαθησιακής προόδου. Ορισμένες βασικές προσεγγίσεις αξιολόγησης που αφορούν την Εκπαίδευση για την Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη είναι οι εξής:

α) Αυτοαξιολόγηση

Όταν οι μαθητές αξιολογούν τους εαυτούς τους, αναπτύσσουν επίγνωση σχετικά με τη δική τους κατανόηση των θεμάτων (IBE-UNESCO, 2017). Το γεγονός αυτό τους ενθαρρύνει να εξετάσουν αντικειμενικά και κριτικά τη δουλειά τους, ιδίως όταν πραγματοποιούνται με θεματολογικές ενότητες που έχουν αναπτυχθεί από κοινού με τους εκπαιδευτικούς. Εάν αυτό γίνεται τακτικά, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν μια αίσθηση της διαχρονικής τους προόδου.

β) Εκπαιδευτικά περιοδικά

Τα μαθητικά περιοδικά αποτελούν για τους μαθητές μια ευκαιρία να αναστοχαστούν ενδελεχώς τα της μάθησής τους. Η χρήση των περιοδικών είναι καλύτερα να γίνεται στο τέλος του μαθήματος με ερωτήσεις από τον εκπαιδευτικό που υποβάλλονται για να κατευθύνουν τους μαθητές. Τα περιοδικά αυτά πρέπει να είναι ιδιωτικά, ώστε οι μαθητές να μπορούν να αισθάνονται ασφαλείς, αναπτύσσοντας ειλικρινείς και ανοικτές σκέψεις. Ακόμη και αν οι εκπαιδευτικοί δεν διαβάζουν αυτά

τα περιοδικά, οι μαθητές, έχοντας στη διάθεσή τους τον χρόνο και τον χώρο για να προβληματιστούν σχετικά με τη μάθηση τους, αναπτύσσουν αυτεπίγνωση σχετικά με τις γνώσεις, τις αξίες και τις δεξιότητες που κατέχουν, καθώς επίσης και για τον τρόπο με τον οποίο θεωρούν τον εαυτό τους μέσα στον κόσμο.

γ) Αξιολόγηση από ομοίους

Η αξιολόγηση από ομοίους τους επιτρέπει στους μαθητές να ελέγχουν αμοιβαία τις εργασίες τους και να παρέχουν ανατροφοδότηση και ιδέες βελτίωσης. Η παροχή και η λήψη εποικοδομητικής ανατροφοδότησης αποτελεί σημαντική δεξιότητα ζωής, η οποία πρέπει πρώτα να διδάσκεται. Όπως ακριβώς και η αυτοαξιολόγηση, οι μέθοδοι αξιολόγησης από ομοίους ενισχύουν τη μάθηση, με την έννοια ότι ο μαθητής αναλαμβάνει ενεργό και συμμετοχικό ρόλο. Αμφότερα τα είδη αξιολόγησης δημιουργούν σημαντικές δεξιότητες κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης, όπως η δικαιοσύνη και η ικανότητα ήρεμης επικοινωνίας με άλλα άτομα.

δ) Παρατήρηση

Η σύνδεση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με τη διαμορφωτική αξιολόγηση κατά τη διάρκεια των καθημερινών εργασιών στην αίθουσα διδασκαλίας θα μπορούσε να προσαρμοστεί προς κοινωνικοσυναισθηματικές και συμπεριφορικές δεξιότητες. Για παράδειγμα, κατά την παρακολούθηση μιας ομαδικής εργασίας, ένας εκπαιδευτικός μπορεί να αξιολογήσει την ικανότητα των μαθητών να επικοινωνούν, να συνεργάζονται και να προωθούν τις ικανότητες επίλυσης διενέξεων. Ικανότητες όπως η ενσυναίσθηση και ο σεβασμός της διαφορετικότητας θα μπορούσαν να αξιολογηθούν μέσω της παρατήρησης της διάδρασης εκπαιδευτικού - μαθητή και μαθητή - μαθητή. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορούν να διαμορφωθούν οι δραστηριότητες και οι ενότητες αξιολόγησης ικανοτήτων και, ως προς αυτό, η ανάλυση των λειτουργικών ενοτήτων μάθησης για τους σκοπούς της ευθυγράμμισης τους με τα μαθησιακά αποτελέσματα του Κράτους Δικαίου είναι ένα απαραίτητο πρώτο βήμα.

ε) Χαρτοφυλάκιο

Τα χαρτοφυλάκια είναι συλλογές εργασίας μαθητών σπουδαστών και μπορούν να περιλαμβάνουν δημιουργικό έργο, ολοκληρωμένα έργα και άλλα δείγματα, είναι δε πολύ αποτελεσματικά όταν εξετάζονται προσεγγίσεις της Εκπαίδευσης στην Παγκόσμια Ιδιότητα του Πολίτη με βάση τις τέχνες. Παρέχουν μια ολιστική προσέγγιση για την κατανόηση της διαχρονικής προόδου των μαθητών. Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τουλάχιστον ένα μέρος της εργασίας που θέλουν στο χαρτοφυλάκιο τους, ώστε να έχουν ένα αίσθημα κυριότητας.

στ) Έργα:

Έργα τα οποία έχουν μαθητές ως επικεφαλής αποτελούν σημαντικό τρόπο γνωστικής, κοινωνικοσυναισθηματικής και συμπεριφορικής ανάπτυξης. Για παράδειγμα, τα ομαδικά έργα στα

οποία συμμετέχουν τοπικές κοινότητες μπορούν να οικοδομήσουν και να βελτιώσουν τις δεξιότητες στην κριτική σκέψη, την επίλυση προβλημάτων, την επικοινωνία, την υπεράσπιση και την κατανόηση των διαφόρων μηχανισμών πολιτικής δράσης και/ή πολιτικής δέσμευσης.

Πλαίσιο 2: Κατευθυντήριες γραμμές του ΟΑΣΕ/ODIHR) για την αξιολόγηση των μαθητών στην εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Σύμφωνα με τις αξίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι αξιολογήσεις μάθησης θα πρέπει να εμπνέονται από τις ακόλουθες αρχές:

- Οι μαθητές αξιολογούνται επίσης (και βαθμολογούνται όταν είναι δυνατόν) για τα γνωστικά επιτεύγματα και τις εκπαιδευτικές ικανότητες που αποκομίζουν στις δεξιότητες ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να παρακολουθούν ανεπίσημα τις αλλαγές στη στάση των μαθητών, μολονότι αυτές δεν αποτελούν βάση βαθμολόγησης.
- Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή αξιολογήσεων, καθώς επίσης στην ενδελεχή εκτίμηση της δικής τους εργασίας που αποτελεί σημαντικό μέρος της μαθησιακής τους διαδικασίας.
- Η επίσημη ή ανεπίσημη αξιολόγηση της προόδου των μαθητών, πραγματοποιείται σε τακτική βάση.
- Οι αξιολογήσεις έχουν σχεδιαστεί για υποστήριξη της μάθησης και με ανατροφοδότηση σχετικά με τομείς οι οποίοι χρήζουν βελτίωσης, ενώ τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στους μαθητές και συζητούνται μαζί τους.
- Τα επιτεύγματα των μαθητών αναγνωρίζονται και τους αποδίδεται η δέουσα αξία.
- Οι μέθοδοι αξιολόγησης για μεμονωμένους μαθητές ή ομάδες μαθητών θεωρούνται δίκαιες, αξιόπιστες και μη απειλητικές για τους εκπαιδευόμενους και διεξάγονται υπό καθεστώς διαφάνειας και δίκαιης μεταχείρισης.
- Τα μέσα αξιολόγησης ποικίλλουν, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, διαγωνισμάτων (τεστ), δοκιμίων, προσομοιώσεων, μαθησιακών ημερολογίων, χαρτοφυλακίων, εργασιών που αφορούν διάφορα έργα, καθώς επίσης και διαδικασιών αυτοαξιολόγησης και αξιολόγησης από ομοίους.
- Οι αξιολογήσεις είναι κατάλληλες για το εκάστοτε πλαίσιο μάθησης και για την ηλικία και τις ικανότητες των μαθητών, ενώ υπάρχει μέριμνα για μαθητές που βρίσκονται σε ευάλωτη θέση και για μαθητές με αναπηρίες

Πηγή: ΟΟΣΑ/ODIHR (2012) σ. 35-36.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abbas, H. 2017. *The Cultural Map: A Tool for Development and Peacebuilding*. Arab Reform Initiative. <https://www.arab-reform.net/en/node/1086> (Accessed 2 July 2019.)
- ActionAid. 2003. Get Global! A skills-based approach to active global citizenship, Key stages three & four. (Section I , Get global steps). London, ActionAid, p. 45. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: <https://www.oxfam.org.uk/education/resources/get-global> (πρόσβαση στις 13 Ιανουαρίου 2019.)
- Amnesty International. 2017. *Human Rights Friendly School: A Toolkit*. London, Amnesty, p. 11. <https://www.amnesty.org/en/documents/pol32/6609/2017/en/> (Accessed 1 October 2018.)
- Amnesty International. 2018. *Write for Rights 2018 – A Human Rights Education Toolkit for Educators*. London, Amnesty International. <https://www.amnesty.org/en/documents/pol32/8969/2018/en/> (Accessed 13 January 2019.)
- Arigatou Foundation. 2008. *Learning to Live Together: An Intercultural and Interfaith Programme for Ethics Education*. Geneva, ATAR Roto Presse SA, pp. 93 and 177.
- [https://learning.educatetogether.ie/pluginfile.php/19696/mod_resource/content/1/Learning %20to%20Live%20Together%20Inter%20faith%20programme.pdf](https://learning.educatetogether.ie/pluginfile.php/19696/mod_resource/content/1/Learning%20to%20Live%20Together%20Inter%20faith%20programme.pdf)
- Bowman, E.W. 2017. *Training Manual on Human Rights for Former Political Prisoners of Myanmar*. Washington, DC, RFK Human Rights, p. 22. <https://rfkhumanrights.org/assets/documents/Versione-Inglese-Finale-1-1.pdf> (Accessed 29 January 2019.)
- Chambers 21 st Century Dictionary (1999). Edinburgh, Chambers.
- Cybercronix [webpage] : <https://ec.europa.eu/jrc/en/research-topic/security-privacy-and-data->

protection/cyber-chronix

Council of Europe and PHZH - International Projects in Education. 2008. *Teaching Democracy: A collection of models for democratic citizenship and human rights education* (EDC/HRE). Vol 6. Gollob, R. and Krapf, P. (eds). Council of Europe Publishing, pp. 51–52. <https://www.living-democracy.com/textbooks/volume-6/> (Accessed 14 January 2019.)

Council of Europe. 2009. *Compasito: Manual on Human Rights Education for Children*. N. Flowers (ed). Budapest, Council of Europe Directorate of Youth and Sport, pp. 103–108. <http://www.eycb.coe.int/compasito/pdf/Compasito%20EN.pdf> (Accessed 20 October 2018.)

Council of Europe. 2015. *Compass: Manual για τη Human Rights Education for Young People*. Strasbourg, Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/compass/throwing-stones> (Accessed 14 January 2019.)

Black, B. 2018. *École Citoyenne*. <https://ecolecitoyenne.org/outils/regles/> (Accessed 2 September 2019.)

Edu-Gate Ασφάλεια στο Διαδίκτυο, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ελλάδα, [ιστοσελίδα]: http://edugate.minedu.gov.gr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=23&Itemid=126

Ethical & Moral Dilemmas for Classroom Discussion: THE DAILY DILEMMA ARCHIVE [webpage] <https://www.goodcharacter.com/the-daily-dilemma/>

Equitas. 2015. *Child Rights Fortune Teller*. Montreal, Equitas. <https://equitas.org/wp-content/uploads/2014/06/PIF-child-rights-fortune-teller.pdf> (Accessed 28 January 2019.)

Facing History and Ourselves. 2018. *Empathy through Game Play*. Brookline, MA, Facing History and Ourselves. <https://www.facinghistory.org/resource-library/empathy-through-game-play> (Accessed 15 January 2019.)

Fake news. [webpage] : <https://saferinternet4kids.gr/video/fake-news-2/>

Flowers, N., Tolman, J., Bernbaum, M., και Rutelium-Palmer, K. 2000. *The Human Rights Education εγχειριδίου Effective Practices for Learning, Action and Change*. Minneapolis, Human Rights Resource Center, University of Minnesota. <http://hrlibrary.umn.edu/edumat/hreduseries/hrhandbook/activities/18.htm> (Accessed 29 January 2019.)

- Generation Human Rights. 2014. *Sex Trafficking is Worldwide. Lesson One*. New York. <http://www.generationhumanrights.org/thp-sex-trafficking-module/> (Accessed 29 January 2019.)
- Generation Human Rights and Robert F. Kennedy Human Rights. 2016. *The Refugee*. Brooklyn, Generation Human Rights and Washington, DC, RFK Human Rights. <http://www.generationhumanrights.org/the-refugee-unit/> (Accessed 29 January 2019.)
- IBE-UNESCO. 2017. *Inclusive Student Assessment*. Geneva, IBE-UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000250054> (Accessed 16 January 2019.)
- IDP Foundation, Inc. 2018. *Module 4 : Developing and Teaching with Creative Low Cost Resources* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=xVZaeVjaZF8&list=PLtbHivrgX6Jx0y7n4SM72TCiqih9lvRnh&index=4> (Accessed 4 July 2019.)
- Instituto Provundo. 2011. *Em seu Lugar [In their place]*. Sao Paulo: Promundo. <https://promundoglobal.org/resources/em-seu-lugar/> (Accessed 4 Φεβρουάριος 2019.)
- Instituto Provundo. 2016. *Education and Sports for Equality*. Rio de Janeiro, Instituto Promundo, p. 80. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση: https://promundoglobal.org/wp-content/uploads/2016/07/PraticandoEsporte_Guia_24MAI.pdf
- Integrity Action. 2016. *Integrity Clubs Manual Outline*. London, Integrity Action. https://integrityaction.org/sites/default/files/training_materials/IntegrityClubsManualOutline_%20V2%2020%2004%202016.pdf (Accessed 28 January 2019.)
- International Center for Alcohol Policies. 2013. *Human Total: A Violence Prevention Learning Resource*. Washington, DC, International Center for Alcohol Policies. <http://esem.org.mk/en/pdf/Najznachaini%20vesti/2014/3/Human%20Total%20-%20A%20Violence%20Prevention%20Learning%20Resource%20-%20FINAL%20-%20revised%20August%202013.pdf> (Accessed 15 January 2019.)
- Karuna Center for Peacebuilding. 2013. *A Trainer's Guide to Inter-faith Peacebuilding in Sri Lanka*. Amherst, MA, Karuna Center for Peacebuilding. <http://www.karunacenter.org/uploads/9/6/8/0/9680374/karunacenter-inter-faith-tot-guide-2013.pdf> (Accessed 14 January 2019.)
- Masculino, C. 2017. Volunteers' queries raise transparency in school. CheckMySchool.

<https://checkmyschool.org/volunteers-queries-raise-transparency-in-schools/> (Accessed 26 January 2019.)

Make the difference: <http://robotics-edu.gr/hackathon/>

McLaughlin, K.A. and Brilliant, K.J. 1997. *Healing the Hate: A National Hate Crime Prevention Curriculum for Middle Schools*. Newton, MA, Education Development Center and Rockville, MD, Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/165479.pdf> (Accessed 20 April 2019.)

Minero Emelina. 2017. *13 Powerful SEL Activities*. Edutopia. <https://www.edutopia.org/article/13-powerful-sel-activities-emelina-minero> (Accessed 28 January 2019.)

Norman, Richard (1998). *The Moral Philosophers*. Oxford: Oxford University Press.

OSCE/ODIHR. 2012. *Guidelines for Human Rights Education in Secondary School Systems*. Warsaw, OSCE/ODIHR, pp. 35-36. <https://www.osce.org/odihr/93969> (Accessed on 5 July 2019.)

OECD. 2018. *Education for Integrity – Teaching on Anti-Corruption, Values and the Rule of Law*. Paris, OECD, p. 27. <https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf>

(Accessed 14 January 2019.)

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (pp 66-).

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (29)

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (σελίδα 41).

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (pp 88-)

<https://www.oecd.org/governance/ethics/education-for-integrity-web.pdf> (σελίδα 64)

OECD. 2018. *Έργο Ελλάδας-ΟΟΣΑ: Τεχνική Υποστήριξη Μελέτης Σκοπιμότητας κατά της Διαφθοράς για Εκπαίδευση Ακεραιότητας στην Ελλάδα*.

Ogle, D. M. (1986). K-W-L: A Teaching Model That Develops Active Reading of Expository Text. *The Reading Teacher*, 39(6), 564–570. <http://www.jstor.org/stable/20199156>

Oxfam. 2015. *Global Citizenship in the Classroom: A guide for teachers*. Oxford, Oxfam Education, pp. 19. Ολοκληρωμένες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον πόρο μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση:

<https://www.oxfam.org.uk/education/resources/global-citizenship-in-the-classroom-a-guide-for-teachers> (Accessed 13 January 2019.)

Public Legal Education Association of Saskatchewan, Inc. 2006. *Just law: Teaching youth about the law in their lives*. Saskatchewan, PLEA. <http://docs.plea.org/pdf/JustLawTeachers.pdf> (Accessed 4 June 2019.)

Sentencing Council. 2019. *Information for teachers: Understanding criminal sentencing in England and Wales – resources for teachers*. London, The Sentencing Council for England and Wales, The Royal Courts of Justice. <https://www.sentencingcouncil.org.uk/about-sentencing/information-for-teachers/> (Accessed 14 January 2019.)

Social Experiment. https://www.youtube.com/watch?v=7I18UOMcFZA&ab_channel=videoafipnisis

Republic of El Salvador Ministry of Education, Science and Technology. 2019. *Disfruta y Cudate en Internet*. <http://www.miportal.edu.sv/recomendaciones-y-buenas-practicas-para-el-uso-de-internet/> (Accessed 15 March 2019).

Robert F. Kennedy Human Rights. 2016. *Speak Truth to Power: A Guide to Defending Human Rights*. Washington, DC, RFK Human Rights. <https://rfkhumanrights.org/assets/documents/Malala-Yousafzai062018.pdf> (Accessed 10 Μάρτιος 2019.)

SafeInternet4kids, Ελλάδα, [ιστοσελίδα]: <https://saferinternet4kids.gr/>

Shakespeare William. 2020. *King Lear*.

https://www.youtube.com/watch?v=fPL2ThP2lvs&ab_channel=BobJonesUniversity

Street Law, Inc. Undated. High School Law Course. <https://www.sentencingcouncil.org.uk/about-sentencing/information-for-teachers/> (Accessed 14 January 2019.)

Spot and fight disinformation. 2021. [webpage] <https://europa.eu/learning-corner/spot-and-fight-disinformation>

Taranto Law Association. 2018. *Legal Guide Between the School Desks (Guida Giuridica tra i Banchi di Scuola)*. https://www.oravta.it/site/images/pubblicazioni_vdm/Guida_Giuridica_sec.pdf (Accessed 11 January 2019.)

The Danish Institute for Human Rights. 2013. *The Human Rights Education Toolbox*. Copenhagen, The

- Danish Institute for Human Rights, pp. 94–97. <https://www.humanrights.dk/publications/the-human-rights-education-toolbox>
(Accessed 13 January 2019.)
- Tiri & Aga Khan Development Network Civil Society Programme. 2009. *A Tasty Project*. https://integrityaction.org/sites/default/files/training_materials/A_Tasty_ProjectEng.pdf
(Accessed 4 February 2019.)
- <http://www.richardholloway.org/wp-content/uploads/2019/01/Lilina-Cant-Cook-Books-Company-Africa-English.pdf>
- UNESCO 2004. *Changing Teaching Practices: Using curriculum differentiation to respond to students' diversity*. Paris, UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001365/136583e.pdf>
(Accessed 18 March 2019.)
- UNESCO 2014. *Teaching Respect for All: Implementation guide*. Paris, UNESCO, pp. 213–215. <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002279/227983e.pdf> (Accessed 14 January 2019.)
- UNESCO 2015. *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*. Paris, UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232993?posInSet=1&queryId=ce7a17f4-d721-4ad9-8878-7712ad7f6189> (Accessed 5 December 2018.)
- UNODC 2015. *The Doha Declaration: Promoting a culture of lawfulness. E4J University Module Series: Integrity & Ethics*. Doha, UNODC, exercise 3.
- <https://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html>
- UNESCO 2016. *A Teacher's Guide on the Prevention of Violent Extremism*. Paris, UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000244676> (Accessed 15 July 2019.)
- UNESCO 2017. *Making textbook content inclusive: A focus on religion, gender, and culture*. Paris, UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247337> (Accessed 12 Σεπτέμβριος 2019.)
- UNESCO 2018. *Global Citizenship Education: Taking it Local*. Paris: UNESCO <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002654/265456e.pdf> (Accessed 16 December)
- UNESCO και UNODC. 2019. *Strengthening the Rule of Law through Education: A Guide for Policymakers*. Paris, UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000366771> (Accessed 11 March 2019.)

UNODC (2019). *Disonante*, <https://www.unodc.org/e4j/en/secondary/online-games/disonante.html>

UNESCO Bangkok. 2006. *Practical Tips for Teaching Large Classes: A Teacher's Guide*. Embracing Diversity: A Toolkit for Creating Inclusive, Learning-Friendly Classrooms, Specialized Booklet 2. Bangkok, UNESCO. <http://unesco.org.pk/education/icfe/resources/res15.pdf> (Accessed 4 Φεβρουάριος 2019.)

UNESCO-IICBA . 2017. *Transformative pedagogy for peace-building: A guide for teachers*. Ethiopia: UNESCO, pp. 56- 57. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261349> (Accessed 28 January 2019.)

UNODC 2018. Promoting the rule of law through Model United Nations. <https://www.unodc.org/e4j/en/model-united-nations/index.html> (Accessed 13 January 2019.)

EA (2019). *E4J University Module Series: Integrity & Ethics*. <https://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html> (exercice 3)

Αριστοφάνης. 1999. *Όρνιθες*.

https://www.youtube.com/watch?v=n53HW047S8k&t=305s&ab_channel=%E1%BD%88%CF%81%CE%AD%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%82%CE%A0%CF%85%CE%BB%CE%B1%CF%81%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CF%82

Βουλή των Εφήβων:[ιστοσελίδα]

<http://www.efivoi.gr/>

Βουλή των Ελλήνων:[ιστοσελίδα]

<https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Ekloges/>

Γωνιά μάθησης. Ευρωπαϊκή Ένωση [webpage]<https://europa.eu/learning-corner/spot-and-fight-disinformation>

Εδωσα Φακελάκι. [webpage] :

Ελληνική Αρχή Διαφάνειας. [ιστοσελίδα] <https://aead.gr/>

Επιβράβευση των παιδιών που διακρίθηκαν στον Διαγωνισμό Ζωγραφικής και Ποίησης κατά της Διαφθοράς. 2021. Κύπρος

<https://inbusinessnews.reporter.com.cy/business-lifestyle/article/267478/epibrabefsi-ton-paidion->

proy-diakrithikan-ston-diagnismo-zogafikis-kai-poiisis-kata-tis-diafthoras

Κοτζιά Μ. 2015. *Υγεία και πείνα την περίοδο της κατοχής*.

Νικολαΐδου Σοφία. 2012. *Χορεύουν οι Ελέφαντες*. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ.

http://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/Koinotites/2_0koinotites.pdf

Μαθητικές Κοινότητες. [webpage]

http://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/Koinotites/2_1koinotites.pdf

~~Η μηχανή του χρόνου. (n.d. Α). ανακτήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 2020, <https://www.ertflix.gr/ert1/mixani-tou-xronou/04fev2020-i-michani-toy-chronoy-theodoros-kolokotronis/>~~

Περικλής. 2009. https://www.youtube.com/watch?v=3p5-4e2a8fE&ab_channel=12POSEIDON12

το Χαμόγελο του Παιδιού. 2017α *Παίξε Παντομίμα* <https://www.prepei.eu/gr/en/e-games/charades/>

http://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/Koinotites/2_0koinotites.pdf

Παράρτημα Ιδέες προσαρμογής

Πλαίσιο 3. Προσαρμογή για τάξεις μεγάλου μεγέθους ²	
Στρατηγικές ομαδικής συζήτησης	Αντί να υποβάλετε μια ερώτηση σε ολόκληρη την τάξη και στη συνέχεια να απαντά ένας μαθητής τη φορά: Να θέσετε μια ερώτηση σε όλους τους μαθητές Στη συνέχεια, ζητήστε τους να συζητήσουν το θέμα σε ζευγάρια ή σε μικρές ομάδες Η ομάδα να κοινοποιήσει το αποτέλεσμα στην ολομέλεια της τάξης
Εργασίες σε μικρές ομάδες	Εάν ένας διδακτικός πόρος χρησιμοποιεί μια δραστηριότητα ρόλων ή έργου που προορίζεται για μικρό αριθμό μαθητών: Με βάση τον αριθμό αυτό χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα μπορεί να ακολουθήσει τις ίδιες οδηγίες και ο εκπαιδευτικός μπορεί να εναλλάσσεται μεταξύ των ομάδων ακούγοντας και συμβουλευόντας κάθε ομάδα. Στη συνέχεια, ο δάσκαλος καλεί τις ομάδες μαζί για συζήτηση

² UNESCO Bangkok, 2006

Δημιουργική χρήση του χώρου	Για να υλοποιήσετε διδακτικούς πόρους με μεγάλη διάδραση μεταξύ μαθητών σε αίθουσα διδασκαλίας που υπάρχουν πολλά άτομα: Απομακρύνετε τα περιττά έπιπλα από την αίθουσα Αποθηκεύστε τα υλικά εκεί όπου είναι εύκολα προσβάσιμα μέχρι να τα χρειαστείτε Πραγματοποιήστε μια δραστηριότητα σε εξωτερικό χώρο σε ένα ανοικτό γήπεδο ή αυλή ή σε άλλο σχολικό χώρο, όπως σε ένα χολ ή γυμναστήριο
--------------------------------	---

Πλαίσιο 4. Προσαρμογή για διαθεσιμότητα των υλικών³

Επαναχρησιμοποίηση και τοπικά διαθέσιμα υλικά	Εάν δεν διατίθενται φωτοαντιγραφικά ή εκτυπωτικά μηχανήματα, τυπώστε ή γράψτε σε ανθεκτικό χαρτί ή κάρτα και πλαστικοποιήστε την αν είναι δυνατόν ώστε τα υλικά να μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν Δημιουργήστε πίνακες και κομμάτια παιχνιδιών, παζλ, εκπαιδευτικές κάρτες και άλλα εκπαιδευτικά βοηθήματα χρησιμοποιώντας καθημερινά υλικά – κουτάκια αναψυκτικών, καπάκια από μπουκάλια, χαρτόκουτα, πλαστικά μπουκάλια κ.λ.π.
Εναλλακτικές λύσεις στην τεχνολογία	Αντί να ζητάτε από τους μαθητές να πληκτρολογούν, ας γράψουν σε χαρτί Καλέστε μέλη της κοινότητας που κατέχουν τις γνώσεις που χρειάζεστε ως εναλλακτική λύση στην διαδικτυακή έρευνα ή στην έρευνα στη βιβλιοθήκη. Αν ένας εκπαιδευτικός δεν μπορεί να προβάλει ένα βίντεο, ας δοκιμάσει να δημιουργήσει με τους μαθητές μια δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλων που δείχνει ή παρουσιάζει μια ανάλογη περίπτωση ή ιστορία

³ Ίδρυμα IDP 2018

Πλαίσιο 5. Προσαρμογή για πολιτιστική εξοικείωση⁴

Αλλαγές περιεχομένου	Μεγάλο μέρος του απλού περιεχομένου μπορεί συνήθως να αλλάξει χωρίς να επηρεαστούν τα μαθησιακά αποτελέσματα. Ορισμένα παραδείγματα είναι τα εξής: Ονομασίες (χαρακτήρες και ονόματα τοποθεσίας) Τρόφιμα και ρούχα Εικόνες που σχετίζονται με τη διεύθυνση του χώρου και τους χαρακτήρες
Αλλαγές ιστορίας, τέχνης και παιχνιδιού	Σε ορισμένες περιπτώσεις, ένας διδακτικός πόρος μπορεί να επικεντρώνεται σε κείμενο, ιστορία, παιχνίδι, ή έργα τέχνης με τα οποία δεν υπάρχει εξοικείωση και αναφέρεται σε περιοχή ή πολιτισμό της αλλοδαπής. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αντικαταστήσουν τα παραπάνω με ένα τοπικό ισοδύναμο, όπως μια ιστορία που έχει παρόμοια πλοκή ή μαθήματα, ή έργα τέχνης με παρόμοιο περιεχόμενο.
Ευαισθησία σε τοπικούς κανόνες	Στις ιστορίες, στις εικόνες και στα κείμενα των διδακτικών πόρων μπορεί να περιλαμβάνονται άτομα που συμπεριφέρονται με τρόπους που δεν θεωρούνται κατάλληλοι στην τοπική κοινωνία. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συζητήσουν αυτήν την πολιτιστική διαφορά με τους μαθητές ή να αλλάξουν το κείμενο όπως περιγράφεται παραπάνω στην «πολιτιστική εξοικείωση»,

Πλαίσιο 6. Προσαρμογή για τοπική συνάφεια

Αλλαγές θεσμικών οργάνων και διαδικασιών	Επειδή τα θέματα του Κράτους Δικαίου περιλαμβάνουν συχνά τη συζήτηση περί θεσμικών και πολιτικών διαδικασιών, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να αντικαθιστούν συχνά τις ονομασίες τοπικών θεσμών, όπως η αστυνομία και τα δικαστήρια, ή να περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα έχουν πρόσβαση στην αστυνομία, στα δικαστήρια και στις κυβερνητικές υπηρεσίες
--	--

⁴ UNESCO, 2018

	στην τοπική κοινωνία.
Η ισχύς του Κράτους Δικαίου στην κοινωνία	Είναι σημαντικό για τους εκπαιδευτικούς να επιδεικνύουν ευαισθησία για την πορεία του Κράτους Δικαίου την οποία τόσο οι ίδιοι όσο και οι μαθητές τους βιώνουν στην κοινωνία τους. Για παράδειγμα, όταν το Κράτος Δικαίου είναι αδύναμο, η διαφθορά είναι κοινός τόπος, και/ή η βία και το έγκλημα είναι συχνά φαινόμενα, ένας εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει διδακτικούς πόρους που επικεντρώνονται σε αξίες και δεξιότητες του τύπου «να κάνουμε το καλό», σεβόμενος τα δικαιώματα των άλλων και προσπαθώντας να κατευνάσει τα πνεύματα αντί να επικεντρώνει τη διδασκαλία του στην ικανότητα των πολιτών να διαδηλώνουν ή να διαμαρτύρονται για την αδικία.
Πλαίσιο 7. Προσαρμογή για διαφορετικούς μαθητές, τρόπους και ικανότητες εκμάθησης ⁵	
Επίπεδο ανάγνωστικής ικανότητας των μαθητών	Πολλοί εκπαιδευτικοί πόροι περιλαμβάνουν δραστηριότητες στις οποίες οι μαθητές πρέπει να διαβάζουν κείμενο. Εξετάστε τις απαιτήσεις ανάγνωσης πριν χρησιμοποιήσετε ένα διδακτικό πόρο για να αποφασίσετε εάν το κείμενο είναι κατάλληλο για το επίπεδο ή τα επίπεδα αναγνωστικής ικανότητας των μαθητών. Για την προσαρμογή του επιπέδου αναγνωστικής ικανότητας για τους μαθητές μπορείτε ως εκπαιδευτικοί: Να απλοποιήσετε εσείς οι ίδιοι τη γλώσσα. Να φέρετε απλούστερα ή πιο περίπλοκα κείμενα σχετικά με το ίδιο θέμα Να διαβάστε δυνατά στην τάξη ή να ζητήσετε από τους μαθητές με υψηλότερα επίπεδα αναγνωστικής ικανότητας να διαβάσουν δυνατά για τους συμμαθητές τους.

⁵ UNESCO, 2004

Προσαρμογές του τρόπου μάθησης	Σε κάθε τάξη, οι εκπαιδευτικοί θα έχουν μαθητές με ευρύ φάσμα τρόπων μάθησης. Ορισμένοι μαθαίνουν καλύτερα οπτικά, άλλοι με την ανάγνωση ή με τη λύση προβλημάτων. Ορισμένοι μαθητές μαθαίνουν καλύτερα από μόνους, ενώ άλλοι τα πηγαίνουν καλύτερα όταν εργάζονται σε ομάδες. Επιλέξτε διδακτικούς πόρους με μια σειρά δραστηριοτήτων, ώστε οι μαθητές να έχουν πολλές ευκαιρίες να μάθουν το περιεχόμενο με διαφορετικούς τρόπους.
Ειδικές διευθετήσεις για μαθητές με ειδικές ανάγκες	Για τους μαθητές που πάσχουν από γνωστή αναπηρία ή που δυσκολεύονται με ορισμένα είδη μαθησιακών καθηκόντων, προσαρμόστε τις δραστηριότητες ανάλογα με τις εκάστοτε ειδικές ανάγκες τους. Για παράδειγμα: Ακολουθήστε οποιεσδήποτε διευθετήσεις ή τροποποιήσεις τις οποίες οι μαθητές αυτοί λαμβάνουν συνήθως μέσω ενός ατομικού εκπαιδευτικού προγράμματος, εάν ισχύει. Επιτρέψτε τους να λάβουν επιπλέον βοήθεια από κάποιον που μπορεί να βοηθήσει ή από ένα συμμαθητή τους σχετικά με εργασίες ανάγνωσης και γραφής. Φροντίστε για περισσότερη οπτική υποστήριξη (εικόνες και σύμβολα) για όσους έχουν χαμηλό επίπεδο αναγνωστικής ικανότητας ή μικρότερη γνώση της γλώσσας παροχής των οδηγιών.

Πλαίσιο 8. Προσαρμογή στη γλώσσα

Γλώσσα αυθεντικού υλικού (με τη χρήση αυθεντικού υλικού)	Πολλές από τις πηγές και τις δραστηριότητες που αναφέρονται σε αυτόν τον οδηγό είναι στα Αγγλικά ή σε άλλη γλώσσα. Αυτό το πολύτιμο υλικό μπορεί ωστόσο να προσαρμοστεί ή να χρησιμοποιηθεί με διάφορους τρόπους από τον εκπαιδευτικό. Για παράδειγμα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς Αγγλικής γλώσσας ως διδακτικό υλικό για νέο λεξιλόγιο ή ορολογία. Επίσης, οι ίδιοι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιούν σύντομες παραγράφους ή προτάσεις ως άσκηση μετάφρασης. Μια υποδειγματική δραστηριότητα για την παραπάνω πρόταση μπορεί να είναι η «κάρτα δικαιωμάτων του παιδιού» (σελ.29) που παρέχει εικόνες και σύντομες προτάσεις. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί και άλλο υλικό, όπως βίντεο και ήχος, ως διδακτικό υλικό. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ετοιμότητα των μαθητών στην ξένη γλώσσα. Επίσης, πρόκειται μάλλον για προσαρμογή που είναι καταλληλότερη για όσους διδάσκουν μαθητές των τελευταίων ετών του λυκείου. Εάν οι μαθητές
--	---

	δεν είναι έτοιμοι, ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσαρμόσει τη διάρκεια και τη δυσκολία του εκπαιδευτικού υλικού. Έτσι, σε μια σύντομη παράγραφο, μπορεί να ζητηθεί από τους μαθητές να βρουν λέξεις που να υποδεικνύουν «δικαιώματα» ή «συναισθήματα» κλπ.
Χρήση μη γλωσσικών τμημάτων των δραστηριοτήτων	Οι εκπαιδευτικοί μπορούν απλώς να χρησιμοποιήσουν τα μη γλωσσικά τμήματα των διδακτικών πόρων (π.χ. οπτικά μέρη, σχέδια, εικόνες ή βιντεο) - ιδίως για τις χαμηλότερες τάξεις πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την διδασκαλία ορολογίας ή για την υποστήριξη ενός Ελληνικού μαθήματος. Για παράδειγμα, οι κάρτες δικαιωμάτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο λόγω των φωτογραφιών τους, οι οποίες μπορούν να υποστηρίξουν ένα ήδη λειτουργικό μάθημα για τα δικαιώματα των παιδιών στα Ελληνικά.
Χρήση υλικού ξένων γλωσσών ως μέσου πολιτιστικής ευαισθητοποίησης.	Ορισμένα υλικά, ιδιαίτερα τα φωτογραφικά ή τα εικονογραφημένα, μπορεί να αποτελέσουν μια εξαιρετική εισαγωγή σε άλλες πολιτιστικές πραγματικότητες. Για παράδειγμα, οι φωτογραφίες ή οι εικόνες που απεικονίζουν διάφορες φυλές, θρησκευτικά σύμβολα, παραδοσιακές ενδυμασίες, χώρες κ.λ.π. μπορεί να αποτελέσουν επίκεντρο συζητήσεων, ιδιαίτερα εάν υπάρχουν μαθητές τέτοιου ιστορικού στην τάξη.
Υλικό ξένων γλωσσών ως ευκαιρία για συνδιδασκαλία	Ο Εκπαιδευτικός Ελληνικής γλώσσας και οι εκπαιδευτικοί Αγγλικής και Γαλλικής ως ξένων γλωσσών μπορούν να συνεργαστούν και να σχεδιάσουν από κοινού ένα πρόγραμμα για τη διαφάνεια και την ακεραιότητα. Μπορούν να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν το προτεινόμενο υλικό από τον οδηγό και, ως εκ τούτου, να χρησιμοποιήσουν με τον τρόπο που χρειάζεται και από κοινού τις δύο γλώσσες ώστε να εξυπηρετείται ο στόχος της μάθησης.

Ευρετήριο κατά λέξη-κλειδί

Λογοδοσία, 7,8,12,13,18,19,20

Καταπολέμηση της διαφθοράς,

22,24,36,48,50,56,57,60,71,81,84,85,86,90,91,60,61,63,65,69,71,73,76,77,79,81,88,90

Εκφοβισμός 63,110

ευαισθητοποίηση, 24,47,54,90,110

Διαδικτυακός εκφοβισμός,

Δικαιώματα του παιδιού,

Αγωγή του πολίτη, 37,39, 40,42,44,48,50,55,58
στο σχολείο, 23,24,30,39,43,49,57,70,74,77,78,88,89,90,91,110
στην κοινότητα, 16,22,23,24,30,65,110

Οικοδόμηση κοινότητας, 43,110

Επίλυση διενέξεων,42,61,110
απολογία, 42,43,110
διαπραγμάτευση, 14,24,45,61,62,78,111

Συνεργασία, 11,12,23,37,58,72,84,89,111

Εγκλημα, 7,63,107,111
διαφθορά, 2,7,8,10,12,15,18,22,23,24,36,38,47,48,50,53,54,55,56,57,58,59,60,62,63,64,71,73-
75,77,81,84,85,86,87,90,91,100,107,103,111
έγκλημα στον κυβερνοχώρο, 63,111

Λήψη αποφάσεων, 27,31,44,45,71,73,74,76,81,86,111
δεοντολογική, 7,8,18,29,35,42,44,60,64,73,74,76,81,86
διαδικασία, 6,9,10,14,26,29,31,32,33,35,37,38,39,46,48,49,71,74,93,96

Δημοκρατία 13,59,69,71,73,81,91

Δεοντολογία, 10,13,14,21,23,26,39,40,43,47,49,50,51,54,57,62,63,65,75,77,82,84,90,91,111

Ισότητα 21,38,45,51,68,70,79,89

Παγκόσμιες προκλήσεις, 48,56

Διακυβέρνηση, 3,9,11,12,15,21,24,25,26,70,71,80,89,91,111

Ανθρώπινα δικαιώματα:3,6,9,10,11,13,17,19,23,30,39,65,66,71,95,111
ελευθερία πληροφόρησης, 69
δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, 36,65
δικαίωμα ψήφου, 71,111

αδικία,19,21,24,53,58,,59,66,77,107
βασικές αιτίες,

Δικαιοσύνη,

Νόμοι

Νομικό ίδρυμα
δικαστήρια, 28,65,107

Ειρήνη,11,13,14,15,23,35,44,61,86

Διαφάνεια, 1,2,3,4,5-113

Αξίες
ενσυναίσθηση, 8,17,23,32,39,40,41,42,57,73,78,79,86, 87,94

δικαιοσύνη, 1-112
τιμιότητα,
ακεραιότητα, 1,2,5,8,9-110
σεβασμός, 23,24-110
ευθύνη, 21-110
αλληλεγγύη, 8-110
Καταγγελία Δημοσίου Συμφέροντος (Whistleblowing), 51

Ευρετήριο ανά θέμα

Αρχαία Ελληνικά, 55,65,73

Τέχνες

σχέδιο/ζωγραφική, 39,83

παιχνίδι ρόλων, 44,45

Χημεία, 37,38

Αγωγή του πολίτη,

37-110,

Αγγλικά ως ξένη γλώσσα

Γαλλικά ως ξένη γλώσσα

Γεωγραφία 48,56,79,80,81,82

Ελληνική γλώσσα, 29,39,40,42,51,54,56,62,70,73,76,77,79,81

Ιστορία, 41-46, 53,58,61,76,77,83,85,92,106,107

Οικιακή Οικονομία οικονομία,

ΤΠΕ, 32,56,61,63,76,85,86

Λογοτεχνία, 42,43

Μαθηματικά, 37,38,52

Μέσα ενημέρωσης 12,64,76

Φιλοσοφία, 56,57

Πολιτικές Επιστήμες, 42,58,65,68,71,73,79,80,88

Θρησκευτικές σπουδές 40,56,61

Κοινωνικές επιστήμες, 51,54,56,58,65,71,73,79,77,81,88,90

Κοινωνιολογία, 42,47,51,54,56,63,64,65,68